

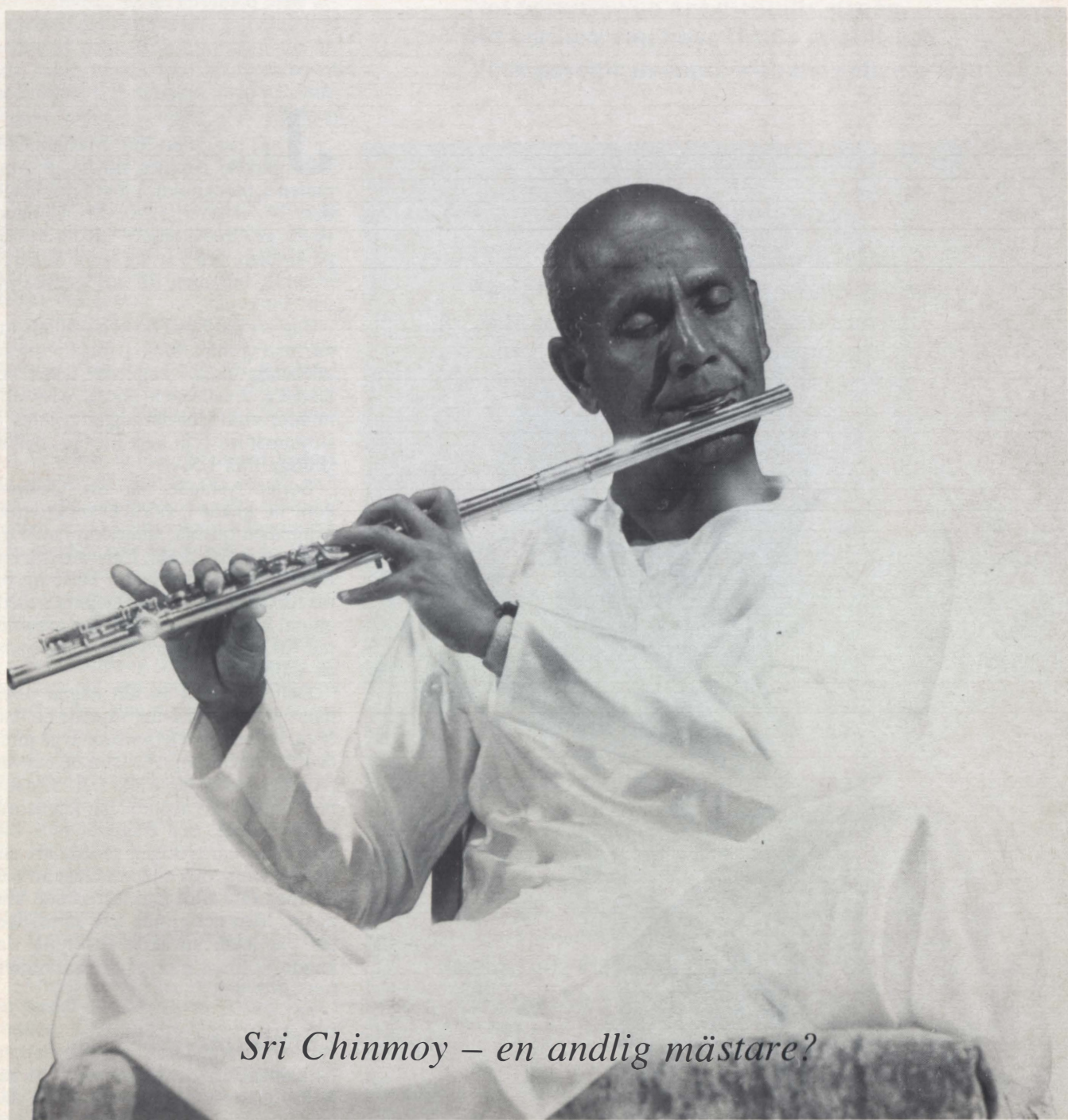
SÖKAREN

NR1

1991 ÅRGÅNG 28

PRIS 30:00 INKL. MOMS

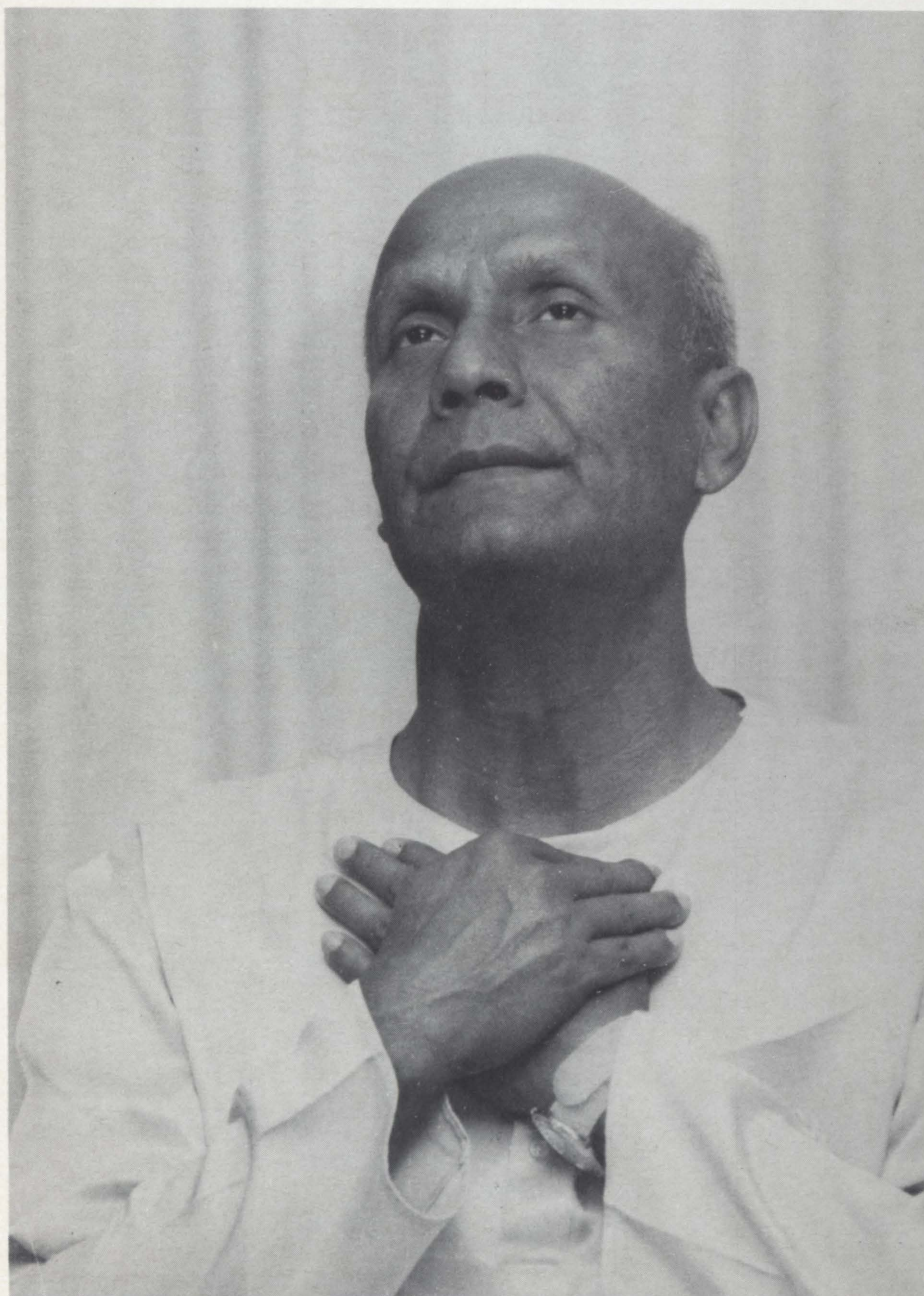
Oberoende tidskrift för livssynsfrågor

Sri Chinmoy – en andlig mästare?

Sri Chinmoy i Stockholm

Nils-Olof Jacobson

Sri Chinmoy: – Känn en inre enhet med hela världen!

Jag har mött en Mästare. Det skedde i foajén till hotell Amaran i Stockholm, på eftermiddagen den 14 oktober 1990. Sri Chinmoy skulle ge "fredskoncert" i Konserthuset på kvällen. Nu var jag, som Sökarens utsände, inbjuden till en "ganska privat" intervju.

Jag var där i god tid och väntade mig en liten grupp. Men i foajén surrade allehanda språk – engelska, tyska, holländska, finska och andra. Mer eller mindre vitklädda lärjungar tycktes ha strömmat till från hela Europa, och åtskilliga från USA.

Sorlet tystnade när Sri Chinmoy kom in, klädd i mörkblå morgonrock ovanpå en ljusblå, sidenskimrande traditionell indisk dräkt. Han satte sig mitt emot mig, sa lågt några hälsningsord till församlingen, och försjönk i meditation. Efter en stund blev jag presenterad för honom, och vänligt uppmanad att ställa frågor.

Det var minst av allt någon privat intervju. Runtomkring väntade ett femtiotal lärjungar och besökande på minsta ord från Gurun. Alla stirrade oavvänt på mig, tyckte jag i alla fall. Situationen kändes lätt absurd. Jag kände mig ganska fånig, och frågorna blev där efter. Han var tydligen i meditativ sinnesstämning, och talade så lågt att bara de som satt allra närmast kunde höra något. Men det gjorde inte så mycket, det var ändå en skön stämning. Jag kunde ju fråga mer på presskonferensen nästa dag.

Lärjungar

På kvällen var det så konsert i ett välfyllt konserthus. Tre kvinnliga lärjungar sjöng hans långsamt svävande sånger. Självt satt han på podiet omgiven av instrument. Han spelade tämligen korta stycken på några väster-

Nils-Olof Jacobson

ländska och några för mig okända instrument. Enkla, långsamma melodier, gärna med en basstämma som låg och rullade under. Mellan varje stycke mediterade han en stund. Efter en timme var konserten slut. Somliga var besvikna, hade väntat sig längre. Det sades att han var trött efter flygresan, han hade kommit från USA på morgonen. (Nästa kväll, hörde jag senare, var konserten annorlunda, med längre stycken på fler instrument.)

Eva Norén, läkare från Uppsala, var huvudansvarig för hela arrangemanget. Hon berättade att sju lärjungar hade arbetat med det i ett halvår. Självt har hon mediterat med Sri Chinmoy i tio år. Hon hade börjat med transcendental meditation i gymnasiet, men så småningom velat gå vidare och söka en djupare upplevelse.

– Vad innebär det att vara lärjunge till Sri Chinmoy?

– Det är inte så konstigt. Vi strävar efter att utvecklas, att nå längre, att bli bättre medborgare i världen. Rent praktiskt innebär det att meditera två gånger om dagen.

– Man kan känna igen medlemmar i en del andliga rörelser på deras kläder. Lärjungar till Sai Baba går klädda i orange, och det gjorde Bhagwans också en tid. Ni föredrar vita eller ljusa kläder, varför?

– Vi söker renhet. Kläderna hjälper lite, genom att påminna oss om det, och varför då inte använda den hjälpen? Renhet betyder inte någon trång moral, utan handlar mer om att söka det ljusa. När vi nu ändå är här, så vill vi försöka fylla medvetandet med ljusa tankar snarare än mörka.

– Hur går själva meditationen till?

– Sri Chinmoy rekommenderar att meditera på det andliga hjärtat, på hjärtchakrat. Han menar att det är garanterat ofarligt, medan det kan vara riskabelt att stimulera andra chakran. Jag försöker lämna alla tankar som surrar i huvudet, och i stället uppleva en djup frid inne i bröstet. Det viktiga är inte hur länge man håller på, utan att meditationen är intensiv. Två minuters djup meditation kan göra mer nytta än ett par timmars slö.

– Hur många konserter har Sri Chinmoy hållit?

– Över tvåhundra, alla gratis. Han har spelat i lokaler som Albert Hall i London, Carnegie Hall i New York, operan i Sydney. Två konserter samma dag i Paris åhördes av tillsammans 13 000 personer... så konserthuset är mycket litet i jämförelse.

– Jag är imponerad över att en så liten grupp vågar sig på ett sådant arrangemang. Vad kostar det? ➔

Ur Sri Chinmoys diktning

**Fearless and indomitable you are
Not because you are physically strong,
Not because you are vitally strong,
Not because you are mentally strong,
But because you have firmly established
Your psychic oneness with the entire world.**

**Okuvlig och utan rädsla är du.
Inte på grund av din fysiska styrka,
inte på grund av din emotionella styrka,
inte på grund av din mentala styrka,
men därför att du har etablerat
orubblig inre enhet med hela världen.**

**I simply do
What many dream of.
I simply do
What others talk about.
I simply become
What others dare not even to imagine.**

**Jag gör helt enkelt
det många drömmer om.
Jag gör helt enkelt
det andra talar om.
Jag blir helt enkelt
det andra inte ens kan föreställa sig.**

Musikern Sri Chinmoy – enkla, meditativa toner.

– Vi har räknat med 100 000:-, men det är nog för lite. Vi har samlat pengar länge, haft loppmarknader och annat, och så hoppas vi på försäljning av böcker och musik i samband med konserten.

– Hur många är ni?

– Det finns bara omkring 20 lärjungar till Sri Chinmoy i Sverige. Det finns många grupper i Europa, även i öststaterna. Flest lärjungar i Tyskland, kanske 700. Sri Chinmoy räknar inte lärjungar, han vill arbeta på ett inre plan. –

Jag talade med några andra lärjungar. De är tydligen flitiga resenärer. En kvinna från Finland, sjukgymnast, sa att hon gärna lever enkelt för att spara ihop till flygresorna så att hon kan möta Sri Chinmoy några gånger om året. Den här gången behövde hon bara ta båten.

– De flesta lärjungar tycks leva ensamma?

– Om någon som möter Guru (Sri Chinmoy omtalas gärna så) redan har ansvaret för en familj, så ska det givetvis fortsätta. Men annars är det bäst att inte ta på sig det ansvaret och alltså välja att leva ensam, om man verkligen

vill gå på djupet med sin andliga utveckling. Om man har Gud till sin man eller hustru, så behöver man ju ingen annan! Men Guru säger helt klart att man själv får välja. Om man vill resa med hans båt, så får man följa kaptenens regler. Vill man inte det, så finns det många andra båtar. –

Presskonferens

Nästa dag var det presskonferens. Sökaren och Mandala var representerade, och en journalist till. Han frågade i ganska aggressiv ton varför Sri Chinmoy inte ställde upp i tävlingar i tyngdlyftning, som han tydligen är bra på, i stället för att spela musik så dåligt?

– Med min musik vill jag erbjuda inspiration till den som vill lyssna. Musiken talar till hjärtat, inte till förståndet. Du hör en sång; om du försöker förstå och analysera den förstör du den genast. Du kan bara uppleva den med hjärtat. Min musik är inte virtuos, den talar till hjärtat, vill ge fred och inspiration. Du ser en bukett blommor. Förståndet räknar blommorna, en två tre... hjärtat njuter av deras doft och skönhet

och upplever glädje.

Jag erbjuder dig en viss blomma, säg en krysanthemum. Men om du absolut vill ha en ros och inte kan tänka dig något annat, så blir du ju besviken.

Förståndets väg är att mäta, räkna, jämföra, dela sönder. "Jag spelar det här instrumentet bättre än du. Jag ska bestämma över dej." Hjärtats väg är att söka enhet, det som vi kallar kärlek. Hjärtat upplever skönhet, glädje, inspiration. –

Sri Chinmoy försökte tålmodigt förklara, men journalisten blev tydligen inte nöjd med att inte kunna förstå och gick snart. Sedan blev frågorna av lite annan art.

– Vad kan en vanlig människa, en som inte är Er lärjunge, göra för att få mer glädje i livet?

– Gå den traditionella vägen – bed och meditera. Vi behöver be för att komma upp i trädet och nå frukterna. Vi behöver meditera för att komma ner med dem.

– Hur kan man då börja meditera?
– Börja med det som ger dig glädje och skönhet. Gärna naturen, där finns de gudomliga kvaliteterna uppenbara. Sitt vid foten av ett träd. Det frågar dig

inte om du är en god eller dålig människa. Det öppnar sina kvaliteter för dig: tålmod, givmildhet. Eller se på en blomma, låt hjärtat ta emot dess skönhet och renhet i fem sekunder. Du kommer att känna någon grad av glädje eller inspiration. Öka tiden sedan, en minut, två minuter.

När jag spelar musik eller målar är jag alltid i meditativ, koncentrerad medvetenhet. Man kan meditera under vilken aktivitet som helst.

– Mediterar Ni också när Ni lyfter tyngder?

– Javisst, när jag lyfte 3 ton (med en arm) var jag i mitt högsta meditativa tillstånd. Hur skulle jag annars ha vågat mig under denna enorma tyngd? Om enbart mitt förstånd hade funnits under denna tyngd skulle det ha krossats, då vore jag en dåre. Men genom meditation kände jag min obetingade enhet med tyngden. Jag kände de tre tonnen som en vän. Jag ville lyfta min vän, och vännen sa, javisst, om du får glädje av att lyfta mig, så gör det!

I alla aktiviteter strävar jag att etablera upplevelsen av enhet, dels med andra människor, dels med den andliga värld som idéer kommer ifrån. Det är en upplevelse av vänskap med allt och alla. Vi kan inte övervinna fiender genom fysisk eller mental makt, utan genom att bli ett med dem, genom hjärtats eller själens makt. Vi expanderar, utvidgas till enhet med allt.

En Mästare?

Efter ett par dagar i Sverige for Sri Chinmoy till London för att ge konsert i Albert Hall, och sedan tillbaka till USA.

Vid konserten såldes musik och böcker, bl a en med ett hundratal olika sätt att meditera, beroende på vad man vill uppnå. Jag köpte en diktbok, tryckt 1989. På försättsbladet sägs att "Detta är den 759:e bok som Sri Chinmoy har skrivit sedan han kom till USA 1964. Hans första bok publicerades 1970." En ny samling har kommit på svenska, *Frid och fred – en guidebok*. Dikterna handlar om att skapa frid inom sig själv och därmed fred i världen.

Många känner sig tydligen provocerade av Sri Chinmoy. Man vill förstå, och han vill inte i första hand bli förstådd – han vill bli upplevd med hjärtat. För den som är beredd att själv ställa in sig på den våglängden finns möjlighet att få inspiration och glädje av mötet.

Jag vet inte om det finns några riktiga Mästare. Men om de finns, så tror jag Sri Chinmoy är en av dem.

Ur Sri Chinmoys diktning

**Humanity needs peace.
But where is peace?**

It is in love.

Where is love?

It is in life-acceptance

And self-transcendence.

Mänskligheten behöver frid.

Men var finns frid?

I kärleken.

Men var finns kärlek?

I livsbejakelse

och självövertäring.

Unhorizoned is our inner peace.

Like the boundless sky,

It encompasses all.

Utan horisont

är vår inre frid.

Liksom den gränslösa himlen

omsluter den allt.

Kosmiskt medvetande

1901 – året före sin död – utgav den kanadensiske läkaren, professor Richard M Bucke den märkliga boken *Cosmic Consciousness* (kosmiskt medvetande). Denna studie i det mänskliga medvetandets utveckling rönt inte omedelbart någon vidare uppmärksamhet, men under åren som gått har den kommit ut i 25 upplagor och blivit en klassiker.

Bucke hävdar att det finns olika medvetandeplan med helt olika egenskaper. De högst stående djuren, såsom hundar och hästar, har "enkelt medvetande", vilket är förimmande, mottagande; dessa djur är liksom människan medvetna om sin omgivning och sin kropp, men de saknar jagmedvetande. Människorna har enkelt medvetande, men dessutom "självmedvetande", som uppträdde för cirka 300 000 år sedan. De är medvetna om att de är från allt annat självständiga individer, och de kan göra sina egna mentala tillstånd till föremål för medveten reflektion. De kan tänka: detta är jag, detta är mina tankar. Men förutom de människor som har självmedvetande finns det enligt Bucke ett litet men ökande antal människor som dessutom har "kosmiskt medvetande". Detta är ett högre slag av medvetande som skiljer sig lika mycket från självmedvetande som detta skiljer sig från enkelt medvetande. Kosmiskt medvetande blir allt vanligare tills i sinom tid alla människor har det och lyfts över dödsfruktan, okunnighet och brutalitet. Människosläktet närmar sig idag alltmer det plan av självmedvetande från vilket kosmiskt medvetande uppstår.

Kännetecknet på kosmiskt medvetande är, som namnet anger, medvetande om kosmos, det vill säga om livet och ordningen i universum. Dessutom finns hos den kosmiskt medvetne en intellektuell upplysning, som enbart den nästan gör honom till medlem av en ny art. Till detta kommer en moralisk höghet och en känsla av odödlighet.

Det är vanligt att det nya medvetan-

det uppkommer genom ett plötsligt skådande i en ljusupplevelse. Bucke upplevde själv detta 1872, under ett besök i England. Han berättar om detta (i tredje personen): "Det var tidigt på våren i början av hans trettiosjätte år. Han hade tillsammans med två vänner tillbringat aftonen med att läsa Wordsworth, Shelley, Keats, Browning och särskilt Whitman. De skildes åt vid midnatt, och han hade en lång resa i hästdroska framför sig. Hans sinne, som var under starkt inflytande av de idéer, tankar och känslor som hade väckts genom läsningen och samtalen under kvällen, var lugnt och fridfullt. Han var i ett tillstånd av lugn, nästan passiv glädje. Plötsligt och utan någon förvarning fann han sig liksom insvept i ett brandfärgat moln. Ett ögonblick tänkte han på eldsvåda, någon plötslig brand i den stora staden, men i nästa stund visste han att ljuset var inom honom själv. Genast kom det över honom en känsla av jubel och fröjd, av oerhörd glädje tillsammans med eller omedelbart följd av en intellektuell illumination, helt omöjlig att beskriva. In i hans hjärna for i ett ögonblick en blix av brahmisk härlighet, vilken sedan dess alltid har lyst upp hans liv. Ned i hans hjärta föll en droppe brahmisk sällhet, som för alltid lämnade efter sig en smak av himmel. Han såg och visste att kosmos inte är död materia, utan en levande verklighet, att människans själ är odödlig, att universum är så ordnat att allting samverkar för allas och ens vars bästa, att grundprincipen för världen är vad vi kallar kärlek och att allas lycka i det långa loppet är absolut säker. Han säger att han lärde sig mer under de få sekunder som illuminationen varade än under tidigare månader och år av studier och att han fick veta mycket som inga studier kunde ha lärt honom.

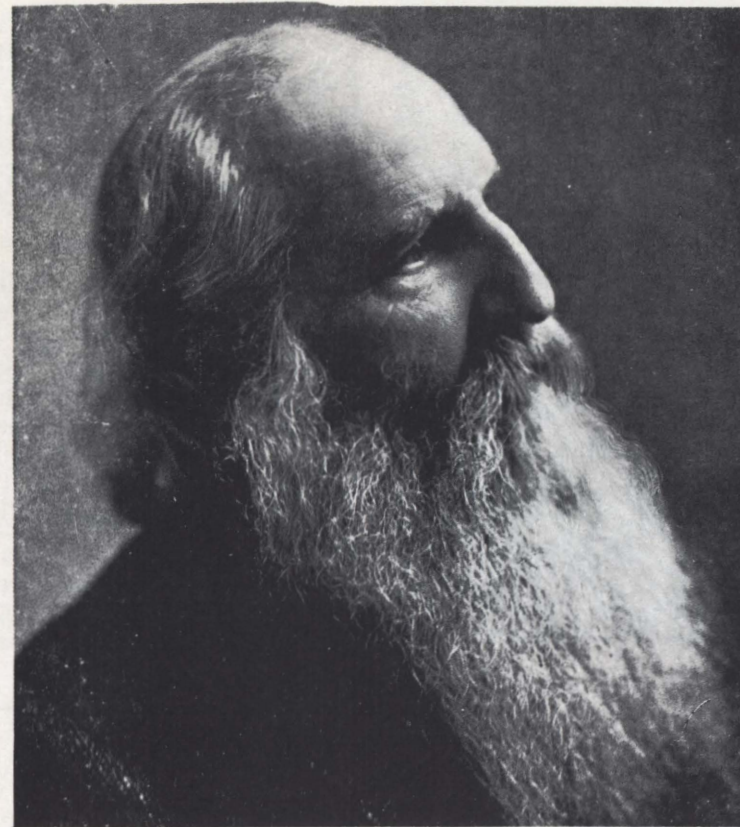
Illuminationen varade bara några få sekunder, men dess följder blev outplånliga. Det var omöjligt för honom att någonsin glömma vad han fått se och veta. Inte heller kunde han någon-

Richard Maurice Bucke (1837–1902) var en framstående kanadensisk läkare. 1877 blev han *Medical Superintendent of the Asylum for the Insane* i London, Kanada. 1882 blev han professor i mentala och nervösa sjukdomar vid *Western University*, London, Kanada. 1888 valdes han till president för den psykologiska sektionen av *British Medical Association* och 1890 till president för *American Medico-Psychological Association*.

sin tvivla på sanningen i vad som då föreställdes för hans sinne. Upplevelsen återkom aldrig, varken den natten eller någon annan gång. Han skrev sedan en bok, *Man's Moral Nature* (1879) där han försökte ge uttryck åt det som illuminationen hade lärt honom. En del av dem som läste boken, hade mycket höga tankar om den, men (vilket av flera skäl var att vänta) den fick liten spridning."

Detta var Buckes egna ord om sin illumination, när han upplevde kosmiskt medvetande. Hans medvetande hade liksom lyfts till en högre nivå, och där blev det kvar. Han kunde inte falla tillbaka i det vanliga självmedvetandet, som han tidigare haft i likhet med andra människor. Han hade sett ljuset, men han förstod inte varifrån det kom eller vad det betydde. Flera år senare träffade han en person, C P, vilken han förstod hade inträtt i det högre andliga liv som han själv hade fått en glimt av och vilken hade erfarenhet av dess fenomen. Bucke förstod nu den verkliga innebörden i den illumination han upplevt.

Bucke igenkände hos flera historiska gestalter det ljus som han själv hade erfär. Småningom hittade han i litteraturen åtminstone fjorton fall av fullständig och bestående illumination, och dessutom fann han flera fall av partiell, tillfällig eller tveksam illumination, av

Richard M. Bucke

vilka åtskilliga hade inträffat under det senaste århundradet (1800-talet).

Säkra fall av kosmiskt medvetande är enligt Bucke bland andra Buddha, Jesus, Paulus, Plotinos, Muhammed, Dante, Francis Bacon, Balzak och Walt Whitman. Den bokliga och personliga kontakten med den sistnämnde hade stor betydelse för Bucke.

Karaktistiskt för kosmiskt medvetande är en känsla av enhet med världsalltet, av alltings enhet, en känsla av odödlighet, vidare moralisk upphöjhet och en obeskrivbar upprymdhet och glädje. Universum uppfattas som en oändlig ocean av liv; allt levande utgör ett broderskap.

Småningom förstod Bucke att det finns människor mitt ibland oss, vilka har haft illuminationen och därav erhållit ett kosmiskt medvetande. Det som skiljer dessa människor från andra är att de har fått sina andliga ögon öppnade, så att de har sett. De mest kända av dem har skapat de stora, moderna religionerna, alltifrån taoismen och buddhismen. Genom religionerna och litteraturen har dessa människor skapat den moderna civilisationen. De har skrivit de yppersta böckerna, vilka har inspirerat andra författare, som i sin tur haft stor betydelse för mänsklighetens utveckling.

Tecken på att en person tillhör denna skara av upplysta är att han vid en viss tid i sitt liv har genomgått en ny födelse och stigit upp till ett högre andligt plan.

Bucke berättar att Walt Whitman talar om kosmiskt medvetande som ett ousägligt, obeskrivbart ljus. Detta ljus visar att kosmos inte består av död materia, som styrs av döda naturlagar, utan att kosmos är helt och hållet materiellt, andligt och levande; det visar också att döden är en absurditet, att allt och alla har evigt liv och att universum är Gud och att Gud är universum samt att inget ont någonsin kan vinna inträde i det.

Det nya medvetandet uppträder inte av en tillfällighet hos den ena eller den andra. Det måste vara fråga om en andligt och moraliskt högstående person. Denna har i regel gott intellekt, god fysik, vacker kroppsbyggnad, fina anletsdrag, god hälsa, varmt hjärta och en personlig magnetism. Buddha eller någon av hans tidiga lärjungar kallade det nya medvetandet nirvana, eftersom vissa lägre mentala egenskaper utsläcks i det tillståndet, såsom begär efter ägodelar och fruktan för döden. Nirvana är det tillstånd som det buddhistiska helgonet strävar efter som det högsta målet och det högsta goda. Jesus kallade det nya tillståndet Guds

rike eller himmelriket på grund av den frid och lycka som hör till det. Paulus kallade tillståndet Kristus. Han talade om sig själv som en man i Kristus och om dem som är i Kristus. Han kallade det också Anden och Guds ande. Sedan Paulus hade erfär kosmiskt medvetande, visste han att Jesus hade haft den kosmiska upplevelsen och att det var Jesu anda som levde i honom.

Bucke menar att det nya medvetandet först uppträder hos de bästa inom mänskligheten, när dessa är i sina bästa år, framför allt mellan trettio och fyrtio år.

Följande händelse är typisk. Personen har plötsligt en upplevelse av att vara innesluten i en eld eller i ett rosenfärgat moln, eller kanske snarare en känsla att medvetandet självt fylls av detta. Samtidigt erfär han största glädje och upplever visshet, triumf, "frälsning". Det är ett slags extas. Det sker också en intellektuell illumination, som är omöjlig att beskriva. Liksom i en blix ser han meningen med universum. Kosmos är en levande närvaro, där vi alla existerar i en oändlig ocean av liv. Han ser att det liv som är i människan är evigt liksom allt liv är evigt, att människans själ är lika evig som Gud är. Han skådar och förstår helheten, kosmos liv, människolivets mening och mål, han fattar världsalltets urgrund som ande, ser in i Guds väsen.

Personen upplever att allting i kosmos samverkar för alltings bästa, att världens grundprincip är vad vi kallar kärlek och att alla till slut blir lyckliga.

Följande har sagts om Jacob Behme, som hade upplevt kosmiskt medvetande. De mysterier som han behandlade, hade inte rapporterats till honom, utan han *skådade* dem. Han såg roten till alla mysterier, alltings själva urgrund, varifrån alla motsatser härrör, såsom kärlek och sorg, hårdhet och mildhet, himmel och helvete. Allt detta såg han i deras källa. Han såg Guds väsen. Kosmos låg förklarad för honom; han befann sig i alltings hjärta.

Den kosmiska upplevelsen förändrar personen, ger honom en ny livssyn; och många får en stark önskan att ägna sitt liv åt att berätta för andra om vad de skådat, att bygga en filosofi, en etik på grundval av sin illumination.

Den kosmiskt medvetne befinner sig på ett högre tillvaroplan än den som endast har självmedvetande. Han tillhör nästan en ny art. Men man skall ändå tänka på att när en person fått kosmiskt medvetande innebär inte detta att han med ens har en fullständig kännedom om svaren på de stora livsfrågorna. Det är lika stor skillnad mel-

lan en elementärt kosmiskt medveten person av idag och en högt utvecklad person med kosmiskt medvetande i framtiden som det är mellan en primitiv nutidsmänniska med självmedvetande, t ex en australneger, och en högt utvecklad konstnär eller vetenskapsman. Samtliga fall av kosmiskt medvetande befinner sig inte på samma plan. Bland dem som har kosmiskt medvetande kan det finnas relativ visdom och relativ dårskap precis som hos dem som endast har självmedvetande.

Bucke menar att i sinom tid kommer hela mänskligheten att uppnå kosmiskt medvetande på liknande sätt som våra förfäder för länge sedan avancerade från enkelt medvetande till självmedvetande. Han menar också att människor med kosmiskt medvetande nu blir allt fler. Mänskligheten som helhet närmar sig allt mer det stadium av självmedvetande från vilket kosmiskt medvetande kan utvecklas.

Professor Bucke ser mycket hoppfullt på människoslåktets framtid. (Boken kom ut 1901.) Han väntar sig en revolution i människans livsvillkor på grund av nya upptäckter och uppfinningar, politiska förändringar samt uppträdandet av kosmiskt medvetande hos allt fler människor.

När det nya medvetandet får en större spridning kommer alla nu kända religioner att försvinna och en ny religion att uppstå. Det blir en religion som inte har sin grund i traditionen, utan i vanliga människors inre upplevelser. Religionen blir inte en del av livet som hör hemma vid vissa bestämda tillfällen eller i heliga böcker och prästers förkunnselse, i kyrkor och på möten, i böner och psalmer. Och den kommer inte att grundas på särskilda uppenbarelser eller ord från gudar som stigit ned till jorden och inte heller på någon helig skrift. Religionen kommer att vara en del av den naturliga upplevelsen av livet, och den kommer att genomsyra hela samhället. Religionen kommer inte att ha till mission att frälsa människor från deras synder eller försäkra dem om tillträde till himmelriket, och den kommer inte att lära ut framtida odödlighet och salighet. Beviset för odödlighet kommer att finnas i varje individs medvetande som ett klart skådande av sanningen. Att tvivla på Gud och evigt liv kommer att bli lika omöjligt som att tvivla på den egna existensen.

Någon frälsande gud, nedstigen till jorden från himmelen, kommer inte att behövas enligt professor Bucke, ty människans frälsare är kosmiskt medvetande, det som också kallas Kristus.

Ännu har mycket få människor höjt sig till det kosmiska medvetandets plan. Men boklig eller personlig kontakt med dessa personer kan hjälpa oss att stiga upp till det högre medvetandet, så som Bucke själv fick hjälp genom läsning av vissa andligt högtstående skalders. Kosmiskt medvetande kommer att bli alltmer vanligt och uppträda i allt lägre åldrar tills det efter många generationer finns hos varje normal individ vid mycket låg ålder. Fallen av kosmiskt medvetande kommer också att bli allt mer perfekta, allt mer uttalade.

Den som utan förvarning erfar den illumination som är vanlig, när kosmiskt medvetande uppträder, kan undra om han förlorat förståndet. Han

kan bli mycket oroad och efteråt undra om det varit en illusion. Men för Richard Bucke står det klart att kosmiskt medvetande inte är en psykisk abnormitet utan en högre, värdefull egenskap. Detta visas av att personligheten förädlas, den moraliska nivån höjs.

I vår del av världen har Martinus och Ruth Dahlén beskrivit upplevelser av det slag som Richard Bucke berättar om. Ruth Dahléns skapelsevision återges i Sökaren nr 6, 1990. Här nedan beskriver Martinus "det gyllene elddopet" – det är ett kapitel i hans lilla bok "Kring min missions födelse" (Världsbild Förlag, Vasavägen 8, 181 42 Lidingö).

SM

Det gyllene elddopet

Av Martinus

Då jag på förmiddagen åter satte mig till rätta i min meditationsstol, var jag knappt färdig därmed, förrän jag på nytt omstrålades av det gudomliga ljuset. Jag såg in i en blå, lysande himmel, vilken liksom drogs åt sidan, varvid en ny och ännu mer lysande himmel blev synlig. Och på så sätt fortsatte det, ända till dess en himmel framträdde, vilken var av ett så oerhört bländande gyllene ljus och av en så hastigt vibrerande materia, att jag här kände mig vara på höjden eller toppunkten av vad min organism och mitt medvetande kunde tåla. Ett enda steg till, en enda bråddel av en sekund vidare, och den överjordiska våglängden skulle med blixstens oerhörda kraft ögonblickligen ha fört mig bort från all fysisk tillvaro. Men under de bråddelar av en sekund, som uppenbarelsen varade, upplevde jag en värld av helighet, renhet, harmoni och fullkomlighet. Jag befann mig i ett hav av ljus. Detta var inte som i min första uppenbarelse vitt som snö utan hade guldets färg. Alla detaljer var av eld och liksom förgyllda. Genom det hela vibrerade små gyllene trådar,

som blänkte och glittrade här och där, i allt och över allt. Jag kände, att detta var Guds medvetande, hans egen tankesfär. Det var den materia, den allmakt, den högsta levande kraft, genom vilken det gudomliga jaget styrde och ledde oceaner av världar, vintergator och stjärnehärlar, i mikrokosmos såväl som i makrokosmos. Jag var helt bergtagen. Den gudomliga elden vibrerade i och utanför mig, över och under mig. Den "Guds ande", som enligt bibeln "svävade över vattnet", den "eld", som "brann i törnbusken" för Moses, den "eld", som förde Elias till himlen, den "eld", i vilken Jesus blev förklarad på berget, den "eld", som visade sig över apostlarnas huvuden och senare omskapade Saulus till Paulus på vägen till Damaskus, den "eld", som genom alla tider har varit "alfa" och "omega" i varje form av högsta skapelse, manifestation eller uppenbarelse, flammade här framför mina egna ögon, vibrerade i mitt eget bröst, i mitt eget hjärta och insvepte hela mitt väsen. Jag kände det, som om jag badade i ett element av kärlek. Jag var vid upp-

hovet, vid själva källan till all den värme, som finns i en faders och moders sympati för sina barn, i den ömsesidiga hängivenheten i ett ungt pars älskogslek. Jag såg den kraft, som får en hand att skriva under en benådning, att upphäva slaveri och beskydda de små i tillvaron, det lilla djuret såväl som den skröpliga människan. Jag såg det solskenet, som kan smälta ner isen och avlägsna kölden i alla sinnen; som kan omdana hopplöshetens och pessimismens karga öknar till fruktbara, soliga nejder i medvetandet; som kan värma hjärtat, inspirera förståndet och därigenom få individen att förlåta oförrätter, älska fienden och förstå förbrytaren. Jag liksom vilade vid den allsmäktige Gudomens bröst. Jag dvaldes vid allkärlekens källa, såg den gudomliga fullkomligheten, såg mig själv såsom ett med vägen, sanningen och livet, såsom ett med den store Fadern.

Martinus

MAGNETTERAPI – ett bra alternativ

"Tusentals människor har fått lindring och hjälp för sina sjukdomar och krämpor med just magnetterapi".

Prof O Lindahl i AB 22.8.1987.

Vetenskapliga tester visar att: *blodtrycket sjunker, *cirkulationen förbättras, *sår och benbrott läker snabbare, *immunförsvaret förbättras, *syreupptagningen blir bättre, *krampstillstånd släpper etc. Prospekt gratis.

TERAPIMAGNETER AB

Måsvägen 65
312 06 MELLBYSTRAND
Tel 0430/258 25, 250 10

Vi tystnar inte.

Varje år tystnar ca 400 personer i Sverige. Drabbade av cancer i struphuvudet eller munhålan. Vi behöver din hjälp för att göra oss hörda.

Sätt in ditt bidrag på Laryngfonden

Postgiro 91 82 58 - 5

LARYNGFÖRBUNDET

Vi tystnar inte för det.
Tel. 08/58 58 07

TEOSOFI

är inte en nyuppfunnen livs-åskådning, dess tankar kan spåras ända tillbaka till de första mysterieskolorna – teosofi har en universell karaktär och dess läror överensstämmer med de stora religionernas djupaste grundtankar.

TIDSKRIFTEN TEOSOFISKT FORUM

kommer att innehålla många intressanta artiklar, bl a följande:

- Medeltidens esoterik och mystik
- Lika attraherar lika genom födelse, död och återfödelse
- Våra dagars kris
- Platons myter och mysterietraditionen
- "Kaos" – en ny vetenskap?
- Vårt hemliga liv
- Guds natur – – –
- Nedstigande till Hades – uppstigande till Himlen
- Under i djurens värld
- En fransk tolkare av den forntida visdomstraditionen

Prenumerationsavgift:
60:-/år/4 tidskrifter
Postgiro 25 07 65–5

Teosofiskt Forum
Åvångsgatan 13
252 71 RÅÅ

Den religiöse Jan Fridegård

Bengt Petersen

Det har alltid fascinerat mig att så många av våra skönlitterära författare tar upp religiösa eller existentiella motiv i sina böcker. Jag tror att människor som lider av tomhetskänsla, men som känner sig främmande för vår ganska formella och förstelnade statsreligion, upplever denna typ av böcker som befriande andningshål i materialismens bastanta mur. En författare som betytt mycket för min egen del, är Jan Fridegård (1897–1968). Hans böcker öppnade nya dörrar för mig, samtidigt som jag fick en stark längtan att söka vidare. Jag upptäckte hans böcker under en svår period av mitt liv och kan verkligen vittna om att böcker kan vara livräddande.

Fridegård kanske mest kända bok, den självbiografiska "Lars Hård" (1935–1936) blev kritiserad för att den var rå och brutal. Inte många insåg då att huvudpersonen var en på sitt eget sätt djupt religiös människa. Fridegård's andliga livsuppfattning är redan i denna bok klar. Genom hela sitt författarskap är han starkt kritisk till traditionell kristendom. "Han (prästen) har varit ledare i många år för en grupp mässande, psalmtjutande och kollektivsuckande människor i ett gammalt medeltida stenhus, men frågan är om ett enda ljud trängt utom stengraven." Dylika hårda ord om den mäktiga statsreligionen kan ha bidragit till att "Lars Hård" blev så utskälld. Huvudpersonens egen privata religion kontra kyrkans framhålls vid flera tillfällen. Han upplever genomlysta evighetsstunder som ofta styrker honom, men ibland känns skrämmande. Vid ett tillfälle känner han att ett par stora, lugna ögon iakttar honom från skogen. Han berättar om det för en "religiös käring" som vill dra honom med till missionshuset, men han ber henne dra åt helsicke. "Hon trodde att det var deras kaffe- och saffransdoftande missionshusgud som

tittade på mig i skogen. Han som skrämde mina dagar och nätter när jag var barn och tvingades att bevista det osunda skurkstreck mot de späda andarna som kallas söndagsskola."

Fridegård's aversion mot kyrkan bygger inte så mycket på textkritik som på barn- och ungdomsintryck samt ett socialt engagemang. Det är något oklart i vilken grad hans föräldrar påverkat honom, eftersom han själv aldrig berör det. Hans far, som var en glad och jordnära människa, tog ganska lätt på allt som hörde till religionen. Men han är ofta ilsken på kyrkan och prästerna för att de tillhör överklassen och hjälper till att hålla de fattiga nere. Modern däremot framstår som en grubblande och allvarstygnd människa. I romanen "Lyktgubbarna" (1955) låter Fridegård fadern fundera över modern. "Det satt lite gammaldags läseri i henne", står det i boken. Det var syndigt att skratta och stoja. Om du visslar, så dansar den onde på taket, säger hon till barnen. Om du gungar med benen under bordet, så sitter det en svart hund och gungar med, säger hon också. Hunden var hin håle. Fridegård har säkert anklagat kristendomen för att ha fört in denna livsfientliga vidskepelse i livet. Alla hans barndomsintryck av kyrka och kristendom tycks ha varit negativa.

En anledning till min respekt för Fridegård är att han aldrig blir en ensidig nejsägare. Han insåg att det fanns goda krafter även inom kyrkan. I slutet av 20-talet hörde han Nathan Söderblom predika, och han skrev om denne: "Jag tänkte att en sådan mans ande dör inte – den lever redan i ögonblicket för alla tider." Han uppskattade Söderblom för att denne vände sig direkt till de fattiga, när han predikade. Det var nog det högsta beröm Fridegård kunde ge. Det var till de enkla han kom, skriver han.

Ytterligare ett citat – ur boken "Lars Hård går vidare" (1951) – visar att Fri-

degård kunde känna stor förståelse för det han uppfattade som äkta i kristendomen. Som mycket ung läser han en bok som skildrar brutala våldsbrott under finska inbördeskriget. I stort tryck tar han och läser bergspredikan. "Och jag häpnade över att den funnits i snart tvåtusen år utan att ha räddat, omskapat något. Där fanns ju släktets räddning – allt fanns där, klart, kort och hoppfullt, strängt men med sol bakom. Nutid och framtid i kärlek, fred och lycka." Jag tror att det var en form av praktisk kärlekslära utan dogmer och fördömanden som Fridegård såg som kärnan i bergspredikan.

Fridegård kom troligen redan på 20-talet i kontakt med spiritualismen. Men först 1948 anslöt han sig till en förening. Detta engagemang behöll han resten av sitt liv, även sedan han på 60-talet lämnat den spiritualistiska föreningen i Uppsala. Han uppgav att han blivit besviken på många medier. Han ansåg emellertid att han fått övertygande bevis för en direkt fortlevnad efter döden. Som många spiritualister trodde han fullt och fast på reinkarnationstanken och karmalagen. I boken "Den gåtfulla vägen" (1963) berättar han om sin väg till denna tro. Jag går här inte in på alla de seanser som beskrivs i boken, men det framgår att han tyckte sig finna en ljus och glad religion, fjärran från sådana begrepp som försoningsoffer och syndastraff. Ett mycket viktigt skäl till att Fridegård blev spritualist var att han såg grundtanken om direkt fortlevnad som rättvis och demokratisk. Även om jag uppfattar denna religion som något fyrkantig och grovhuggen, är ändå Fridegård's variant av den tilltalande. Inom hans generösa livssyn samlas så många sinsemellan olika gestalter: Emerson, Nietzsche, Dan Andersson, Vilhelm Ekelund m fl. Han kunde uppskatta subtil indisk filosofi likaväl som prak-

Bengt Petersen

Jan Fridegård valde spiritualismen som livsåskådning.

tiska amerikanska vardagsfilosofer som Trine och Marden. Han har också det kanske bästa av allt: humor och självironi. Men som så många övertygade frestas han att bli för optimistisk i sin iver att själv övertyga. Han skriver t ex att "många av historiens största vetenskapsmän" står bakom honom. "Ärliga som alla stora andar är har det slutat med att de själva blivit övertygade." De vetenskapsmän som övertygats av spiritualismen torde vara ganska få. Fridegård hoppas också att spiritualismen och vetenskapen ska bevisa och bekräfta varandra. Men något sådant har inte skett.

Fridegård var inte – trots sina hårda erfarenheter och sitt fattiga ursprung – någon politisk författare. Han var socialt engagerad, men på ett individualistiskt sätt. Men många blev förvånade att han, som ändå räknades som prole-

tärförfattare, så klart anslöt sig till en andligt inriktad rörelse. Ebbe Schön har i sin bok "Jan Fridegård. Proletärdiktaren och folkkulturen" (1978) visat hur författarens spiritualistiska övertygelse ligger mycket nära den folktron som han tidigt lärde känna. Folktron står för honom alltid i motsättning till den högre borgerlighetens tro. I minnesboken "Lättingen" (1965) har han läst om den heliga Birgitta i skolan. Hans far kommenterar det: "Om en fattig käring hade haft de synerna eller gett sig ut för att ha haft dom, så hade dom bränt henne levade som häxa. Nu var det en rik käring och då blev hon helig i stället. Så är rättvisan här i livet." Och fadern berättade om sina och förfädernas upplevelser och syner, som alltid förekom nära naturen. Fridegård vill rehabilitera den folkliga kulturen gentemot kristendomen och den

borgerliga kulturen. I novellen "Kloka gumman" (Kvarnbudet, 1944) ställer han "folktron med sin livsbejakelse och naturkontakt mot finkulturen och den rigorösa kristendomens livsfientlighet", skriver Schön. När det gäller tillvaron efter döden är han angelägen att sammanföra spiritualismen och folktron. Detta ser man väldigt tydligt i ett förord som han skrev till en bok om Vilhelm Helle: "Goda medier är avkomlingar till de sierskor, fjärrskådare, profeter, helbrägdagörare och kloka gubbar och gummor, som har låtit tala om sig med beundran och stundom med skräck i alla tider. Nu finns det inte många kraftiga medier kvar, ty en fördomsfull civilisations höglärda representanter har genom häxprocesser och annan slags borerande enfald bränt på bål eller på annat sätt avlivat de mest begåvade släktena." (Citat efter Schön.) I flera romaner – bl a "Torntuppen" (1941) och "Porten kallas trång" (1952) – vill han med hjälp av spiritualistiska hypoteser förklara vad som ligger bakom de kontakter med de döda som så ofta omtalas av allmogen, menar Schön. Fridegård's syn på livet efter döden är ljusare än folktrons, skriver Schön vidare. Han har t ex inget med om sådana fenomen som myllingar (mördade barn) och gas-tar. Fridegård följer inte någon väg slaviskt. I sin beskrivning av andevärlden tar han endast upp sådant som passar hans rättvis syn.

Det är helt klart att Fridegård såg spiritualismen som förenlig med ett socialt engagemang. Schön skriver att Fridegård "ville som motvikt mot skrämselpropaganda från makthavarnas kyrka sprida kännedom om en tros-lära, som förutsatte en hinsidestillvaro, grundad på demokrati och rättvisa". Vidare ville Fridegård påvisa att även humor kan finnas med i den andliga världen. Detta ser man tydligt i novellen "Fri eftermiddag" (Kvinnoträdet, 1950) där en fattig statare vaknar upp efter sin död och bevistar sin egen begravning. Här är komiken aldrig långt borta. Det är uppenbart att humorn – som inte är så vanlig i ockult litteratur – är ett djupt folkligt inslag i Fridegård's böcker.

Det bästa hos Fridegård är ändå förmågan att formulera enkla och till synes självklara sanningar, som för mig känns som absolut trovärdiga. "Den uråldriga visheten, som består i att göra sin insasts där man blivit ställd och med hänsyn till sina medvandrare, den är densamma för alla tider" (Larsmässan, 1955).

Tre aktuella böcker av Nils Kalén

KRISTENDOMENS HEDENDOM

En upptäcktsfärd bland religionens dogmer, traditioner, ceremonier, sakrament etc. Om deras ursprung och tillblivelse samt teologernas spekulationer. Förbluffande mycket av kyrkans läror och riter visar sig vara arv eller lån från äldre religioner, ofta kamouflerad hedendom. 120 sid. Illustr. 65:-.

TIO GUDS BUD OCH TREDJE TESTAMENTET

Om de tio budordens uppkomst och världshistoriska betydelse. Med Martinus kosmologi som bakgrund anläggs nya aspekter på budens innebörd, som fördjupas och vidgas, varigenom buden får förnyad aktualitet i vår tid. Boken blir samtidigt en elementär introduktion till kosmologin. 144 sid. Illustr. 65:-.

Så här är det

En introduktion till
Martinus kosmologi
skriven för unga folk
av Nils Kalén

SÅ HÄR ÄR DET

Till ungdomen riktar sig i första hand denna bok om Martinus kosmologi. Den är skriven i dialogform; GAMMAL möter UNG. På ett lättfattligt språk presenteras grunderna för denna nya tidens livssyn. Naturligtvis kan boken läsas med behållning även av vuxna som inte har en förutfattad dogmatisk inställning till de stora livsfrågorna. Illustrerad. 133 sid. 65:-.

Sänt mot postförskott:

- ☐ Kristendomens hedendom
☐ Tio Guds bud och T. T.
☐ Så här är det

Pris kr 65:- pr st + porto

Sänd även lista över andra böcker.

Namn

Adress

V.g. texta!

Frankeras ej.
Världsbild
Förlag
betalar portot

VÄRLDSBILD FÖRLAG

Svarspost

Kundnummer 110009000
181 20 LIDINGÖ 1

Runorna ingår i en nordisk kunskapsväg som har varit bortglömd i långa tider men nu återskapats. Atrid Grimsson är en av de nutida shamaner som har dragit fram runornas väsen, ursprung och innebörd ur historiens gömslen och fört in dem i vår egen tid – på ett dynamiskt och nyskapande sätt.

Runorna har en mäktig inneboende kraft, såväl när det gäller att få insikter som att åstadkomma magiska förändringar i världen. Runor har använts för att bota sjukdomar, se in i framtiden, påverka väder och vind och bringa harmoni och balans till människor, djur, växter och mineraler. Atrid Grimsson ser runorna som en väsentlig del av den nordiska shamanismen och det är genom att kombinera runorna med extasmeter som trumning, dans och sång som man kan utveckla deras fulla potential.

Höstboknytt från
VATTUMANNEN FÖRLAG

08-10 96 15 • 10 69 15

I "RUNMAGI OCH SHAMANISM" tecknas den mytiska och magiska helhetsbild som omger runorna. Deras ursprung och innebörd beskrivs, liksom hur runorna kan användas för att åstadkomma stor magi. Här förklaras också varför runraden bör läsas som en *uthark* och hur den andlige bärsärkens väg gestaltar sig.

Boken kostar 150:-

Om du bifogar denna annons när du beställer boken så får du köpa en annan bok om shamanism: "SAMISK SHAMANISM" av Jörgen I. Eriksson för 50:- (värde 118:-). Porto och postförskott bjuder vi i så fall på. Annars tillkommer postförskott/porto.

Du kan också köpa "Runmagi och Shamanism" hos din alternativbokhandlare.

VATTUMANNEN
Box 45096 • Drottningg. 83
104 30 Stockholm

CSICOP-konferens

Vid månadsskiftet mars-april 1990 höll CSICOP sin årliga konferens, denna gång i Washington, D.C. CSICOP är en amerikansk förening för kritisk, vetenskaplig undersökning av påstått paranormala fenomen. Temat för konferensen var "Kritiskt tänkande och vetenskaplig beläsenhet". Huvudbudskapet var att det krävs ett mått av vetenskaplig beläsenhet för att kunna bedöma pseudovetenskapliga påståenden. Det räcker inte med en skeptisk attityd. Det behövs också kunskaper om vetenskap, så att man förstår vad de extraordinära påståendena innebär och vad de för med sig för vår uppfattning om verkligheten, om de är sanna.

CSICOP:s ordförande, filosofiprofessorn Paul Kurtz, höll öppningsanförandet. Han gav exempel på vetenskaplig utbildning hos många amerikanska studenter idag och pläderade för att åtminstone en rudimentär förståelse av naturen och människans plats i den måtte ges till alla studerande.

Vetenskaplig förståelse innebär inte i första hand att kunna räkna upp vetenskapliga fakta, utan att förstå den vetenskapliga metoden, som är kritiskt tänkande.

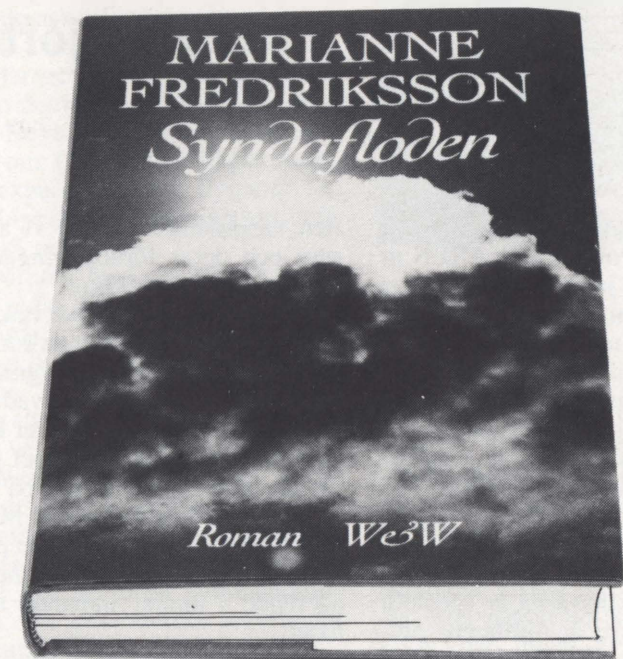
Kurtz nämnde sex viktiga punkter i kritiskt tänkande:

1. Problem måste nogt analyseras och klargöras, innan de kan lösas.
2. Trossatser och övertygelser måste betraktas som hypoteser innan de är bekräftade.
3. Bevisning har en central betydelse, när man prövar och bedömer hypoteser.
4. Idéer granskas genom att man använder den logiska analysens metoder och tar hänsyn till om idéerna strider mot andra, väl etablerade upptäckter.
5. Sökandet efter absolut visshet måste uppfattas som främmande för den vetenskapliga attityden, eftersom vetenskaplig kunskap är felbar, trevande och öppen för revidering och modifikation.

6. Ett öppet sinne behövs, vilket är villigt att överväga nya djärva idéer.

Biologiprofessor Michael Zimmerman, som undersökt pseudovetenskapliga föreställningar hos amerikanerna, meddelade att de flesta amerikaner har stora brister i vetenskaplig bildning. Han hade studerat sådana viktiga grupper som folkvalda, skolchefer, journalister och biologilärare och funnit att betydande minoriteter, ibland majoriteter, mer eller mindre trodde på pseudovetenskap, såsom Bibelns skapelseberättelse, kommunikation med de döda,

Ny roman! MARIANNE FREDRIKSSON

Syndafloden

I Bokhandeln

Wahlström & Widstrand

besök på jorden av utomjordiska varelser i forntiden, förutvetande om framtiden och astrologi.

Zimmerman menar att den vetenskapliga okunnigheten innebär faror. Om exempelvis ledamöter av kongressen och andra folkvalda tror att jorden skapades år 4004 f Kr, så är det inte sannolikt att de bryr sig om en höjning av världstemperaturen på några få grader – ty med tanke på syndafloden tycks en temperaturhöjning på några grader sakna betydelse.

Källa: Skeptical Inquirer, höstnumret 1990.

Akta dina djur!

Det förekommer att människor behandlar sina djur illa. Vad skall man göra åt det? Jo, man kan ha kurser som är obligatoriska för alla som har djur! Ingen skulle få äga ett djur utan att först ha gått igenom en kurs och fått lära sig hur djur skall behandlas. Kurserna skulle vara ganska billiga och inte alltför omfattande, men ge vissa principer för djurskötsel. Syftet skulle främst vara att få alla att inse hur djur skall behandlas. Det vore väl katten om inte det skulle få goda effekter!

Den dolda sanningen om UFO

Sune Hjorth

I min artikel "Ante Jonsson – vår egen Marco Polo" i SÖKAREN nr 6/90 konstaterade jag bl a, att det enligt den mycket kunnige och framstående vetenskapsmannen och UFO-forskaren dr Stanton Friedman i Kalifornien finns överväldigande bevis för att vi är övervakade av högre utvecklade, utomjordiska civilisationer och att makthavarna hemlighåller detta faktum av rädsla för att förlora sina privilegier, om sanningen kom ut.

Jag påpekade också, att ett bevisbart faktum, som makthavarna är speciellt angelägna att dölja, är militärens omhändertagande av störtade elektromagnetiska spaningsfarkoster i atomsprängningsområdet i sydvästra USA och deras ansträngningar att komma underfund med dessas funktionssätt. "Den som kan duplicera flygande tefat i större mängd kommer att behärska den här planeten" (Stanton Friedman i artikeln "Flying saucers are real", Worlds Beyond).

Det är detta som UFO-frågan egentligen handlar om, liksom varningarna från de utomjordiska för att vi står på undergångens brant genom våra vanvettiga förberedelser för ett kärnvapenkrig, inklusive kärnvapenproven, som fyller vår atmosfär med dödliga radioaktiva ämnen och vållar förödande jordbävningar.

Allt det här har på ett mycket övertygande sätt bekräftats genom de närkontakter med de utomjordiska som Ante Jonsson så klart redogör för i vår gemensamma bok "Fantastiska resor med UFO". Inte nog med att hans rymdvännar har tagit med honom till en planet i vårt solsystem, som en gång blivit totalförstörd i ett kärnvapenkrig. Genom hela Antes berättelse löper som en röd tråd deras enträgen varningar för

den världskatastrof som vi är på väg mot och deras förhoppningar om vår etisk-sociala utveckling!

Vi ger alltså ut den här boken, i förhoppning om att så många som möjligt skall ta till sig dess angelägna budskap till mänskligheten. Och vad händer? Jo, några så kallade ufologer kastar sig över boken med en hätskhet utan like för att göra ner den och på alla sätt diskreditera dess författare! Med andra ord ett tillvägagångssätt, som på ett slående sätt överensstämmer med CIA:s agerande i andra, liknande sammanhang!

I stället för att åtminstone göra ett försök att bemöta mina och dr Friedmans argument och bevis för den utomjordiska realiteten, gör Clas Svahn i SÖKAREN nr 7/90 ännu en gång mig själv till huvudobjekt för hätska attacker och diskrediteringsförsök. Jag påstås ha "total brist på kunskap om UFO-området", mitt genmäle "innehåller mest snömos", jag är "en farlig mytspridare", som CS tänker fortsätta att hålla ett öga på, etc.

Eftersom han inte har något som helst vettigt att komma med i själva sakfrågan, dvs om UFO är verkliga och om Ante Jonsson verkligen blivit ombordtagen eller inte, måste Svahn oavbrutet älta sina falska beskyllningar mot mig för att ha bedrivit "telefonterror" mot min gode vän och medförfattare, något som denne kategoriskt förnekar. Han uppger för mig, att det vid några tillfällen var en massa folk, som ringde till honom och erbjöd honom ända upp till 10 000 kronor, om han kunde prata med Jenny och ordna det så, att de fick göra en liknande resa som han själv! Detta gick ett tag frun på nerverna, så hon pratade om att byta till hemligt telefonnummer. Även i öv-

rigt innehåller Svahns "genmäle" enligt Ante till stor del bara en massa illvilliga förvrängningar, och det var dessutom avtalat, att Svahn inte skulle gå ut till offentligheten med några personliga uppgifter, lämnade under samtalets gång!

Det är mycket sorgligt, att vissa självutnämnda "experter" på UFO-frågor skall dra ner diskussionen om detta oerhört fascinerande ämne på en så låg och billig nivå och leda bort uppmärksamheten från det väsentliga. Om man själv nonchalerar det förkrossande bevismaterialet för den utomjordiska realiteten och tror eller låtsas tro, att allt bara är hjärnspeken och myter spridda av sådana som jag, vad är då poängen med hela det påstådda UFO-intresset? Väntar man sig applåder för att vara så duktig på att bortförklara, misstänkliggöra och diskreditera hederliga människors uppgifter?

Innan jag lämnar Svahns diskrediteringsansträngningar åt sitt öde, skall jag bara nämna några ord om UFO-observationerna i Sundsvall. Det finns ingen som helst anledning att tro, att det föremål som iaktogs i Gnarp var "en leksaksballong". Den historien kokades ihop av en leksakshandlare och en journalist vid Sundsvalls tidning, när den första artikeln hade varit införd, vilket är ganska typiskt för massmedias nonchalanta sätt att behandla UFO-frågan!

Sedan dess har det förekommit en hel rad av UFO-observationer i dessa trakter, bl a natten till den 29 september, kl 03:30 ungefär. I den vevan fick jag själv inte mindre än tre telefonsamtal från helt olika håll med beskrivningar som var förunderligt samstämmiga och av en sådan art, att de inte kunde avse något konstigt naturfeno-

Sune Hjorth

men!

Denna vanliga typ av berättelser om egendomliga föremål en bit upp i luften kan väl ha ett visst värde för en bedömning av UFO-frågan. Men hur oändligt mycket värdefullare är det inte med berättelser om närkontakter av Antes typ! Det är väl just detta, som vi alla är mest intresserade av, att få veta något om den civilisation som kontrollerar dessa oerhört avancerade elektromagnetiska farkoster, och vilka avsikter de har med sin närvaro här på Jorden!

Självfallet är närkontaktupplevelser av den typ som George Adamski, Daniel Fry och Ante Jonsson har haft utomordentligt sällsynta, och de kan oftast inte bekräftas av andra. Man måste helt enkelt tro vederbörande kontaktperson på hans ord, såvida det inte föreligger någon starkare anledning till misstro. Och eftersom deras berättelser om vad de sett eller informerats om inte alltid överensstämmer med vad vi fått lära oss i skolan, så är det särskilt viktigt, att vi är på vår vakt mot tendensen till blind auktoritetstro på dagens jordiska vetenskap!

Speciellt bör man komma ihåg, att inga jordiska vetenskapsmän varit ens i närheten av någon annan planet i vårt eget solsystem. Varför skall vi då behöva tro på sådana påståenden, som att det inte skulle finnas liv på dessa himlakroppar? Adamski hade tillfälle att själv se det uppifrån rymdskeppet via en avancerad teleskopisk utrustning, Fry informerades om det, och Ante Jonsson besökte ett samhälle på vederbörande utomjordings egen hemplanet! Och där fanns det minsann både luft, vatten, ljus och värme, plus en fin bebyggelse och en teknisk utrustning, som vi inte har maken till på Jorden!

På tal om den tekniska utrustningen, så kan man knappast undgå att bli imponerad av sådant som den med datakort programstyrda, elektronmagnetiska skiva, som Ante fick sväva fram över nejden på tillsammans med rymdkvinna. Eller – för att ta ett annat exempel – de maskiner, som skar i berg som om det hade varit smör och fick jättetunga stenblock att sväva fritt i luften! Den som vill påstå, att Ante har fantiserat ihop dessa beskrivningar, är nog ute och cyklar ordentligt!

För övrigt fick Daniel Fry en väldigt klagande och lärorik beskrivning av hur ett mindre elektromagnetiskt transportskepp egentligen fungerar! Dess energikälla är en centralt placerad ackumulator, uppladdad så att det blir en stor spänningsskillnad mellan plus- och minuspolen. Härigenom skapas ett

enormt elektronflöde, som på lämpligt sätt kanaliseras genom två kraftringar, en i botten av farkosten och en upptill. Elektronflödet skapar ett oerhört kraftigt magnetfält, vars kraftströmmar sprider sig långt ut från farkosten. När dessa kraftströmmar korsar ett tillräckligt stort antal av de svaga jordmagnetiska kraftlinjerna, uppstår en repulsionseffekt, som får farkosten att snabbt accelerera uppåt, tvärsen mot det starka, ner mot Jorden riktade gravitationsfältet!

Det är sådana här farkoster, som militärens vetenskapliga experter i USA fortfarande i största hemlighet försöker att tillverka och få att fungera! I det strängt avskärade området Groom Range i Nevada-öknen, c:a 100 km nordväst om Las Vegas, pågår topphemliga experiment med flygande tefat, hur långt man har kommit vet bara en handfull personer.

Man började med det topphemliga projektet redan för 40 år sedan, vilket bl a framgår av topphemligt, numera tillgängligt dokument. Det var den kanadensiske experten Wilbert Smith, som hade ett förtroligt samtal med presidentens vetenskaplige rådgivare, chefen för Washington Institute of Technology, dr Robert Sarbacher. Smith fick då veta, att tefaten existerar, att de drivs efter magnetiska principer, och att ämnet var det mest hemligstämplade som den amerikanska regeringen hade, hemligare än vätebomben!

Redan drygt två år tidigare, den 25 mars 1948, hade en stor utomjordisk spaningsfarkost – omkring 30 m i diameter – störtat c:a 20 km nordost om Aztec, New Mexico, med kropparna av 14 små människoliknande varelser ombord. När den bärgades på order av utrikesminister George Marshall, var en stor grupp av vetenskapsmän närvarande, vilka alla fick avlägga ett högtidligt tystnadslofte av högsta hemlighetsgrad.

De tog sig in i farkosten genom ett krossat ventilfönster och fann där inte bara de 14 kropparna utan också en bok med egendomliga hieroglyfer i. Inne i kabinen fanns också en instrumentpanel med tryckknappar och spakar med hieroglyfiska tecken. Farkosten nedmonterades i tre segment och lastades tre dagar senare på stora lastbilar, som nattetid på föga tafikerade vägar kördes till Marinens reservflygfält i Los Alamos!

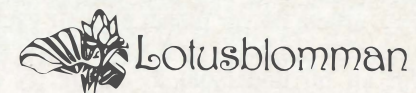
Så sent som den 7 maj i fjol sköt det sydafrikanska flygvapnet ned ett UFO med en laserkanon, som man nyligen hade fått från USA. Det var en stor silverfärgad skiva – c:a 18 meter i dia-

Sune Hjorth

meter – med en mycket slät yta. En bärgningshelikopter överstegrade och störtade, när den flög 150 m över farkosten, på grund av det starka elektromagnetiska fält som utgick från den utomjordiska farkosten. Denna öppnades senare, varvid två överlevande humanoider visade sig. De transporterades efter någon tid jämte farkosten till USA, där ingen av landets vanliga medborgare har fått höra ett knyst om saken!

Vad man än kan säga om makthavarnas hantering av UFO-frågan, inte tycks den präglas av någon glasnost, inte!

— bokhandeln med böcker om personlighetsutveckling, filosofi, religion, astrologi, terapi, meditation m m.

Öppettider
Vardagar 14.30—18
Lördagar 10—13

Västergatan 8,
352 30 VÄXJÖ
Tel 0470/237 37

Lunatic fringe

Eftersom Sune Hjorth i sin debattartikel på sidorna 14-15 nämner Dan Fry och George Adamski som trovärdiga UFO-vittnen, återges här ett par avsnitt ur kapitlet *Lunatic fringe* i SM:s bok från 1975, "Flygande tefat"... vad säger vetenskapen?.

Dan Fry

Den amerikanske UFO-"kontakt"-mannen Daniel W Fry gästade Sverige för några år sedan och höll föredrag. Syftet med besöket var främst att ge spridning åt Understandingrörelsen, vars ledare han är. (Understanding = förståelse.) Några böcker av Fry har utgetts av förlaget Parthenon i Helsingborg. Han berättar bl a om sammanträffande med en man av utomjordiskt ursprung, Alan, och om en resa som han fick göra i dennes rymdfarkost. Alans utseende skiljer sig inte från en jordmans, och han kan därför, säger Fry, arbeta på vår planet utan att väcka uppmärksamhet – men han får akta sig för att bli undersökt av läkare, ty då skulle det kunna upptäckas att hans organism i vissa avseenden skiljer sig från jordmänniskans! För några år sedan uppgav Fry att Alan befann sig i Mellanöstern och arbetade på att förhindra en stormaktskonflikt.

Något bevis för att Fry ljugar om Alan och resan i rymdfarkosten finns, såvitt jag vet, inte – och inget belägg för att han talar sanning heller. Men att Frys omdöme kunde vara bättre framgår av det följande.

I sin tidning *Understanding* och på sitt brevpapper står han angiven som "dr". Ett reklamblad från hans svenska förlag meddelar följande:

"Daniel W Fry hedrades i april 1960 med titeln filosofie hedersdoktor vid St Andrew's University. Man har, liksom

i fråga om George Adamski, försökt misstänkliggöra Daniel W Fry som äkta kontaktperson och bl a förklarat att St Andrew's University inte existerar! Upplysningsvis vill vi därför meddela, att St Andrew's University grundades år 1890 och är beläget i Tottenham, en förstad till London."

1966 skrev jag till The British Council, Strandvägen 82, Stockholm, beträffande "St Andrew's" och fick följande svar, daterat 15 december:

"Tack för Ert brev av den 11 december om 'St Andrew's University i London'. Detta är förmodligen samma institution som 'St Andrew's Correspondence College', som erbjuder grader som inte är erkända i England. Det är inte en officiellt godkänt institution, och inga grader som den erbjuder, har någon betydelse i akademiska kretsar. Detta är första gången som jag hört institutionen kallas 'St Andrew's University', och jag vore mycket intresserad av att få veta om Ni sett denna beteckning i tryck och, i så fall, i vilken publikation."

Brevet var undertecknat *David Thomas, Representative*.

I slutet av 1968 skrev jag till Londonuniversitetet för att få upplysningar om "St Andrew's". Svar 2 januari 1969:

"Som svar på Ert brev av den 15 december bifogar jag två fotokopior av artiklar som förekom i Londontidningar 1960 om det så kallade St Andrews University i Tottenham. Som sy-

nes är denna institution en ren bluff (a totally bogus affair) och har ingen som helst akademisk ställning. Londonuniversitetet ger inget som helst erkännande åt 'grader' som utdelats av denna institution."

Brevet var från *W J Dey, Secretary*. I ett klipp från *Daily Telegraph*, 8 juli 1960 läste jag bl a att en rapport hade sammanställts för Association of American College i Washington och American Council on Education av mr Robert Reid, som sa att millioner dollar kastats bort på meningslösa diplomer. Vad som avsågs var ett postorderinstitut, känt som "St Andrews Correspondence College" och "St Andrews Ecumenical College, Tottenham, London", som försökte värva amerikanska studenter.

Men Dan Fry håller fortfarande ett fast grepp om sin doktorstitel.

George Adamski

Den mest kände av de personer som sagt sig ha sammanträffat med rymdmänniskor och fått resa i flygande tefat är den 1965 avlidne amerikanen George Adamski. Han beskrev bl a månen, påstod att den var bebodd, att kratrarna var hangarer, att satelliten hade atmosfär och molnighet, berg, dalar, skogar och städer. I kapitlet "En fest och ett farväl" i sin bok *Ombord på rymdskepp* (svensk översättning: Parthenon, Helsingborg) berättar han om hur han från ett rymdskepp fick ta

Published by
The Royal Order of Tibet

★
Compiled by
Professor G. Adamski

Copyrighted 1936
by
The Royal Order of Tibet

sig en ordentlig titt på månen. Man läser bl a "... På skärmen dyker en hel stad upp. Den är anlagd i fyrkant; vi tycks glida fram omedelbart över hus-taken och jag ser människor promenera på rena, smala gator. I mitten ser jag en mera kompakt byggd, central del. Jag får för mig att där finns affärskvar-

teren. Några bilar ser jag inte parkerade på gatorna men upptäcker ett slags fordon, som inte har några hjul och förefaller att färdas ett stycke *ovanför* marken. De är ungefär lika så stora som våra bussar och ganska lika dem även till form och färg. – Det är de allmänna kommunikationsmedlen, förklarar Ramu..."

En av Adamskis främsta medhjälpare under en tid var Carol Honey. Men han lämnade Adamski, när han upptäckte dennes oärlighet. Från Honeys förklaring till brytningen citerar jag följande:

"GA bad mig att utarbeta hans Science of Life-kurs kort innan jag avslutade vårt samarbete. Han visade upp en stor hög lektioner som han hade använt för många år sedan, när han höll på med vad han kallade det 'Kungliga Tibetanska Brödraskapet'. Han ville ha dessa lektioner gjorda up-to-date och skrivna som om informationerna skulle komma från rymdfolket. Där det till exempel stod 'Det Kungliga Tibetanska Brödraskapet är intresserat...' skulle det ändras till 'Rymdfolket är intresserat...' etc. Eftersom den filosofi han lärde var god, var det min uppfattning att den skulle läggas fram som den var och inte som information från planeten Saturnus, högre än allting annat som givits på jorden. Men det är detta senare som han nu uppger i sin Science of Life-kurs."

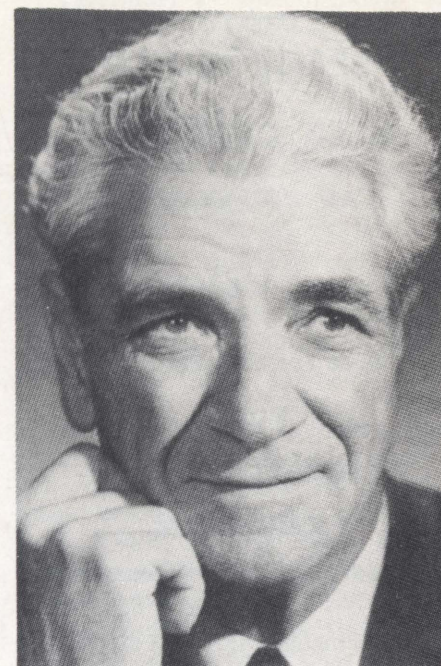
Bilderna här intill visar titelblad till en skrift utgiven av Adamski 1936, samt ändringar, gjorda med hans egen hand, där "Det Kungliga Tibetanska Brödraskapet" är ändrat till "Rymdfol-

Universe means not just our solar system but space without circumference in which dwell billions of our solar systems.

THE ROYAL ORDER OF TIBET is interested only in revealing what is thought to be mysteries so that they may be used practically in the present field of life where man may understand his fellowman by understanding the laws which rule all creatures, thereby awakening from the dream-life to the reality which leads to Mastery.

It is an Order based on the highest and the simplest teachings in the field of Mastery and anyone applying the teachings by living them will prove to themselves the statement made by the Order, "that Mastery is obtainable without denying themselves anything, but learning to balance up oneself. This means going back to normalcy, for that is Mastery."

By PROF. G. ADAMSKI.

George Adamski

ket".

Honey fortsätter:

"Sedan företog sig Adamski en annan sak. Med hjälp av en vän i Glendale, Kalifornien, hyrde han en postbox, nummer 885. Små annonser, av samma storlek som affärskort, trycktes i hundratal och skickades till en del av de psykiskt inriktade tefatskonventen, i synnerhet till konventet i Marysville, Washington. Annonser med samma ordalydelse sattes in i en del tefatstidskrifter. (Se bild: Space people need contacts – Rymdfolket behöver kontakter.) Adamski sa mig att han inte ville ha sitt namn förknippat med annonsen och bad mig hämta posten. Sedan skulle de som syntes uppriktiga, för en penningsumma erbjudas speciell träning som skulle kvalificera dem för kontakter. Det är överflödigt att säga att jag vägrade att bli inblandad i sådana planer. Rymdfolket behöver inte annonsera för att finna sådana som är kvalificerade för kontakter. --- Jag protesterade mot användandet av mitt förnamn Carol på kortet. Adamski sa att det var mellannamnet på den dam i Glendale som hade hyrt postboxen. Detta var emellertid inte sista gången vi hörde talas om denna postbox. Flera medarbetare i främmande länder mottog mystiska symboliska budskap med en engelsk översättning under varje symbol. Budskapen löd: 'GA (dvs George Adamski) är den enda på jorden som vi stöder.' Ett sa: 'Du gör ett bra arbete. GA är den enda på jorden som vi stöder.' Det överraskande var att alla var postade i kuvert från postbox 885, Glendale, Kalifornien.

SPACE PEOPLE NEED CONTACTS

CAN YOU QUALIFY?

Write For Free Particulars

BOX 885

GLENDAL, CALIF.

CAROL, M. G.

Adamski medgav skriftligt att de symboliska budskapen kom från rymdbröderna och var äkta. Detta skrev han till flera av sina medarbetare. Som en följd av detta medgav han kännedom om postbox 885 och sammankopplade sig själv med annonsen från denna adress. Men fullständigt emot dessa fakta skrev Adamski följande och sände det till en vän i Kanada. Det var daterat 11 dec 1963. 'Jag tror att Mr Honey skulle kunna svara en hel del på den där Glendale-episoden – eller hans grupp skulle kunna. Det var början till vad som nu sker. Vid den tiden sa jag det var o k, eftersom ifall det inte hade hänt som det gjorde, skulle vi i dag inte veta, vem som står bakom vad.' Detta är ett förvånansvärt påstående som Adamski gör. Det antyder förstås att jag var mannen bakom händelserna förknippade med postbox 885 och att Adamski ljög för sina medarbetare bara för att försöka få fram sanningen. Här är några exakta citat från brev som Adamski skrev till olika medarbetare, sedan de frågat honom om de symboler, som de mottagit från postbox 885, Glendale, Kalifornien: 'Så hieroglyferna som... en del av er fått – den grupp Honey säger sig arbeta med, skulle antagligen kunna förklara det.' – 'Ni har kanske fått hieroglyferna liksom andra. Det är ingenting att bli oroad eller upprörd över eller tro att något är fel, eftersom de stöder oss. Det är en ny grupp rydmänniskor här som har ersatt dem som varit här så lång tid, och de har kanske vidtagit andra åtgärder för att försäkra dem som arbetar för saken att de är tillfredsställda med deras arbete. Vad beträffar adressen (postbox 885) kan de ha använt sig av den med någon annan för att få reda på hur reaktionen skulle bli. Jag skall ta reda på mer om

det längre fram. --' Till en annan medarbetare skrev han: 'Det är en del nya pojkar här som har ersatt dem som varit här en bra tid, och vilka deras idéer är och varför de gjort detta, har jag inte blivit informerad om, men kommer att bli förr eller senare. När nya grupper kommer hit för att hjälpa oss går de tillväga på annat sätt än dem som var här före dem så jag skulle inte låta någonting sånt bekymra mig, och deras annonser eller adress som ni talar om, kunde vara lånad eller kanske de använder den som en test på vissa i detta område.' I S P Newsletter, mars 1963, sid 4, paragraf 5, skrev Adamski följande om hieroglyfbreven: 'Nyligen sändes ett antal brev ut av rymdfolket till ett antal personer, och en del fick mer än ett. De sändes ut som en test på deras ödmjukhet och uppriktighet, ty de utpekade svaghet och missförstånd hos somliga.' Artikelns fortsätter med att säga att det på Saturnus samtycktes till planen att använda breven. I en del fall förnekar alltså GA all kännedom om breven, i andra fall säger han att de var en test och hoppas få reda på detaljer senare, och i det sista citatet säger han att det samtycktes till idén på Saturnus!'

Adamski påstod att han hade varit på Saturnus 27–30 mars 1962 som jordisk representant i en interplanetarisk konferens. Men Carol Honey tror inte att Saturnusresan har ägt rum i den fysiska världen, och han vägrade att publicera något därom i sin tidskrift *S P Newsletter*.

Adamski var kraftigt motståndare till mediumism. Men Honey berättar att han och andra personer var närvarande när GA gick i trans och uppgav att Orthon talade med hjälp av hans stämband. Adamski sa att det i hans fall inte var fråga om vanlig trans utan "hypnotiskt diktande" som "bröderna" använde för att få fram upplysningar till honom. "Nonsens", säger Honey, "GA betedde sig precis som andra medier."

Det är Honeys tro att Adamski till slut blev offer för psykiska krafter och falska rydmänniskor, missleddes till diverse dumheter och lurades tro att en psykisk upplevelse han hade, var en resa i den fysiska världen till planeten Saturnus.

Det ovan återgivna är det viktigaste i Honeys kritik av Adamski. Men Honey skriver också: "Det är ett absolut säkert faktum att Adamskis ursprungliga kontakt i öknen verkligen ägde rum och att han var med om åtminstone två resor i rymdfarkost. Mina bevis kommer från olika källor, av vilka ingen har förbindelse med Adamski. Det

är ett faktum att dessa två resor är kända för underrättelsetjänsten i flera olika stater."

Vad svarar Adamski på Honeys anklagelser? I ett brev till mig går han inte i svaromål på någon enda punkt men skriver ändå ett rätt långt brev med synpunkter bl a på Honeys personlighet, dennes arbete som agent under kriget, religiösa bakgrund, förmodade engagemang i den sk tystnadsgruppen, som Adamski sa motarbetade honom och "saken".

Den amerikanska UFO-tidskriften *Probe* hade ett minnesnummer om George Adamski. Där kunde man läsa följande, som Adamski tydligen hade skrivit alldeles på egen hand (i motsats till böckerna, där han haft "spökskrivare"). Det förekom under rubriken "Sunt förnuft" och är helt avslöjande.

"Om månens yta är så mjuk som de säger (och månen står inte stilla i rymden... den rör sig snabbare än... vi inser) och även om den rörde sig med endast 100 km i timmen, skulle den skapa en luftström omkring sig. Den luftströmmen skulle naturligtvis plocka upp det stoft eller vad som kunde finnas på månytan (mjuk) och blåsa bort det. Månen skulle, för att uttrycka det enkelt, bli mindre och mindre i stället för att vara lika som nu. Stoftet från månytan skulle falla ner på jorden i stora mängder. Så, deras förklaring är mycket svag. Den stämmer inte. Men, vad kan vi vänta av folk, som utger sig själva för att vara 'auktoriteter' inom astronomin utan att någonsin ha satt sin fot på en främmande planet? --"

Det är riktigt som Eugen Semitjov skriver i sin UFO-bok att Adamskis astronomiska bildningsnivå stod på förskolestadiet. Samtidigt uppträdde han med den typiske charlatanens oerhörda anspråksfullhet, suveränt föraktande vetenskapen.

Det finns en rad personer, framför allt amerikaner, som säger sig vara "kontaktade" av rydmänniskorna. Flera av dessa har skrivit böcker och fått anseende i vissa kretsar. Men deras berättelser stämmer inte så väl överens med varandra. Adamski tog avstånd från alla andra som skrev om kontakt med rydmänniskor. Albert Bender säger att det är han och ingen annan som vet sanningen om de flygande tefaten. Dino Kraspedon uppger att alla planeter i vårt solsystem utom Saturnus är bebodda; enligt Adamski är alla bebodda. Etc.

Men intressant är att de "kontaktade" kan göra ett klart intryck av att

Albert Bender

själva tro på sina berättelser. Redaktören för *Saucer News*, Jim Mosley, skriver att han trodde Albert Bender bluffade, ända tills han träffade honom. Då fick han intrycket att Bender berättade om något som han varit med om. Mosley tror att Benders upplevelser var av psykisk natur och att han under dem aldrig lämnade sitt eget hem.

Jag vill säga ännu några ord om "gatan Adamski". Kanske han verkligen var i kontakt med ett egendomligt, förvillande fenomen av psykisk eller psykofysisk natur? Kanske någonting verkligen hände ute i öknen 1953, som han berättade om i "Flygande tefat har landat", och att han sedan kom under psykiskt inflytande av okända makter, som lurade honom tro att han hade upplevelser i den fysiska världen? Den tanken förtjänar beaktande.

Det finns ett och annat som stöder Adamski, t ex från sex personer beedigade intyg till hans ökenkontakt 1953 med "Orthon"; vidare att Adamski berättade om ett myller av "eldflugor" som han sett i rymden under färd i rymdfarkost. Astronauten John Glenn rapporterade att rymden utanför hans kapsel var fylld av "tusentals små självlysande partiklar... som eldflugor". Han använde alltså samma ord som Adamski sju år tidigare. Att eldflugorna kanske uppkom av flagor som lossnade från flygkroppen motsäger inte att Adamski kan ha sett fenomenet före Glenn!

Jag har hoppat på Adamski vid några tillfällen i *Sökaren*. Men 1971 bad jag en av hans anhängare i Sverige, Thor-Leif Dahnielson, att räkna upp alla allvarliga skäl han kunde komma på för att tro på Adamski. Det gjorde

han, och det blev en artikel under rubriken "Adamski talade sanning". Dahnielson påpekade bl a det där med eldflugorna. Men jag skall citera en annan bit av hans artikel. (För uppgifternas sanningshalt får Dahnielson ensam svara.)

"Det första Adamski presenterade som stöd för sin berättelse om mötet med en rymdbesökare i den kaliforniska öknen var några fotografier av besökarens farkost. Under årens lopp har en del försök gjorts att avfärda dessa som förfälskningsbilder – men utan framgång. Opartiska bedömare, bl a Pev Marley (Cecil B de Milles kameraman) och Joseph Mansour (chef för Jetex Model Aircraft och expert på filmning av modeller) ansåg efter granskning att det inte var några modeller som fotograferats, utan stora föremål med ca 9 meters diameter.

Den världsberömda filmregissören John Ford förklarade, sedan han grundligt analyserat Adamskis bilder, att de föreställde ett stort föremål och var tagna genom en sextumslins på betydligt avstånd. Skuggorna och ljusets diffusion på farkostens olika delar var bevis på ett långt perspektiv plus atmosfärens brytande egenskaper. Andra fotoexperter har uttalat sig i liknande ordalag.

Kriya Babaji

BABAJIS KRIYA YOGA

för kropp, sinne och själ. Lektioner varje mån & fre, kl 18, Bredängs Allé 8, T-banest. Bredäng. Portkod 3927, 20 kr/lektion. Egen filt medtages.

VATTUMANNEN

FÖRLAG & BOKHANDEL

...är Sveriges äldsta, fristående bokhandel för esoterisk litteratur.

Vi har också ett gott sortiment av tal- och musikkassetter för meditation och avspänning m.m.

Krystaller, halvådelstenar – både oarbetade och som smycken. Slagru-tor, pendlar, tarotkort, zonerapikort.

Datahoroskop och biorytm etc.

Du kan beställa diverse kataloger över bok- och musiksoriment Data-listor över hela vårt boksoriment kan du få mot en mindre kostnad. Beställ i så fall en ämnesområdeslista först. Ur den kan du sedan välja de områden som intresserar dig.

VATTUMANNEN, Box 45096, 104 30 Stockholm (Drottninggatan 83) 08-10 96 15, 10 69 15

Tänka fritt är stort!

Fritänkeriets historia

Gunnar Ståldal

Den 12 februari 1989 deltog bortåt 10 000 personer i kravaller utanför American Center i Islamabad, Pakistan. Kravallerna gällde Rushdies bok *Satansverserna*, en bok som *inte* hade översatts till Urdu, *inte* importerats till Pakistan och följaktligen *inte* kunde läsas av någon pakistanner på hemmaplan. Bara vetskapen om att det någonstans i England fanns en författare som i en roman hade låtit en person framkasta möjligheten av att några verser i Koranen eventuellt inte var inspirerade av Gud var tillräckligt för att uppreta Islamabads befolkning. Jag skall inte trötta med att berätta om fler liknande händelser världen runt utan i stället fästa uppmärksamheten på att såväl islamiska och judiska som kristna grupper krävt att den engelska hädelseparagrafen utsträcks att gälla även andra religioner än den kristna. Årkebiskopen av Canterbury, flera ledare för pingstkyrkan och ledare för judiska organisationer har instämt i det kravet.

Den 23 februari 1989 påpekade kardinal Albert Decourtray, de franska katolikernas ledare: "Ännu en gång har troende sårats i sin tro." Vad han menade var att världens muslimer blivit sårade av Rushdies roman! Den amerikanske ex-presidenten Jimmy Carter, som bekant också aktiv kristen, skrev till New York Times att Rushdies bok är "en direkt förolämpning" mot världens muslimer. En av de ledande rabbinerna i Israel ansåg att romanen inte skulle kunna publiceras i Israel eftersom landet har en lag som gör det till ett brott att såra de religiösa känslor (oavsett vilken religion det gäller): "Varje religiös person i hela världen känner sig personligen kränkt av att boken givits ut."

Det som är kränkande med *Satansverserna* är att där finns en antydning om att Koranen kanske inte till 100 procent är inspirerad av Allah!

Vad skulle hända om den engelska hädelseparagrafen fick utsträckt giltighet, så att även andra religioner skyddades av den? Vad jag förstår skulle i så fall den muslimska trosbekännelsen omedelbart förbjudas. Där sägs nämligen att "det finns inga gudar utom Allah" och därmed är all världens hinduer dödligen kränkta i sin tro: hinduismen är som bekant polyteistisk. Likaså skulle Gamla Testamentet (som är en helig skrift för både judar och kristna) bli förbjuden läsning. Där står nämligen: "Folkens alla gudar är avgudar". Naturligtvis måste även Nya Testamentet förbjudas på grund av utfallen mot hedendomen i Jesu bergspredikan och i Pauli brev till romarna.

Och hur skulle det gå med upplysningsskrifter av typen "Moderna religionssurrogat", "Falska profeter" och "Villfarelsens vindar och väckelsens ande", böcker skrivna av kristna författare i syfte att avslöja de nya sekterna, t ex Jehovas vittnen och mormonkyrkan?

Hädelseparagrafer förefaller ytterligt opraktiska och enbart ägnade att försvåra tankeutbyte och information kring andliga rörelser. Men det är symptomatiskt att just fromma tillhörande olika religioner har funnit ett gemensamt intresse: att skydda uppenbarelse-religioner mot kritiska frågor.

Ingen har drömt om att *humanismen* skulle få motsvarande skydd. De icke-troende får finna sig i att deras livssyn dagligen underkänns i den religiösa förkunnelsen. "Glädje utan Gud ej finnes; utan Gud ej finnes frid. Tom den lycka är som vinnes, om vi glömma

Gud därvid", står det i en psalm som är ganska representativ.

Det finns givetvis inte heller någon humanist som kräver ett lagskyd som skulle garantera honom att slippa anmärkningar mot sin livssyn. Vad humanisten begär är något mycket blygsammare: att *när* frågan om religionens betydelse för samhället diskuteras, då skall han också få lov att yttra sig. Men detta är inte självklart. I många kretsar anses det mest klädsamt om den som tvivlar på religionens sanning och/eller nytta behåller sina tvivel för sig själv. Chefen för Religionsredaktionen vid Sveriges Riksradio beskrev Human-Etiska Förbundets medlemmar som notoriska kverulanter som bedriver en "hetsjakt" mot all religion. Bakgrunden till denna häftiga reaktion var att HEF föreslagit att den sekulära humanismen *också* skulle beredas visst utrymme i etern *vid sidan av* de traditionellt religiösa programmen. Men denna begäran var alltför stark för beslutsfattaren inom riksradien.

Det här var en ganska lång inledning till en artikel om fritänkeriets historia. Mitt syfte var helt enkelt att påvisa att tankefrihet och yttrandefrihet långt ifrån är något självklart i vår värld. Tankefriheten är hotad och även den som inte riskerar dödsstraff (som t ex Rushdie) brukar ofta ålägga sig själv-censur för att inte "i onödan" reta upp den troende opinionen.

Men nu till historien! Var och när började fritänkeriet, dvs den fula eller vackra (välj själv!) vanan att inte godta vilka skrönor som helst utan i stället tänka kritiskt och självständigt? Jo, det hela började hos de gamla grekerna. De grekiska naturfilosoferna, Anaximander, Anaxagoras, Anaximenes, Thales m fl försökte ersätta den grekiska folk-

Gunnar Ståldal

Voltaire. "Jag avskyr Era åsikter, men jag skulle kunna ge mitt liv för att försvara Er rätt att hysa dem" tillhör Voltaires många bevingade ord. Medkänsla med de förtryckta, indignation över egoism och ansvarslöshet hos de styrande, vrede mot de mäktiga som begår oförrätter och håller folk nere i okunnighet och fattigdom – sådana stämningar präglar Voltaires författarskap.

religionens mytologiska förklaring av naturfenomen med en mer "naturlig". Intressantast av dem alla är väl Demokritos med sin atomteori. Det var kanske en slump att han gissade mer rätt än de andra, men utan gissningar (hypoteser!) sker inga vetenskapliga framsteg. Även Sokrates hör hemma i fritänkarsällskapet, inte så mycket på grund av hans "lära" som på grund av hans uppkäftighet. Han vande sina lärjungar vid att inte hysa överdriven respekt för märkvärdiga tankebyggnader och allra minst för välklingande ord. "Allting är inte vad det ger sig ut för att vara" är inget ordagrant Sokrates-citat men det innehåller en god bit av hans pedagogiska och filosofiska budskap.

Sokrates undervisning gav upphov till olika "skolor" av vilka den platoniska, den stoiska och den epikureiska är de mest kända. I alla skolorna var det självklart att man skulle använda

sig av sitt förnuft och kritiskt granska olika förslag till lösning av livsproblemen. I ingen skola framfördes lärmeningar som ansågs så heliga att de inte fick ifrågasättas.

En del av dessa tänkare råkade illa ut, däribland Sokrates själv som beskyldes för att förstöra ungdomen. Antagligen var det en del makthavare i Aten som kände sig sårade av att han tagit ner dem på jorden och raljerat med en del uppblåsta viktigpettrar.

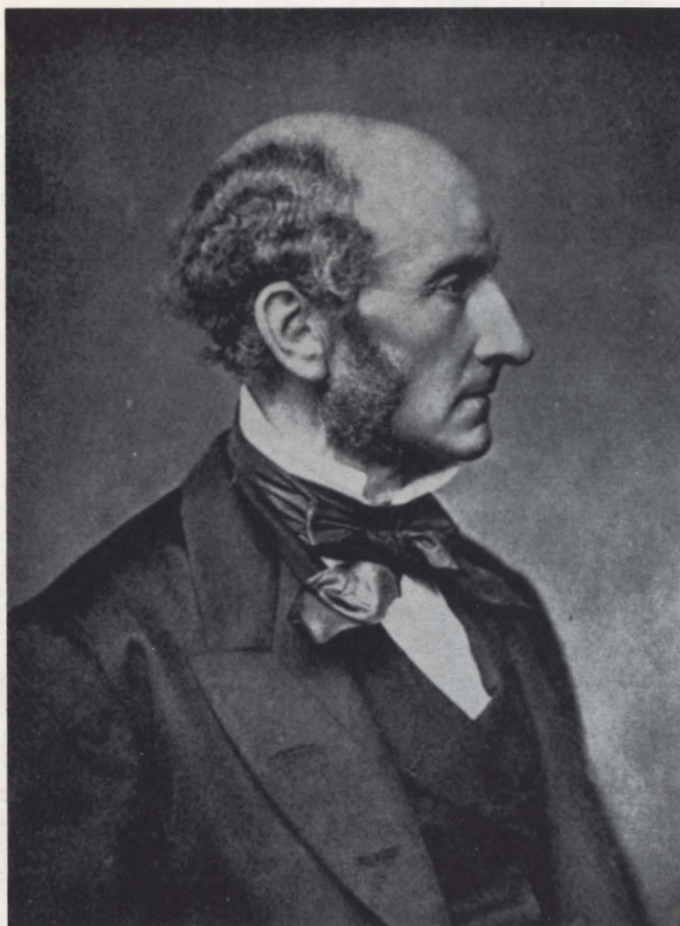
Det var dock ganska ovanligt att man i de grekiska filosofskolorna direkt angrep religionen. En som gjorde det med eftertryck var däremot den *romerske* diktaren Lucretius Carus, författare till verket "De rerum natura". Lucretius var epikuré och hyllade sin mästare Epikuros nästan som en frälsargestalt som räddat mänskligheten ur religionens grepp. Vi har inga hela skrifter av Epikuros i behåll men vi kan rekonstruera hans filosofi med hjälp av

Lucretius långa dikt. Livets mening enligt epikurismen är lyckan. Men med lycka menas inte ett oavbrutet konsumerande av läckra ting, utan lycka är att inte känna smärta i kroppen och inte känna oro i själen. Religionen tar ifrån oss själsron eftersom den lär oss att gudarna straffar oss med olyckor redan under detta livet och med eviga straff efter döden. Lucretius förnekade inte gudarnas existens men han bestred att de är intresserade av vad vi gör – de lever ju i evig lycksalighet i sin avlägsna himmel och har inte den ringaste anledning att bokföra våra eventuella synder.

Vår kropp och vår själ är sammansatta av atomer och de upplöses när vi dör. Vad som sker efter döden angår oss inte mer än det som hände med våra atomer innan vi var födda. Enligt Lucretius är religionen direkt skadlig eftersom den kan få oss att ta mer hänsyn till gudarnas intressen än till våra medmänniskor. En grekisk saga berättar om Iphigenia som blev offrad till gudarna av sin far för att grekerna skulle få förlig vind vid avresan till Troja. "Tantum religio potuit suadere malorum!" var Lucretius' kommentar till detta: Så mycket ont kunde religionen ställa till med!

Underligt nog kunde en sådan bok få spridas i romarriket. Det berodde på att romarna var toleranta. Man fick tro vad man ville så länge man inte störde den allmänna ordningen. Judarna och de kristna drabbades dock ibland av myndigheternas ogillande, därför att de ostentativt förnekade de romerska gudarnas existens! "Folkens alla gudar är avgudar" står det ju i Gamla Testamentet. – Judarna var ur romersk synpunkt ateister och det gick väl an så länge judendomen var en etnisk religion. Men när den blev missionerande blev den illa sedd. Detsamma gällde kristendomen som i början betraktades som (och även var) en judisk sekt. Att både judar och kristna vägrade att delta i kejsarkulten var svårsmält. Ändå nöjde sig myndigheterna ofta med en mycket blygsam, närmast symbolisk, akt av vördnad för den regerande kejsaren.

När kristendomen blev privilegierad religion och småningom statsreligion på 300-talet var det slut på toleransen. Det blev vid dödsstraff förbjudet att delta i "hednisk" offerkult. Det blev förbjudet att gå runt de hedniska templen, ja t o m att titta på dem. År 395 blev det förbjudet att närma sig dem och år 399 bestämdes att de hedniska templen skulle rivas. År 407 bestämdes att kvarvarande altare och gudabilder skulle förstöras. På detta sätt knäcktes

J. S. Mill. Den brittiska nationalekonomen och filosofen John Stuart Mill var utilitarist, dvs han anslöt sig till principen "största möjliga lycka åt största möjliga antal". I boken "Om religionens nytta" undersöker han om religionen tenderar att göra människorna lyckligare och samhället bättre – och kommer fram till ett negativt resultat. I sin bok "Om friheten" påpekar han att om det råder helt fri debatt i ett samhälle, så är det större chans att goda problemlösningar kommer fram än om man tillämpar censur.

den grekisk-romerska religionen och de orientaliska kulterna som hade invaderat romarriket – utom en, nämligen kristendomen. Judendomen tilläts nätt och jämnt: judar fick inte utbreda sin tro och de fick inte bo i samma hus som kristna.

Nu krävde man från statens sida att den kristna kyrkan skulle ge upp vissa delar av den nytestamentliga etiken: föraktet för pengar och jordiska rikedomar, glorifieringen av celibatet, förbudet mot att göra krigstjänst. Det var bara munkar och nunnor som i fortsättningen skulle leva så asketiskt. Vanliga kristna skulle numera vara "som folk är mest". För att kristendomen skulle kunna vara ett cement som höll ihop ett helt imperium, tilläts bara *en* tolkning av det bibliska "budskapet". Alla de sekter som inte godtog "rikskyrkans" dogmer fördömdes. Det kunde gälla sådana som inte accepterade den nicenska läran om Jesu gudomlighet, och det kunde gälla sådana som krävde

att en biskop måste vara "troende" och att det inte räckte med att han var rätt invigd i sitt ämbete. Anhängare av förbjudna sekter skulle nu med svärdet tvingas in i rikskyrkan. Mot de motspänstiga användes i värsta fall dödsstraff. Augustinus, biskop i Nordafrika, angav tonen. "Cogite intrare!" Nödga dem att komma in! (Det är som bekant ett bibelcitrat – den kristna intoleransen har sin rot i Nya Testamentet.) År 408 utfärdades förbud mot diskussioner i religiösa ämnen; därmed är allt kristet fritänkeri knäckt lika effektivt som hedendomen.

Under medeltiden uppstod kätterska rörelser, bl a i Frankrike. Robert den Fromme (!) bestämde år 1022 tillsammans med en samling biskopar och baroner att kättare skulle brännas. Katarer, albigeniser och valdenser utrotades i väldiga massakrer där inte heller kvinnor och barn skonades. Den helige Thomas av Aquino dekreterade att lika väl som man avrättar falskmyntare bör

man avrätta kättare, eftersom de begår ett ännu värre brott: de förfalskar den rätta läran! I Sverige dömdes den uppländske bonden Botulf från Gottröra till döden för att han tvivlat på att man i nattvarden verkligen åt Jesu kött.

Man skulle kanske tro att reformationen på 1500-talet innebar en seger för den fria tanken – många protestantiska historieskrivare har framställt det så. Men tyvärr stämmer det inte med fakta. Både lutheraner och calvinister förföljde unitarer (kristna som tvivlade på att Jesus var Gud), anabaptister (vilka tvivlade på barndopets giltighet) och svärmare (som inte ansåg sig behöva någon auktoritet alls – varken kyrka eller bibel). Anabaptisterna var särskilt farliga eftersom de vägrade göra militärtjänst. Av samma skäl förföljdes kväkarna på 1600-talet.

Reformationstiden sammanfaller delvis med den epok man brukar kalla *renässansen*. Ordet renässans betyder pånyttfödelse. Till det som pånyttföddes hörde bl a den grekiska filosofin, tex skepticismen och epikurismen. Montaigne, 1500-talets store skeptiker, skrev:

"Det är att sätta ett väl högt pris på sina gissningar om man för deras skull kokar en medmänniska levande." Montaigne framhöll också att vi övertar våra religiösa åskådningar på samma sätt som vi får vårt språk. Montaigne citerade ständigt Sokrates, stoiska och epikureiska filosofer. Hans essäer är ett smakprov på hedniskt tänkande. Och gemensamt för de tänkare som Montaigne satte högt är att de använde förnuftet som hjälpmedel för att orientera sig och att de inte tillskrev sina egna uppfattningar någon sorts "helighet" som skulle göra dem höjda över all kritisk diskussion.

En annan religionskritiker under renässansen var Rabelais. Kristendomen går ut på att vi skall skaffa oss en plats i himlen. Den lär oss att vi är födda med arvsynd och inte förtjänar att ha det bra. Men enligt Rabelais är vi *inte* födda med synd utan med ett anlag för "dygd". Och den består i att älska skönheten, rikedomen, lyxen, andens fria utveckling.

Angreppet på arvsynsläran pekar fram mot 1700-talet och upplysningen.

1600-talet var intoleransens sekel: i många europeiska länder gällde principen "Cuius regio, eius religio", dvs fursten i ett land avgör vilken religion invånarna skall ha. I Sverige blev det vid dödsstraff förbjudet att övergå till katolicismen. Kvinnor som misstänktes hålla på med trolldom dömdes också till döden.

Det är mot den här bakgrunden man skall se de franska upplysningsfilosofernas insats. Många av dem hade inspirerats av engelsmännen Newton och Locke. Newton var inte ateist men hans världsbild syntes göra en ingripande och straffande gud omöjlig. Locke hade förordat tolerans. De franska skriftställare som ville utså tvivel på den renläriga kristna ståndpunkten måste gå mycket försiktigt fram. Tvivlen kunde komma fram i fotnoter och i förbigående (så skedde t ex i den stora encyklopedien). Men *påvekyrkan* angreps öppet: "Påven är en gammal avgud som man tänder rökelse för av gammal vana", skrev Voltaire. Ett av Voltaires huvudarbeten heter "Traité sur la tolérance" (Avhandling om toleransen). Toleransen är enligt Voltaire grundad på naturrätten. Och dess huvudregel lyder: Gör inte mot andra vad du inte vill att de skall göra mot dig! Enligt Voltaire "krävs det inte någon större konst eller vältalighet för att bevisa att de kristna bör tolerera varandra. Jag går ännu längre. Jag säger er att vi skall betrakta alla människor på jorden som våra bröder." Voltaire påpekade att respekt för medmänniskan finns redan i Konfucius filosofi från 500-talet f Kr. "Sancte Confucius! Ora pro nobis!" löd texten runt Konfucius' porträtt som Voltaire hade i sitt sovrum. (Helige Konfucius, bed för oss – det var naturligtvis en medveten händelse!)

Under 1800-talet fördömdes den fria tanken och idén om religionsfrihet flera gånger i påvliga encyklikor. Pius VII fördömde pressfriheten och "sådan frihet som hotar tron och sederna". Gregorius XVI angrep indifferentismen, dvs idén att var och en får tro vad han vill bara han uppför sig hyfsat. Pius IX tog helt avstånd från tanken att religionsfrihet skulle vara en mänsklig rättighet och den 5 maj 1874 tog han avstånd från den allmänna rösträtts princip. Leo XIII fördömde den 20 juni 1888 religionsfrihetens idé och kallade den för en depravation av friheten. Den innebär i själva verket en andens trældom. År 1870 förklarades påven ofelbar när han uttalar sig i ämbetet om tron eller sederna. Och nu var det inte så lätt för en katolik att vara framstegsvänlig.

Många fransmän tilltalades i detta läge av Comtes filosofi som kallas *positivism*. I det "positiva" stadiet av mänsklighetens utveckling skulle uppenbarelsereligionen ersättas av "la Religion de l'Humanité", dvs av humanitetens religion. Det uttrycket övertogs av Comtes meningsfrände i England

John Stuart Mill. I boken "Om friheten" påvisade han att samhället bara har nytta av att yttrandefriheten är obegränsad. Sina tankar om religionen, "Om religionens nytta", ville Mill inte ha publicerade förrän efter sin död; och det var kanske välbetänkt. Ännu i slutet av 1800-talet kunde en politiker och filosof som angrep kristendomen bli helt isolerad och utan inflytande.

Under namn som "positivism", "utilitarism", "fritänkarförbund" etc uppstod nu i många europeiska länder sällskap som medvetet sökte att sekularisera samhället. Syftet var att t ex frigöra skolan från kyrkligt inflytande –

vilket lyckades i Frankrike år 1904 – och att skilja kyrkan från staten – även där var Frankrike långt före – det skedde där år 1905. Bakgrunden var att den franska kyrkan hade gjort bort sig under Dreyfusprocessen då den tog ställning mot Dreyfus. Bland prominenta medlemmar i den franska fritänkarorganisationen kan nämnas författarna Anatole France, Emile Zola och Romain Rolland, politikerna Clemenceau, Herriot och Briand.

I många länder, t ex England och Sverige, var fritänkarna engagerade i frågan om kvinnans jämlikhet, rätten

Forts på sidan 25

Comte. Auguste Comte hävdade att mänskligheten – och den enskilda människan – går igenom tre stadier: det teologiska, det metafysiska och det positiva. I det första stadiet förklarar man skeendet som utslag av gudarnas agerande, i det andra hänvisar man till "metafysiska principer" och i det tredje håller man sig till fakta och samlar kunskaper för att med deras hjälp förändra och förbättra världen. Comte grundade en "religion" som han kallade "La Religion de l'Humanité".

Konst och livskonst

Nils-Olof Jacobson

"Konstböcker för sökare" är inte så vanliga. Desto gladare är jag att nu kunna anmäla tre, som bör intressera Sökarens läsare.

Hans Vikstens livsböcker

Konstnären Hans Viksten lämnade det jordiska 29.12.1987, 61 år gammal. Han var en mångsidig artist – målare, diktare, författare, kompositör, musiker. Så småningom fick han allmänt erkännande för sitt skapande och var under sina sista nio år professor vid Konsthögskolan.

Sommaren 1986 upptäcktes att han hade cancer i matstrupen. Han gick igenom en rad operationer; några av dem medförde komplikationer, som gav svår värk i benen och andra besvär. Han blev gradvis sämre, och mot slutet kunde han inte äta utan fick näring genom en slang till tunntarmen.

Hela tiden behöll han sin skaparkraft. Han besvor sjukdomen genom att teckna, dikta och måla. Sin sista teckning gjorde han några timmar före sin död. Den visar honom själv vid årorna i en roddbåt. Mitt i båten står hans far Albert Viksten och tar upp nät, i aktern sitter hustrun och livskamraten Desy. När Albert gick bort 1969 gjorde Hans en liknande bild, med kommentaren att båten var på väg till ett annat land.

Hans Vikstens bilder och dikter under sjukdomstiden finns nu samlade i två böcker. *Livsmagi* heter en bok med akvareller (Atlantis, 110 sidor). Den återger bilderna i förmåligt färgtryck, tillsammans med hans egna korta kommentarer och några pressröster om bilderna. En bild av en hare har texten: "Haren är en symbol för reinkarnation. Att livet alltid går vidare. Jag finns i den här haren, med mina lite deformerade fötter." Det är spontana, färgstarka bilder som i enkla former fångar ögonblickets ingivelser. Hela tiden behåller han livsviljan:

Ett självporträtt målat när jag hade det som svårast.

En uggle håller upp min våta mun.

Dödskillen skymtar.

Jag känner att jag varit väldigt nära gränsen.

Men kommit tillbaka.

Ugglan lyfter och jag känner mej fri och frisk igen.

Så måste det bli.

Den andra boken har en lika livsbejakande titel: *Livshok* (Bonniers, 244 sidor). Den innehåller teckningar, brev, dikter och reflexioner över sjukdomsutvecklingen och livssituationen. Desy bidrar med en levnadsteckning. De många teckningarna gör ett starkt intryck – sällsamma besvärjelser med ibland av omtöckning darrande linjer. De fångar en situation i några få streck, liksom anteckningarna kan fånga den i få ord: "På väg till operation. Morfinet vindlar upp former och sängen blir en bevingad sarkofag. Allt känns skönt."

När livsområdet inskränks av sjukdom och smärta blir de enklaste sinnesintryck viktiga:

Lördag 23 augusti 86

Kl. 11.55. Jag får välja av tre flytande rätter, och väljer:

En femma

Nyponsoppa

serverad i glas med sked

Obeskrivbart

Bokens sista dikt heter "Fri":

Marklinjen upphävs

Du är fri

Själva jorden andas ut

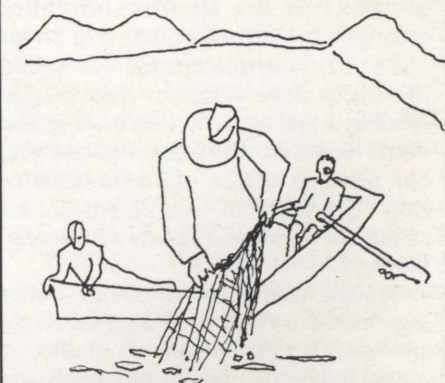
Ur sinnlighetens tecken

föds nya stjärnor

De båda böckerna ger tillsammans ett djupt gripande vittnesbörd om livsglädje och skaparkraft trots sjukdom och smärta, i väntan på övergången. Han har tidigare skrivit: "Vi ska alla dö. Utan undantag. Men jag vill absolut vara medveten just när det sker. Jag ser det som ett maximalt ögonblick. Den lilla knottkomet som vindlat runt jorden i sina särskilda banor, serpentinare, har sina pretentioner in i det sista!"

Desy citerar hans dagböcker, där han har skrivit om sin tro "på livet också i döden. Döden är en levande vila. I kosmos har vi alla en gemensam värld. Allt finns samtidigt. Men vi förekommer i olika täthet och kan därför inte kommunicera mellan de olika dimensionerna. Mer än i undantagsfall."

Hon slutar med att berätta om kontakter med Hans efteråt: "Jag såg eller hörde honom inte utan upplevde hans närvaro som beröring."

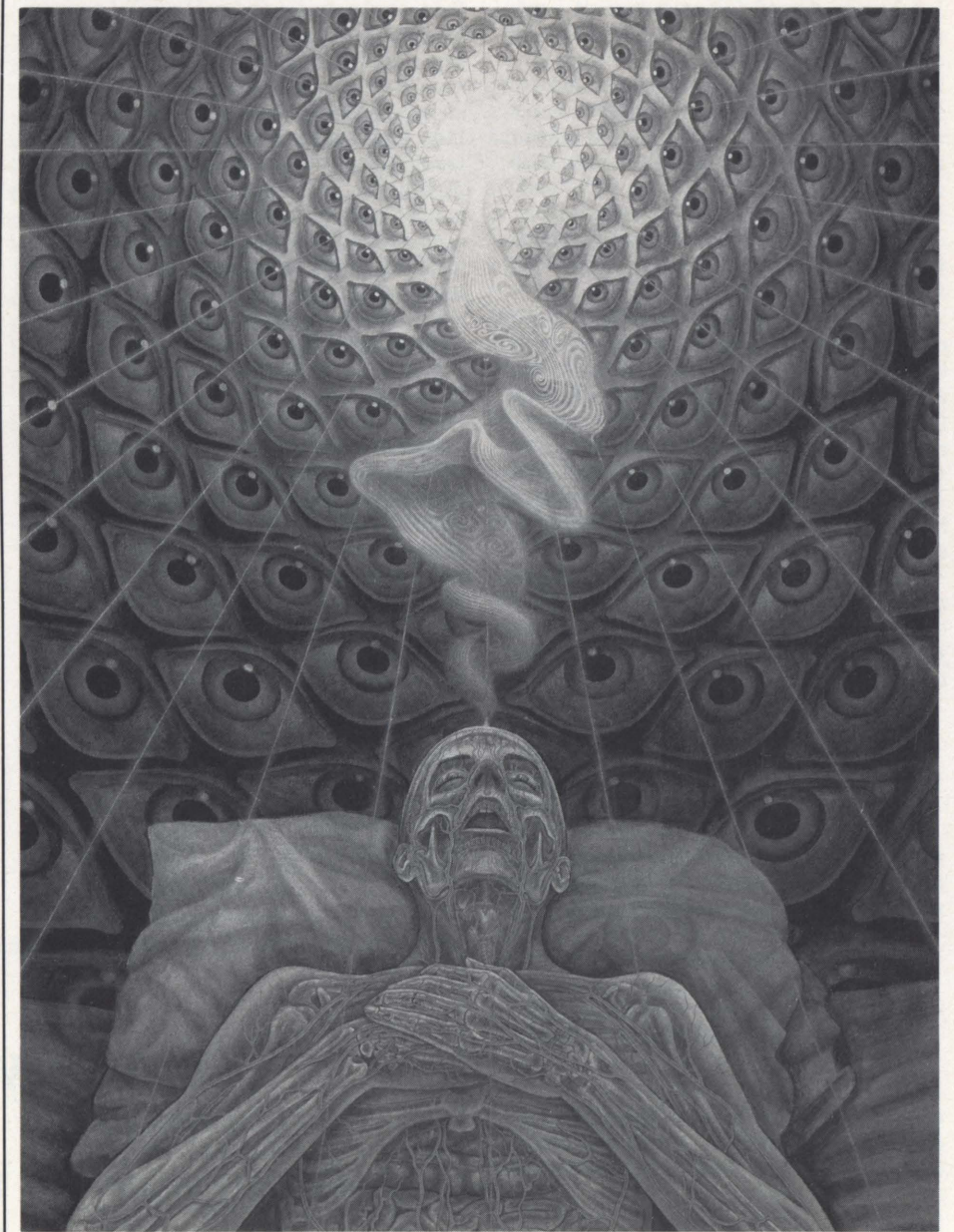
Hans Vikstens sista teckning, som han gjorde några timmar före sin död.

Gyllene speglar

En konstabok av helt annat slag har getts ut av förlaget Energica. Den heter *Gyllene Speglar* och har 96 sidor i stort format, med bilder av den amerikanske konstnären Alex Grey och två längre artiklar om hans konst.

"Gyllene speglar" är en utställning med 21 målningar, som visar stående människofigurer i naturlig storlek, rakt framifrån. Den börjar med anatomiska bilder, som exakt visar skelett, blodomlopp osv. Sedan kommer bilder av de olika människoraserna, nakna mans- och kvinnofigurer som lugnt och bestämt ser på åskådaren. Till slut bilder som avser att visa människans mentala och andliga strukturer, de som finns omkring den fysiska kroppen, osynliga för det vanliga seendet. De visas sammanflätade med kroppens detaljerade anatomi. Det blir en märklig helhet. Alex Greys bilder liknar ingenting jag har sett förut. Artiklarna ger en utförlig belysning av hans konstnärliga och personliga utveckling. Den kände författaren Ken Wilber bidrar med en essä om vad andligt inspirerad konst egentligen innebär. Han menar att dessa bilder innebär något nytt i konsthistorien – jag är benägen att ge honom rätt.

Det måste vara en intensiv upplevelse att se utställningen och stå framför dessa bilder. Vilket museum vågar ta utställningen till Sverige? Vi hör ju allt oftare att 90-talet blir "själens årtionde", så det skulle ligga väl i tiden... I väntan på utställningen är boken fascinerande nog. Bilderna återges i förmåligt tryck. Jag är verkligen imponerad över att förlaget Energica har vågat sig på den jättesatsning det måste vara att ge ut en sådan bok, och önskar dem all framgång med den!

Döendet, oljemålning av Alex Grey; ur "Gyllene speglar".

Tänka fritt

att informera om preventivmedel, rätten att bilda fackförening. I det här sammanhanget bör en tidig medlem av det norska fritänkareförbundet nämnas: Elise Ottesen-Jensen, som senare flyttade till Sverige där hon blev pionjär för sexualupplysning under hårt motstånd från etablissemangen. Där fanns det många svartrockar! Och därmed har jag berört en viktig sida av den fria tanken: Hindrar man människor att ge och ta emot upplysningar så håller man också människor nere i okunnighet och

Forts

i värsta fall i förtryck. Än idag – år 1990 – kan påven på en resa i Mexico City, av alla ställen, dundra mot födelsekontroll, vilket enligt honom är omoraliskt. I muslimska länder och i Indien (som till största delen är hinduiskt) får kvinnorna av sin religion lära sig att de saknar praktiskt taget alla rättigheter och att de tåligt bör finna sig i att bli misshandlade av sina män. Är det mot denna bakgrund rimligt att påstå att det är *fritänkarna* som "slår sönder och förstör"? Är det inte i stället så att det ibland är nödvändigt att riva för att få

ljus och luft?

Tankefriheten är idag hotad av fundamentalister tillhörande olika religioner. Det är inte förvånande att de ibland finner varandra och agerar samfällt. De döljer inte sina syften. Men knappast någon tar deras hot (mot yttrandefriheten) på allvar, och de som för fritänkeriets talan avfärdas som "notoriska kverulanter". Var står Sveriges Riksradios ledning i denna fråga och var står Skolöverstyrelsen?

Sven Magnusson

Jag lovade dig på försommaren att i mån av tid titta lite närmare på den översättning av en strof hos Nostradamus, som du skickade mig. Jag har nu omsider fått den bok jag väntat på från universitetsbiblioteket, nämligen *Nostradamus samlade profetior*, i svensk version av Åke Ohlmarks, Bonniers 1983. Jag har också tittat i Ohlmarks bok *Nostradamus – Spådomar, Stjärntyderi, Orakel*, Verbum 1970. Åke Ohlmarks har även gett ut *Nostradamus profetior*, på förlaget Fabel 1981.

Ohlmarks var ju egentligen inte romanist, om än mycket språkkunnig. Vissa av hans tolkningar har väl också bedömts som alltför fria. Jag har emellertid inte kunnat få tag i någon annan litteratur om spåmanen Nostradamus. Intresset för den store siaren tycks inte ha varit så stort i vårt land. Till den franska litteraturhistorien brukar han inte heller räknas, så man letar förgäves även i den typen av handböcker.

Jag skall i alla fall försöka säga något om den i korrekturet citerade, av Tor Halli översatta strofen och börjar då med att för jämförelsens skull återge Ohlmarks tolkning:

Från Reims i skog på irrfärd känns igen två makar: damen som skall offret bringa och dyster munk i grått. De när Varennes: Capet får storm och eld och bödelsklinga.

Som synes har Ohlmarks lyckats med konststycket att behålla den rimmade versformen. Hans kommentar till strofen lyder:

Flykten från Varennes, då Ludvig XVI och drottningen försökte undkomma Frankrike med Axel v. Fersens hjälp. Den dystre kungen var klädd i grått och igenkändes på en myntbild.

Ohlmarks hänvisar till de tidigare kommentatorema Bareste och Le Pelletier. Det är förstås sannolikt att han också jämfört sin tolkning med Hallis.

Strofen innehåller några ord som inte återfinns i lexikon. Det finns en risk att Nostradamus hittat på dem själv. Som sydfransman hade han som modersmål occitanska, och franska var för honom i viss mån ett främmande språk. Han hade dessutom studerat många andra språk. Det kan vara förklaringen till en del neologismer liksom till vissa form- och stavfel. I sådana fall måste man alltså gissa. Till alla språkliga svårigheter kommer författarens avsiktliga dunkelhet, som ibland tycks gränsa till nonsensformuleringar. Mitt försök till ordagrann tolkning blir följande:

Rad 1: Om natten skall genom Reines (drottningarnas? Reims?) skog komma (verbet står i 3 person singularis)

Rad 2: Denna rad översätts inte alls av Halli. Den är också mycket gåtfull. Ohlmarks skriver: "två makar: damen som skall offret bringa". *Par* kan vara både det moderna *pair*, "jämlig", och *part*, "del". Möjligen kan därför "två makar" stämma. Försättningen förstår jag inte hur Ohl-

marks kommit fram till. *Voltor* ensamt, på modern franska *vautour*, betyder "gam". *Voltorte* saknas i mina lexikon. Det skulle kunna vara perfekt particip till verbet *volt-rer*, se *vautrer*, "vältra sig". Man tänker dock snarare på ett verb av typen *tordre*, som heter likadant på modern franska, alltså "vrida". *Herne* står med stor bokstav och är väl därför ett namn, troligen geografiskt (jfr den tyska staden Herne). *La pierre blanche* är förstås ordagrant "den vita stenen". *Pierre* kan även stå för "ädelsten", alltså kan det här vara fråga om en diamant, en maktsymbol. Vitt är också oskuldens färg. Man lägger märke till kontrasten mellan den vita stenen och den svarte munken på följande rad. Vilket av de nämnda syn-tagmen som är subjekt till verbet i föregående versrad är ovisst; kanske är båda subjekt och skall samordnas. Mycket eventuellt kunde inbörden vara: två jämlingar, sedan Herne störtat samman, den vita ädelstenen(s bärare)

Rad 3: (och) den svarte munken (svartbrödrarmunken) i grått (klädd i gråverk, päls) /inne/ i Varennes,

Rad 4: utvald till ledare (occitanska: "huvud" (av latinets *caput*) eller kanske en förkortning av *capitaine*; tolkningen "Capet" eller "capetingern" förefaller mig mera långsökt ur syntaktisk synpunkt; det är också svårt att veta hur pass brukligt detta gamla kunganamn var på Nostradamus tid, 200 år före revolutionen), orsakande storm, eld, blod, huggande (ev: bestämmande om liv och död) (egentligen står verben i presens).

Min slutsats blir att både Halli och Ohlmarks gjort djärva och i hög grad "välviliga" läsningar av Nostradamus för att få dem att passa in på verkligheten sådan den blev.

Bästa hälsningar
Sven Björkman
Docent i romanska språk
vid Uppsala Universitet

Tack för brev med kopian av Sven Björkmans intressanta tolkningsförsök.

Det är ostridigt att Nostradamus' profetior är svårtolkade.

Oscar Haglund har följande tolkning i sin bok "Profeter och profetior", 1943:

"Om natten komma genom drottningens port
två äkta makar, villoväg, drottningen den vita stenen.

Den övergivne konungen klädd i grått. De (skola ankomma) till Varennes. Capetingernas val är orsak till storm, eld, blod, hackkniv."

Kommentar till Björkmans förslag

Björkman föreslår "ledare" för "cap.". Men i så fall – varför förkortning med punkttecken?

Om Nostradamus däremot tänkte på "Capet" hade han alla skäl i världen att maskera detta dels genom liten bokstav, dels genom punkttecknet. Hade han skrivit ut hela namnet kunde han förmodligen anklagas för majestätsbrott. På hans tid måste man väga sina ord på guldväg för att ej misshaga de höga herrama.

Kommentar till Ohlmarks förslag

Hur Ohlmarks kan få "Reines" till Reims förstår jag inte. Inte heller hur han kan översätta "cause" med "får". Den enklaste förklaringen är ju att "cause" betyder förorsakar.

Hälsningar
Clas Malmberg

Tommy Brodd

Känd siare och
fjärrskådare ger
Dig konsultationer
per telefon

För Dig som vill veta
mer om Din framtid.
Ring: 0502-201 15
och beställ tid.

Du kan även gå kurser i
healing och medial
utveckling. På dessa
kurser lär Du Dig att
använda Din intuition
i vardagslivet.

För information ring 0502-201 15!

Kontakt

Recensioner

Axplock från forskningen

Dagens Nyheter rapporterade 3 juli om en undersökning i Finland av påstådda fall av helbräddagörelse. Det är den finländske forskaren Matti Miettinen som följt upp hundratals fall av påstådd healing efter den frikyrkliga helbräddagöraren Niilo Yli-Vainios möten som ägde rum efter kriget. Miettinen undersökning sägs vara en av de grundligaste i världen. Han följde upp med intervjuer, kontrollerade journaler etc och fann att "inget fall av helbräddagörelse kunde påvisas". Artikelns tar upp många frågor man måste beröra när man studerar healing och som Miettinen tagit med i sin undersökning, framför allt psykologiska studier av de påstådda fallen: människans relation till religionen, till helbräddagörelse, till kyrkan och församlingen, till Gud, förväntningar etc.

Ur SPF-information, oktober 1990.

3-årig utbildning i FELDENKRAIS-metoden med Yochanan Rywerant som lärare. Arr. Feldenkraiskför-
eningen i Stockholm.

Inf. G. Iverus, tel. 08/25 86 55.
Nockebytorp 6, 161 41 Bromma

Hej, Du som vill umgås med en andligt medveten inkaindian, jag söker en söt häxa ca 15-45 år. I ordets rätta bemärkelse en häxa, en som har kunskap om NATUREN, Månen, Naturens kretslopp, örtkunskap, zoterapi, styrketräning, friskvård, gym-ping, kristaller, dans, Jolan Changs kärle-kens tao-böcker, kärlek mellan tvillingsjäl-lar, Linda Goodmans bok "Livsguide", flygande tefat, astrologi m m. Jazzdans andligt medveten inkaindian 175 cm, mus-kulös, bredaxlad, söt, snygg, kärleksfull, 1970-06-07, har allmänna intressen plus en häxas intressen, och jag söker en medve-ten häxa med liknande intressen för ömsesi-dig vänskap eller brevväxling. Kalle Eriks-son, Box 14005, 800 14 Gävle.

Man i Stockholm önskar kontakt med per-soner intresserade av bandupptagningar av s k elektroniska röster, för samarbete och byte av erfarenheter. Svar till "EBR", Söka-ren f v b.

Ungdomlig liten tjej i A-län söker lugn, trygg, trofast, ärlig kille i min egen ålder, 50-55 år, som liksom jag gärna promenerar i naturen, gillar trädgårdsarbete, astrologi, psykologi, musik, museer, teater, kanske också vegetarisk kost. Svar till "Hemma-kväll framför brasan", Sökaren f v b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

Den älskande människan

Det gäller att ta fram det personliga i oss själva, utveckla det och sedan ha modet att använda det i vårt liv.

Tankarna är Nina Karin Monsens i *Den älskande människan* (Atlantis). Undertiteln på boken lyder: Person och etik. Nina Karin Monsen är känd samhällsdebattör och filoso-f i Norge och har tidigare publicerat bl a romaner och böcker i filosofi. Hennes se-naste bok "Den älskande människan" är en viktig bok, som jag hoppas att många hittar vägen till.

Jag citerar från sista sidan. "Vad samhäl-let behöver är inte fler rationaliseringsex-perter och ekonomer utan kommunika-tionsexperter och människor med förmåga att personliggöra idéer, känslor, tankar, handlingar och värden."

Nina Karin Monsen delar in människans etiska utveckling i tre stadier: massmännis-kan, individen och personen. Vi går alla igenom massmänniskans stadium i barndo-men och individens i puberteten, men många kommer inte längre. Att ta steget vidare till person innebär att utvecklas till en originell, självständig och fri människa.

Massmänniskans uttryckssätt är konver-sation, individens monolog och personens dialog. Enligt Nina Karin Monsen rör vi oss mellan dessa olika typer.

Att finna sin horisont är viktigt. Det in-nebär också att kunna sätta gränser, att våga vara modig och göra det man känner inom sig. Konventionella moralregler och nor-mer bryts av personen om de strider mot de inre.

För att den älskande människan ska bli en verklighet behöver vi positiva och kon-struktiva idéer som pekar på människans möjligheter och mångfald.

Vi är alltid på väg, alltid i rörelse, på väg till oss själva, på väg till andra. Livet är en evigt skapande process.

Kom ihåg!

Vid prenumerationsförnyelse fyll i Ditt namn och Din adress på postgi-rotalongen!

Vid adressändring uppge även den gamla adressen!

Det är bra att ha pengar och de saker som pengar kan köpa, men det är också bra att kolla då och då att man inte har förlorat de saker som pengar inte kan köpa.

George Horace Lorimer

Du kan inte få allt. Var skulle du göra av det?

Steven Wright

Det gäller också att bli ägare till sin egen verklighet, för många vill ockupera den och många ger upp och låter någon annan styra.

I bokens sista kapitel behandlar Nina Karin Monsen temat "person och samhälle". Här finns många givande och tänkvärda ord om välfärdsideal och jämlikhetsideal. Hennes vision är ett samhälle där personen och det personliga får råda.

"Vi kan också arbeta för att ge konst och kultur en långt viktigare plats i vårt dagliga liv. De dimensioner som god och värdefull konst erbjuder verkar helande och skänker mening."

Alla politiker i samtliga Sveriges kommuner inklusive riksdags- och regeringsledamöter borde läsa "Den älskande människan". De skulle både de och vår framtid må gott av.

Eva Jagrell

Om livet som möte

Martin Bubers verk *Jag och Du*, som första gången utkom 1923, föreligger nu i en svensk nyutgåva (Dualis Förlag). Boken bär tydliga spår av den chassidiska fromhet, som Buber utforskat och levandegjort. I boken möts också en existentiell grundsyn och en språkfilosofisk.

"Jag och Du" är ingen lättillgänglig bok. Den kräver mycket uppmärksamhet och koncentration av läsaren men ger i gengäld dubbelfalt tillbaka. Varje sida, ja, varje rad kräver eftertanke.

Grundläggande för Buber är grundorden Jag-Du och Jag-Det. Endast Jag-Du kan uttalas med en människas hela väsen. Relationens värld skapas av grundordet Jag-Du, och i tre sfärer byggs relationen upp, nämligen i naturens, människans och den andliga världens. I varje Du tilltalar vi det eviga, i varje sfär efter dess art, som Buber uttrycker det. Allt verkligt liv är möte.

Bubers tankar om kärleken är avgörande. Kärleken är för honom ett verkande i världen. Kärlek är ett Jags ansvar för ett Du. Detta gäller också när vi möter djuren, deras bedjande blick, i den möter vi också tillvarons väsen. Relation är ömsesidighet och vi inverkar och bygger upp varandra i mötet. Vi skapar tillsammans ett Jag och

Märklig bok från Östlunds förlag, 263 92 Höganäs. "Utomsinnliga upplevelser", 80 sidor, pris 75:-.

Lite ur innehållet: Minnen från föregående liv. – Märklig syn o. samtal med Jesus o. min far under 10 minuter. Uppseendeväckande budskap till den s. k. kristenheten. – Hur ser det ut i himlen? – Vad händer på seanser? – Kan man tala med ett träd? m. m. Sätt in beloppet på pg 73 1996-5, så kommer boken portofritt. Lista på övrig litteratur medföljer.

ett Du.

Ofta återkommer Buber till upplevelsen av en *närvaro*. Dessa ögonblick vet vi alla är odödliga. Men vi människor kan inte bara leva i närvaro, vi måste också leva med Det-världen. Men den som bara lever i relationen Jag-Det är inte människa. Också Du-världen måste finnas för att ge livet mening.

Bubers tankar om individen kontra personen har satt djupa spår hos senare filosofer. Den norska filosofen Nina Karin Monsen tex hämtar i "Den älskande människan" viktiga spår härifrån.

"Du behöver Gud för att vara till och Gud behöver dig – till just det som är ditt livs mening." Ord att begrunda och leva efter.

Mitt i all svår språkfilosofi glimmar också den lyriska tonen till. Duets verklighet är: "att verkligen se och bli sedd, känna och bli känd, älska och bli älskad." Mötets ögonblick är ibland som beröringen av en andedräkt, ibland som en brottnig, enligt Buber.

All uppenbarelse är kallelse och uppdrag, men få förstår detta och vill helst befatta sig med Gud istället för världen. När flera människor i världen verkar utifrån sitt uppdrag, då banar de vägen för en ny uttrycksform för Gud.

Martin Buber avled 1965, men kommer antagligen att fortsätta att spela en avgörande roll i framtiden med sina tankar och sina böcker. För mig verkar han modernare och viktigare än någonsin.

Eva Jagrell

Jungianskt äventyr i mittens rike

Konsten att överleva är rubriken på en fascinerande studie om den psykologiska kris som många råkar ut för vid livets mitt. Den är utgiven av Centrum för jungiansk psykologi AB 1989. Författaren Daryl Sharp är en av de främsta jungianska författarna. Han har tidigare givit ut en fallstudie av författaren Franz Kafka, The Secret Raven, som kombinerade en spännande beskrivning av Kafka med en djuplodande jungiansk analys. Daryl Sharps nya bok är minst lika lyckad. Boken handlar om den psykologiska omorientering som kan bli nödvändig vid livets mitt, en kris som leder till konflikt, depression och andra symptom, men som samtidigt är försök till självläkning, uppbrott och en ny och utökad självkänedom, en integrering av personlighetens glömda aspekter.

Daryl Sharp har arbetat som jungiansk analytiker under 20 år. Han ger i boken prov på att han själv integrerat den jungianska psykologin på ett mycket kreativt sätt i sitt författarskap. Redan mittlivskrisen är ett centralt ämne i Jungs psykologi. Därtill använder Sharp många andra centrala tan-

kegångar i den jungianska psykologin, när han i form av en fiktiv fallbeskrivning skildrar äventyrligheterna hos en person som drabbats av krisen i livets mitt. På så sätt blir boken en alldeles utmärkt introduktionsbok i Jungs tänkande. Fallbeskrivningen är det genomgående temat i boken, och den håller intresset vid liv från början till slut.

Men även själva boken genomgår en individuationsprocess eller en metamorfos från kapitel till kapitel. Utöver att lärobokskaraktären kopplas till fallbeskrivningen, kommer författarens egen läranalys in som en parallell process. Författaren upplever stora likheter mellan sig själv och patienten. Bl a framgår att han själv tidigare velat bli skönlitterär författare men misslyckats, och han citerar från ett av refusingsbrevet: "Det är svårt att veta vad man skall tro om Ert material. Ert manuskript är en egendomlig hybrid – filosofi i en lätt skönlitterär inramning. På den positiva sidan finns att många avsnitt är mycket vackra, och hela arbetet har en viss värdighet." På samma sätt är "Konsten att överleva" en humorfylld hybrid av psykologi i en smält skönlitterär inramning. Bl a skildras huvudpersonens förhållande till sin hustru i fallbeskrivningen. Det framgår att Daryl Sharp själv har skilt sig några år tidigare, men i de sista kapitlen inträder plötsligt en kvinna vid namn Rachel, som kommenterar och kritiserar Sharps manuskript till denna bok. Genom denna Rachel börjar boken att analysera sig själv. Författaren tycks dock inte gilla alla Rachels kommentarer och på sista sidan går han till sängs med henne, släcker lampen och avslutar med orden: "Allting behöver jag inte berätta för henne." En drömbild som diskuterades i boken är den läckande hinken, dvs en behållare som inte håller tätt. Detta kan representera ett läckande psyke eller en person som inte kan bevara en hemlighet utan bubblar på hämningslöst. Med denna nyvunna kunskap kan jag därför säga om boken: "Mer berättar jag inte!"

Nils Wiklund

Martinus Kosmologi

Så här är det har Nils Kalén kallat sin introduktion till Martinus kosmologi skriven för ungt folk (Världsbild Förlag, Lidingö 1990). På ett lättfattligt, varsamt och lite spännande sätt presenterar den lilla bokens huvudperson, kallad gamlingen, huvudtankarna i Martinus kosmologi för en yngling i 20-årsåldern, som besöker honom i hans avlägset belägna skrivartuga. Under gemytligt småprat utforskar dessa två naturen tillsammans. En nattlig bergbestigning under en stjärnklar himmel ger anledning till ett samtal kring astrologi, vilket gamlingen smidigt leder in på principer som spelar en central roll i Martinus kosmologi, perspektivprincipen, kontrastprincipen samt principen om hunger och mättnad,

som driver alla levande väsen framåt i sin utveckling. Etappvis och utan all brådska lotsar den gamle sedan ynglingen allt djupare in i kosmologin med dess tankar om reinkarnationen och karmalagen, samt om alla väsens andliga ursprung och eviga vandring genom fysiska eller andliga "riken", som dominerats av sex olika grundenergier.

Så småningom reser ynglingen söderut för att studera konst på en ö i Medelhavet. En brevväxling uppstår mellan honom och den gamle i stugan, vilken också så småningom gör ett besök på den ö där konstskolan ligger. På så sätt skaffar sig Nils Kalén osökta tillfällen att med utgångspunkt från antika minnesmärken, religiösa fester och kyrkomålningar samtala kring religionernas uppkomst och innehåll. På sitt lugna, sakliga sätt förklarar han för sina läsare varför allt det som står i Bibeln inte kan vara sant. Försoningsläran har han med Martinus svårast att acceptera.

Martinus står på kristen grund, påpekar Nils Kalén, men många kyrkliga dogmer och riter har nutidens människor vuxit ifrån. Därför slänger många ut barnet med badvattnet och blir agnostiker eller ateister. Det är huvudsakligen till dem som Martinus vänder sig med sitt Tredje testamente, där han beskriver den kunskap om Kosmos

beskaffenhet som han själv har fått genom en uppenbarelse eller en s k kosmisk glimt. Många detaljer i Martinus kosmologi kan verka svårbegripliga, men om man går förbi det man inte förstår och vaskar fram guldet möter man en livsfilosofi som känns logisk, rättvis och kärleksfull. Våra liv flyter fram i en ständig växling mellan mörker och ljus. Genom det fysiska motstånd vi möter och genom det lidande som vi själva åsamkar oss när vi sänder ut ond energi växer vår erfarenhet och därmed vår medkänsla med andra. Tror vi på karmalagen har vi ingen att skylla på mer än oss själva, och våra provningar ser vi inte längre som orättvisor eller straff utan som en kärleksfull skolning. Vi dömer ingen för vi vet att alla människor går genom samma mörker och oförstånd emot samma ljus. Kampunkten i Martinus kosmologi är *tolerans*.

Nils Kaléns introduktion till Martinus kosmologi skriven för ungt folk är en fin liten bok. Språket är enkelt och rakt på sak, tonen som präglar breven och samtalen gemytlig och varm. Författarens vackra och spröda, ibland lite lustiga illustrationer lockar till läsning av den innehållsrika volymen.

Birgit Cars

Wäxthuset där du växer till helhet

Nu har naturen gått till vintervila, men på Vaddö växer verksamheten som aldrig förr. Introduktionskurserna i Frigörande Andning är väldigt populära, och den senaste kullen av blivande Andningspedagoger är nästan tre gånger större än fjolårets... snart andas hela Sverige!

Wäxthuset erbjuder dig en fantastisk möjlighet att påbörja en spännande frigörelse- och utvecklingsprocess mot ett rikare liv.

Frigörande Andning

Introduktionskurser
25-27 januari, 22-24 februari, 22-24 mars,
26-28 april, 24-26 maj.

Frigörande Andning är en metod för rening och helande till kropp och själ. Inom var och en av oss finns oändliga resurser av kraft, kärlek, frid och hälsa. De flesta av oss når dock inte helt fram till att fullt utnyttja dessa resurser. Frigörande Andning gör det möjligt för oss att få tillgång till mer av oss själva och leva livet sannare och mera fullödigt.

Du kan också hämta inspiration i Lena Kristina Tuulses nyutkomna bok, LIVSLUST, som vi kan sända dig mot postförskott.

Skidvecka på fjällgård

i Storlien, inte långt från Trondheim
10-16 februari

Kom och få förnyelse av hela ditt liv. Vi njuter av frisk fjällluft och skidåkning och kombinerar detta med det bästa Wäxthuset kan erbjuda.

Du får lära dig grunderna för fysiskt och psykiskt välbefinnande. Ett par sessioner med Frigörande Andning ingår också, där du kan lösa djupa spänningar och lära dig ett mer positivt och livsbejakande sätt att tänka.

På kvällarna blir det olika skapande aktiviteter.

Myrna Zezza

How to be a Great Lover
8-10 mars

Denna inspirerande helg är till för dig som vill lära dig hålla kärleken levande i ditt liv, en kurs i konsten att skapa och utveckla kärleksfulla relationer och stärka din och dina medmänniskors glädje och livskraft.

Myrna kommer från Hawaii och samarbetar med Wäxthuset för femte året i rad.

En andningssession kommer att ingå i kursen som hålls på engelska.

Business and You

Internationellt seminarium med
David Neenan m fl
12-14 april

En kurs inspirerad av Buckminster Fullers idéer. Vi lär oss uppfatta vad vi gör i ett globalt perspektiv och definierar vårt engagemang i en värld där vi måste värna om jorden. Varje enskild individ är viktig och vi kan och måste påverka vår värld i en positiv riktning.

Pedagogiken bygger på NLP:s principer, och är en utmärkt kombination av personlig utveckling och framgångsrikt affärstänkande.

Ett dynamiskt och roligt seminarium med spännande gruppvärningar som speglar dina resurser och utvecklar din personlighet.

Ur Bokrevy nr 3, 1990

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund

Diehl, Anita. Vad är religion? Av Anita Diehl och Lars Andersson. Esselte studium. 280 s. Ill litt reg.

Denna lärobok, skriven med utgångspunkt i gymnasieskolans läroplan, har mycket stora förtjänster i fråga om uppläggning, innehåll och pedagogiska grepp. Ett stort antal experter, bl a lundaprofessorerna i religionssociologi och islamologi, medverkar. Översiktarna över de stora världsreligionerna är utomordentliga. I ett särskilt avsnitt om nyreligiösa rörelser av docent

Jag vill köpa
"Astrologiska nycklar"
av
Erika Ekedahl
(Nybloms förlag)

Monica Johansson
Klockarevägen 12 A
440 45 Nödinge kyrkby

Åke V Ström finner man också en karaktäristik av "framgångsteologin". Den fakta-späckade framställningen följs som sig bör av bra register, sammanställningar av centrala begrepp och ordförklaringar. Det är alltså en lätthanterlig bok som genom sin aktualitet har alla förutsättningar att under de närmaste åren också kunna tjänstgöra som en liten uppslagsbok i religionskunskap.

Gunnar Hillerdal

Modet att leva. En antologi om tillvarons obönhörliga skörhet. Av Rollo May m fl. Brevskolan. 217 s.

I denna antologi, som bygger på föreläsningar hållna vid ett seminarium i Stockholm 1988, ger fjorton för många svenskar kända personer – bl a Rollo May, Kay Polak, Ingvar Bratt, Maria Bergom Larsson, Olof Buckard och Owe Wikström – sin syn på olika i livsåskådningssammanhang centrala frågeställningar. Bl a på vad det är (bör vara) att vara människa i ett modernt samhälle och hur man i ett sådant, utan att ge avkall på målsättningen att verka för en bättre och rättvisare värld, kan leva ett självständigt, engagerat och "förverkligande" liv. Samtliga bidrag har en stark existentiell och humanistisk-psykologisk grundton. Boken, som inte förutsätter några direkta förkunskaper, är personlig, engagerande och tankeväckande och bör kunna vara inspirerande för den som vill tänka över sitt liv och sin tillvaro.

Åke Sander

Franz, Marie-Louise von. Tiden. Rörelse och stillhet. Bergh. Övers fr eng av Birgitta Ekstrand och Carl G Liungman. Orig:s titel: Time – rhythm and repose. 96 s. Ill litt.

Detta tycks vid ett ytligt betraktande vara en trevlig och bra illustrerad bok på temat tid. Illustrationerna består mest av svart-vita och färgfotografier av gamla konstverk. Jag kan endast uttala mig om de naturvetenskapliga delarna, och dessa är inte bra. Framställningen är tung, omständlig och ibland felaktig. Den fysiker som citeras mest är Capra, som betraktas mer som en mystiker än fysiker. Det jag vänder mig mest mot i boken är att man med illustrationer av tex DNA och Feynmandiagram samt långa svåra meningar och ord (varav vissa uppenbarligen är påhittade) försöker ge ett intryck av vetenskapligheter. I figurtexten till illustration nr 32 säger förf att

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET — PASADENA

Pris 60:- för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

den visar galaxer av olika typer synliga i konstellationen Herkules. I själva verket illustreras mörka moln i Orion. Jag kan inte se någon målgrupp för denna bok.

Peter Ekström

Wilson, Colin. Jung – ett porträtt. Alfabet. Övers fr eng av Gun Zetterström. Orig:s titel: C G Jung – lord of the underworld. 164 s. Litt.

Herre över det omedvetna – så lyder den engelska titeln till denna bok, och den sammanfattar väl var tonvikten ligger i denna beskrivning av Jung och hans liv och arbete, men förutom redan kända fakta från Jungs självbiografi har förf källkritiskt granskat Jungs egna inspirationskällor såsom exempelvis alkemin. Detta ger en fördjupad bild av Jungs teoribildning. Jung själv är i många stycken svårillgänglig i sina egna skrifter, men Wilsons ambition har uppenbarligen varit att kasta ljus över dunkla delar. Ambitionen har lyckats, och boken är ett intressant komplement till redan befintlig litteratur av och om Jung. Dessutom ger den mycket material om människan Jung – relationen till Freud, och brytningen, relationen till hustrun, älskarinnorna och patienterna. Språket är lättillgängligt och översättningen välgjord. Den engelske författaren Colin Wilson är tidigare mest känd för sin bok Outsiders (1956).

Lena Condelius

Sanford, John A. Osynliga partners. Hur manligt och kvinnligt inom var och en av oss påverkar våra relationer. Centrum för jungiansk psykologi. Övers fr eng av Ingall Nilstam. Orig:s titel: Invisible partners. 136 s. Litt reg.

Intresset för den jungianska psykologin är i växande. Nyligen utkom Linda Schierse Leonards Vägen till det inre bröllopet som i vissa delar speglar samma arketyper som föreliggande välskrivna och tydliga genomgång av animus och anima. Utifrån saga och myt fokuseras människans androgyna natur som ett psykiskt faktum. Jungs definitioner presenteras och förs vidare genom hans efterföljares forskning. Syftet är att vi ska få en idé om den polaritet som finns inom oss alla för att kunna växa till helgjutna personligheter. Ett avsnitt ger information om hur aktiv imagination går till. En kortfattad jungiansk ordlista avslutar denna exempelrika och symbolfyllda bok, som på ett utmärkt och lockande sätt ger kunskap om den jungianska psykologins grundstenar.

Gunnel Enby

Powell, Barbara. Leva ensam och må bra. ICA. Övers fr eng av Monica Löfström. Orig:s titel: Alone, alive & well. 193 s. Litt reg.

Boken handlar om människor som lever ensamma av olika skäl, som tex dödsfall, skilsmässa, självvald ensamhet osv. Förf beskriver de känslor som kan vara förknip-

pade med detta livssätt (övergivnhet, besvikelse, frustration osv). Hon ger många praktiska råd på temat "tänk positivt" om hur man kan vända ensamheten från något negativt till något positivt. Förf är klinisk psykolog och ger en mängd korta fallbeskrivningar från sin praktik. Även om vissa människor kan ha glädje av bokens goda råd tar förf ytligt på ensamhetens problem. Referenslistan är sammanställd av förlaget och innehåller bl a böcker som Dyer, Ålska dig själv men saknar tex Sjögrens Aldrig mer och Bli kvar.

Ingrid Ljunggren

Langer, Ellen J. Tänk om! Om att tänka efter, tänka om och göra tvärt emot. Bonnier Fakta. Övers fr eng av Barbro Widebäck. Orig:s titel: Mindfulness. 198 s. Litt.

Författaren till denna bok vill mena att vi hemfaller åt rutintänkande och försöker visa varför vi rutintänker och fortsätter med detta. Förf, som är professor i psykologi, visar genom otaliga experimentella exempel och vardagssituationer på hur vi faller offer för rutintänkande men även hur man kan lära sig tänka om, bryta invanda tanke-mönster och våga fatta okonventionella beslut. Detta är en studie i socialpsykologi och vänder sig till en bred allmänhet. Det är en både lekfull och djupt allvarlig bok skriven på ett lättförståeligt sätt. Mycket av vad förf skriver är inte nytt, kanske bara nya ord för olika företeelser. Andock tycker jag att boken ger en viss behållning.

Pekka Kataja

Le Poncin, Monique. Träna din hjärna. SvD. Övers fr fra av Svante Hansson. Orig:s titel: Gym cerveau. 222 s. Ill litt.

Förf är ledare för ett franskt institut som utforskar hjärna och minne. Bokens utgångspunkt är att hjärnan behöver daglig träning för att bibehålla den mentala kapaciteten samt att det går att aktivera och förbättra hjärnfunktionerna. En tredjedel av boken tar populärvetenskapligt upp hjärnans fysiologi och anatomi med betoning på minne och tänkande; resten beskriver övningar och instruktioner för att träna stors hjärnans funktioner. Övningarna liknar intelligensstestuppgifter och handlar tex om verbal förmåga, logiskt tänkande, rumsuppfattning. Förf är entusiastisk och optimistisk angående resultaten, men redovisningen av utvärderingen är för knapphändig för att man vetenskapligt ska kunna ta ställning till den. Texten är enkel och råden lätta att ta till sig; målgruppen är "vanliga" människor men också personal på äldreinstitutioner.

Björn Nilsson

Kjellbye, Jan. Fem månader att leva. Av Jan och Ingrid Kjellbye. Larson. 147 s. Ill litt.

Jan Kjellbye berättar om sitt insjuknande i cancer och sitt val att söka behandling utanför den etablerade sjukvården. Förf ville

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Fr Fris Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

behandlas med Iscador och antroposofisk medicin, vilket då (1983) inte var möjligt i Sverige. Han överlevde i fem år, men för att kunna betala medicinen och vården i Schweiz tvingades familjen att sälja allt den ägde och samtidigt ta banklån. Boken beskriver Ingrid Kjellbyes kamp mot myndigheterna i Sverige för rätten att välja vårdalternativ. Avslutningsvis presenteras kort Vidarkliniken i Järna som sedan 1986 tar emot bl a cancerpatienter för behandling med antroposofisk medicin. Iscador är numera tillåtet i Sverige. Boken är ett intressant bidrag till debatten om cancerbehandling både för allmänheten och inom sjukvårdsutbildningen.

Ulla Troëng

Hillker, Li. Naturens egen skönhetsbok. Foto av Marie Hedberg. Informationsförl 128 s. Ill reg.

Den som är intresserad av att själv tillverka sina skönhetsmedel har här en bra och vacker handbok att arbeta efter. Den kokbokliknande layouten är smakfull och de rikliga fotoillustrationerna är upplysande och vackra. Recepten är indelade efter frukter, örter och grönsaker. De är lätta att följa, och det finns tips om var man köper ingredienser och hur man förvarar sina krämer och lotioner. Det krävs tålmod, noggrannhet och tid av den som vill ge sig i kast med egen tillverkning. Både inledning och avslutning beskriver tillverkningsförfaranden och ger tips om knep och varnar för fällor. I jämförelse med Ranta, Naturkosmetik (1984) är Naturens egen skönhetsbok att föredra p g a större lättillgänglighet och den fina layouten. Helhetsintrycket störs dock av de många tryckfel.

Marianne Althin

Fazzioli, Edoardo. Kejsarens läkeväxter. Naturmedel från det gamla Kina. Av Edoardo och Eileen Fazzioli. Wiken. Övers fr it av Ingrid och Tryggve Emond. Orig:s titel: Le ricette dell'imperatore. 160 s. Ill litt.

Ben Cao är ett enormt verk om läkeväxter, som på order av kejsaren utgavs på 1500-talet. Ur en upplaga från 1703 har man valt ut 36 av de 1 358 färgplanscher. Varje växt presenteras med utdrag ur texten samt recept, råd, ordspråk eller litterära citat. Planschen återges också i mindre format med översättning av de kinesiska tecknen. Bland växterna finns flera som också är vanliga hos oss. Resultatet är en utsökt vacker bok, en njutning att bläddra och läsa i, med de fulländat balanserade målningarna i förmåligt tryck. Författarna betonar att boken inte är avsedd som en handbok i naturmedicin, även om den presenterar recept. Den har däremot ett stort kultur- och medicinhistoriskt värde.

Nils-Olof Jacobson

Lidell, Lucy. Din sinnliga kropp. Om kroppsmedvetenhet och livsglädje. Av Lucy Lidell m fl ICA. Övers fr eng av Péter Szil. Orig:s titel: The sensual body. 191 s. Ill litt reg.

Budskapet är här att människan i vår kultur har mycket liten medveten kontakt med kroppen. Ett tiotal författare presenterar olika tekniker för ökad kroppsmedvetenhet och fysisk och psykisk balansering. Pedagogiska instruktioner och rikligt med välgjorda och instruktiva illustrationer visar hur de olika teknikerna skall utföras. En del kräver två personer andra är avsedda för en. Exempel är självmassage, andnings- och avslappningsövningar, sinnesfokusering, afrikansk dans, eutoni, Kum nye (sinnesutvidgning), fri löpning, relationsövningar och sensuell massage. På egen hand kan man lära sig att utföra de flesta övningarna hjälpligt, men för många torde personliga instruktioner vara att föredra. Kursadresser och litteraturlista bifogas. Framför allt får man en inspirerande provkarta över olika möjligheter att tillgodose ett i vår kultur förbisett behov.

Stefan Heinstedt

Carper, Jean. Mat är bästa medicinen. Naturens eget husapotek från A till Ö. Forum. Övers fr eng av Per Rundgren. Orig:s titel: The food pharmacy. 370 s. Litt reg.

Förf är medicinsk journalist. Hon har frågat ca 300 "ledande forskare och läkare" och tagit del av 5 000 vetenskapliga artiklar om kostens verkan på hälsan. Hon går igenom 54 vanliga födoämnen, från alger till öl, och försöker redovisa forskningens senaste rön. Boken innehåller dessutom "tolv vetenskapliga sagor", som i underhållande form berättar hur man har upptäckt specifika födoämnens verkningar. Ett avslutande kapitel, "från astma till åksjuka" ger förslag på hur man med kosten kan förebygga eller påverka olika sjukdomar och besvär. Förf

Biorytm
Din biologiska klocka
För 40 kr får Du Ditt biorytmschema och intressant läsning om svängningarna i Ditt liv. Sänd 40 kr, namn, adress och födelsedag till pg 491 24 11-8, ©"Visibel", Box 17001, 402 61 GÖTEBORG

bemödar sig om att allsidigt belysa problemen och redovisar både positiva och negativa verkningar av de olika födoämnena. Boken är ledigt skriven och vänder sig till en bred publik. Den har 20 sidors litteraturlista, uppställd alfabetiskt efter födoämne.

Nils-Olof Jacobson

Birch, Alex. Dödens biologi. Fagerström & Vedje. Övers fr da och bearb av Grethe Fagerström och Olle Vejde. 75 s. Ill.

Dödens biologi är en kompendieliknande sammanställning av hur den rent fysiska döden ser ut inuti kroppen och utvändigt. Även fenomenet i dödens gränsland berörs, tex skendöd och ut-ur-kroppen-upplevelser. Ängest inför döden diskuteras. Vad som händer efter döden (dödförklaring, iordninggörande av kroppen, dödsfallsanmälan, obduktion, mumifiering, balsamering, begravning, kremering, förruttnelse i graven etc) är andra aspekter som belyses. Slutligen berörs döden i andra kulturer, och vanliga latinska dödsattester (2 s!) översätts till svenska. Att ett litet häfte som detta kan rymma så mycket saklig och värdefull information är förvånansvärt. Enda nackdelen är att vidareläsnings- och fördjupningslitteraturlista saknas. Närmare 30 bilder, merparten svart-vita foton, illustrerar och kompletterar föredömligt den koncisa, lättbegripliga texten. Huvudmålgrupp är lek-män som vill veta mera om dödens biologi och konsekvenser för anhöriga (juridiska synpunkter anläggs dock inte).

Bengt Bengtsson

Lind, Per Ove. Hälsohem och kurorter i Sverige. NoK. 144 s. Ill litt reg.

Läkaren Per Ove Lind har valt ut tolv hälsohem och åtta kurorter som var och en presenteras. Förf har fångat stämningen på de olika hälsohemmen och informerar om varje ställes specialitet och särart. Otillräcklig information ges dock om Strandgården och Masesgården – två stora hälsohem med temaveckor och badresor på programmet. En bra översiktsplan över alla hälsohemmen, dess personalresurser, behandlingsutbud m m gör det lätt för läsaren att hitta rätt. Faktakapitel beskriver de olika behandlingarnas innebörd och användningsområden. Särskilt med tanke på att 70% av svenska folket enligt Statistiska centralbyråns undersökning är intresserade av alternativa behandlingsformer har denna bok en mycket viktig funktion att fylla.

Ulla Troëng

Den gåtfulle Houdini

Illusionist eller medium?

"På tröskeln till det okända" var den sista bok som Sir Arthur Conan Doyle skrev. Han blev ju känd som författare av detektivromaner med Sherlock Holmes som huvudfigur. Men mot slutet av sitt liv fick han en spiritistisk övertygelse, och det är om spiritistiska fenomen som hans sista verk handlar. Det första kapitlet har rubriken "Den gåtfulle Houdini".

Harry Houdini hette egentligen Eric Weiss och var född 1874 i Wisconsin, USA, som sjunde sonen till en judisk rabbin. Han var, skriver Conan Doyle, en av de märkligaste människor som någonsin levat och går till historien vid sidan av sådana personer som Cagliostro, Chevalier, D'Eon och andra.

Houdini var den kanske skickligaste trollkarl som funnits. Arthur Conan Doyle berättar: "I Leeds instängdes han av tunnbindare i en bryggartunna, men han var snart ute ur densamma. I Krupps verkstäder trotsade han hela ingenjörskåren, som konstruerat en speciell uppsättning bojor åt honom. De hade inte bättre tur än andra. I Moskva instängdes han i den fångvagn, som användes vid fängtransporterna till Sibirien, men tog sig ut ur densamma. Den 2 dec. 1906 hoppade han från Old Belle Isle Bridge i Detroit, starkt fjättrad med handbojor, och frigjorde sig från dessa under det iskalla vattnet, som med säkerhet skulle förlamat varje annan människas lemmar. Den 28 aug. 1907 kastades han ut i San Francisco-viken med händerna bakbundna och med en 75 skålpundsvikt fästad vid kroppen. Han led ingen skada. Han försvann ur en med hänglås försedd post-säck, tillhörande postverket, liksom så många paket gjort före honom. Slutligen slogs han i bojor, fastbands inne i en låda och nedkastades i East River i New York, men överlevde även detta."

Men var Houdini verkligen en trollkonstnär som arbetade med naturliga trick? Conan Doyle hävdar att många av Houdinis konststycken inte kan förklaras på normalt sätt. Han hade nog i verklig-

heten mycket starka "mediala" krafter, menar Doyle. Och Houdini visade många gånger privat ett positivt intresse för spiritismen, både för fenomenen och ande-tolkningen, och han deltog i åtskilliga seanser. Ändå framträdde han som spiritismens och mediernas värsta fiende i sin tid. Från scenen, i böcker, i tidningsuttalanden angrep han häftigt, och ofta osakligt, spiritismen — och fick stora rubriker i tidningarna för detta, en uppmärksamhet som tilltalade hans enorma fåfänga.

Sir Arthur Conan Doyle lärde känna Houdini och skriver att denne var en fascinerande människa med de mest motsägande karaktärsdrag han någonsin påträffat. Houdini hade både goda och dåliga sidor. Mod ägde han. "Ingen har någonsin utfört, eller kommer med all sannolikhet att utföra sådana oförvägna vågstycken som han." Han påstod att alla hans fantastiska uppvisningar hade en naturlig förklaring. Men Doyle tror inte på denna försäkran, utan menar att det nog fanns "ett visst psykiskt element" hos honom. Så berättade han, enligt Doyle, att "en röst, helt oberoende av hans eget förstånd eller omdömesförmåga, befallde honom vad han skulle göra och hur han skulle göra det. Så länge han lyssnade till denna röst, var han säker. 'Allt förefaller lika lätt, som att hoppa ned från en gunga', sa han till mig, 'men jag måste invänta röstens befallning. Jag står där, innan jag gör hoppet, och söker hålla tillbaka den feget, som finns inom varje mänsklig varelse. Så hör jag rösten och hoppar. En gång hoppade jag på eget beråd och bröt nästan nacken av mig.' Detta yttrande närmade sig mer en beaktelse än något, jag någonsin hört från honom, om att något psykiskt moment var väsentligt för alla hans konststycken."

Houdini var nog mer än en vanlig trollkarl — det säger Conan Doyles sunda bondförstånd.

Doyle berättar:

"Han kunde, och gjorde så oupp-

Houdini, uppochnier, i "kinesisk vatten-tortyr cell".

hörligt, gå direkt ut ur varje fängelsecell, i vilken han inneslängts. I Washington placerades han i den cell, där Guiteau, Garfields mördare, hade hållits fängslad, men han var snart ute i det fria." — "Ibland hann fångvaktaren knappast komma ut i korridoren, innan fången var i hans hälar. Det fordras en viss lättrogenhet för att vilja påstå, att detta var ett konststycke i ordets vanliga betydelse."

"Handbojor kunde lika gärna tillverkats av gelé, så lätt kom han alltid ur dem. Han slogs i bojor i Scotland Yard och placerades bakom en skärm, varifrån bojorna kastades fram och han därefter steg fram som en fri man. Sådana saker kunde han utföra på några ögonblick."

"När Houdini en gång befann sig i Holland, förmådde han därvarande korgmakare att fläta en korg runt honom. Härur lyckades han dock ta sig ut. Senare inneslöt han i en förseglad papperspåse och kom även ut ur denna, lämnande

påsen i oskadat skick. Han lät sin kropp frysas in i ett isblock och kom ut därur. En, som har försökt sätta hans konststycken inom det normalas gränser, gjorde detta med att säga, att han utförde sina konststycken 'genom att nedbringa sin periferi som inledning till en dynamisk expansion' — vad nu detta kan betyda. Han begravdes sex fot under jorden i Kalifornien och kom upp därifrån oskadad, fastän det icke sades genom vilken dynamisk expansion detta utfördes."

"Naturligtvis vet jag, att Houdini ägde en ovanlig fingerfärdighet. Allt som kunde utföras inom det området, kände han till. På så sätt förbluffade han sin publik genom att förena företeelser, som nätt och jämnt låg inom dess uppfattningsförmåga, med saker som låg långt utom densamma. Jag vet också mycket väl, att det finns vissa konstgrepp i samband med instängande i lådor, fängslande med bojor och inneslutande i påsar. Men dessa är inte att jämföra med Houdinis prestationer. Jag kommer att hysa annan åsikt, när jag själv får se några av hans yrkesbröder kastas ned från London Bridge, inlagd i en låda. En stackars människa i Amerika trodde motsatsen och hoppade därför på nämnt sätt ned i en flod i västra Amerika, och en annan gjorde detsamma i Tyskland. De ligger fortfarande kvar på botten av respektive vattendrag!"

Doyle menar att Houdini kanske, fastän han själv inte var riktigt medveten om vad som skedde, kunde dematerialisera sin kropp och sedan åter materialisera den i närheten. Det såg ut att vara konststycken, men rörde sig i verkligheten om ett övernaturligt skeende.

Stöd för att det var något övernaturligt med Houdinis prestationer finner Doyle i vissa uttalanden som tillskrivs denne. Doyle citerar tex sin vän kapten Bartlett, som redogör för ett samtal med Houdini:

"Hur är det egentligen med Ert konststycke med lådan? Ögonblickligen förändrades hans anletsdrag. Hans ögon var inte längre lysande, och hans ansikte föreföll tårt och härjat. 'Det kan jag inte berätta', sa han med låg, sträv röst. 'Jag vet det inte ens själv, och, vad mera är, jag har alltid fasat för att misslyckas, då skulle jag snart inte leva mer.'"

Kapten Bartlett berättar om konststycket med lådan:

Koffertfabrikanterna i Bristol hade tillverkat en koffert och ut-

manat Houdini att använda denna. "Lådan eller kofferten var tillverkad av en tums plankor, spåntade och fogade, dubbelt så tjocka i båda ändarna. Den var hopspikad efter 'sillbens'-metod med tre tums spikar placerade på tre tums avstånd från varandra. Åtskilliga hål hade borrats i ena änden för att möjliggöra lufttillförsel, och lådan i sin helhet var noggrant och solitt tillverkad. Som jag sagt, var den en låda som han uppmanats använda, men det oaktat undersökte vi den noga och blev övertygade om, att här inte finns något knep under."

Houdini lade sig nu i lådan, under det att den utmanande parten steg upp på plattformen och spikade på locket med användande av tre tums spik. Lådan slogs sedan om med rep, varvid tre män drog tillsammans i repet. Under tiden ropade Houdini att det var mycket kvavt i lådan, sträckte ut ett finger ur ett av lufthålen och svängde fingret kraftigt fram och tillbaka.

Lådan övertäcktes därefter med ett tält, bestående av kopparstänger med en silkesduk över.

Inom nittiofem sekunder stod Houdini framför sin publik, andlös och med skjortan i trasor. Tillverkaren av lådan förklarade efter noggrann undersökning, i vilken vi själva deltog, att såväl låda som rep var i orubbat skick.

Var Houdinis påstående, att han inte visste, hur han kom ut ur lådan, endast en undanflykt, eller använde han övernaturliga krafter och dematerialiserade sig?"

Doyle citerar en författare, Hewat Mackenzie, "en av de mest erfarna psykiska forskarna i världen":

"En mindre järntank, fylld med vatten, ställdes in på scenen, och i denna placerades Houdini så, att vattnet helt och hållet täckte hans kropp. Över tanken placerades ett järnlock, försett med tre haspar och hakar, och dessa fastgjordes ordentligt. Kroppen dematerialiserades sedan inom en och en halv minut, medan författaren stod alldeles över tanken. Utan att på något sätt rubba något av låsen förflyttades Houdini ur tanken direkt fram på scenen, drypande av vatten och iklädd den blå jersey-kostym, som han var iklädd, när han steg ner i tanken. Från den tid, han steg ned i tanken, tills han trädde fram på scenen, hade en och en halv minut förgått.

Medan författaren stod helt nära tanken under dematerialisationens förlopp, kände han, att han förlorade en hel del energi, vilket ofta

känns av de deltagande i materialisationsseanser, vilka äger överflöd på vital energi, emedan vid sådana seanser stora mängder psykisk kraft är nödvändig. Denna förvånansvärda manifestation av ett av naturens mest tydliga underverk betraktades antagligen av publiken som ett mycket skickligt konststycke."

Men om nu Houdini, som Doyle tror, inte var någon vanlig trollkonstnär, utan en människa i besittning av extraordinära psykiska krafter — kanske i samarbete med andar — varför underströk han då ständigt att allt han gjorde var naturliga trick — fast han aldrig avslöjade hur han gick tillväga — och varför angrep han våldsamt spiritismens medier för bluff? Kanske förstod Houdini att det beundrande intresset för hans uppvisningar skulle minska, om han påstod att han ägde en psykisk kraft. Han ville framstå som en skicklig magiker, som uttänkte fantastiska knep med vilka han gjorde till synes övernaturliga prestationer. Om han förklarar att det rörde sig om psykiska skeenden, som han själv inte begrep, skulle han ha förvandlats från en framstående, välsedd och välbetald trollkarl till ett suspekt medium. Därför gjorde han allt han kunde för att göra troligt att det var egna trick som åstadkom alla uppvisningarna. Han visste också att många "medier" verkligen fus-kade. (Det fanns affärer som tillhandahöll diverse material för falska seanser.) Ungefär så ser Doyle det.

Houdini dog 1926 (av brusten blindtarm). Doyle skriver att "världen blev fattigare genom hans frånfalle". Det kan man hålla med om.

Sir Arthur Conan Doyle

Engelsk professor i fysik intygar "Geller-effekten"!

Intervju SM

John B. Hasted är professor i experimentell fysik vid Birkbeck College, Londonuniversitetet. Han är en av flera naturvetenskapsmän som under senare år blivit intresserade av paranormala fenomen och börjat studera sådana i sina laboratorier — mycket som följd av Uri Gellers offentliga framträdanden.

I mars besökte Hasted Sverige. Föreningen för Psykiofysik, som inbjudit honom och bekostade hans resa och uppehälle, anordnade en presskonferens i sina lokaler i Hälsans Hus på Fjällgatan. Men tydligen ansåg man inte på Stockholms dagliga tidningar att det fanns något allmänt intresse för en professor i fysik som studerat "Geller-fenomen" och funnit dem äkta — ty den enda tidning som kom till presskonferensen var Sökaren!

John Hasted visade sig vara en trevlig man, som med entusiasm berättade om sina undersökningar och gärna ville föra ut resultaten till allmän kännedom.

Det var 1973 som han blev forskare i det paranormala. Ett skäl därtill var att han var otillfredsställd med att den moderna fysiken inte kan förklara ens normala företeelser riktigt. Kvantteorin grundar sig på statistik och sannolikhet, men detta räcker inte som verklig förklaring — man måste försöka komma fram till orsakslagarna.

— Flera fysiker, säger professor Hasted, har föreslagit att man skul-

le titta på paranormala fenomen, eftersom dessa kan vara av betydelse för fysiken.

Uri Gellers framträdanden, och vad han syntes kunna åstadkomma i strid med fysikens lagar, gav Hasted själv en avgörande impuls att börja studera det paranormala.

Men ännu är inte så många fysiker intresserade av parapsykologisk forskning. Fast i England finns åtminstone 12 stycken; i Amerika förmodligen lika många. — Hasted själv räknar sig dock inte som parapsykolog. Han är en fysiker, som studerar paranormala fenomen.

Det är inte lätt att få redogörelser för studier av paranormala fenomen publicerade i facktidsskrifter för fysik. Men professor Hasted har haft en uppsats införd i den ledande naturvetenskapliga tidskriften *Nature*, 10 april, 1975. I övrigt har han publicerat sig i *Journal of the Society for Psychical Research*, en engelsk parapsykologisk tidskrift, ungefär 100 år gammal, vilken håller en mycket god akademisk standard.

Hasteds undersökningar av para-

(Bild Rein Vålme)

normala fenomen har lett honom till övertygelsen att materia kan deformeras på ett paranormalt sätt. Denna upptäckt förvånade honom mycket, eftersom det i fysiklitteraturen inte finns några rapporter om fenomen av detta slag. Men han måste tro på sina experiment och sina iakttagelser.

— Jag kan inte ha misstagit mig, säger han bestämt.

Och man erinrar sig att Hasted är experimentell fysiker, som jämt i sin forskning och i sin undervisning av studenter sysslar med att göra fysiska experiment.

Men visst har han några gånger upptäckt fusk hos en del av sina försökspersoner — dock inte Uri Geller.

— Barn har fuskat. Det beror på omständigheterna. Om man tar ett barn till ett vetenskapligt laboratorium, kanske flera mil från hemmet, där det placeras bland alla de vetenskapliga anordningarna, tillsammans med vetenskapsmän som väntar på fenomen — och om sedan ingenting händer, då kan barnet börja fuska, eftersom det känner en press på sig och inte vill misslyc-

Med tanken har ett barn, 11 år, fått gem inuti en glasglob att bli deformerad och hopflätade.

kas.

— Så jag arbetar inte på det sättet. Jag uppsöker dem alltid i deras hem, och sedan, om ingenting händer, ger jag mig iväg igen. Kanske först efter flera besök och sedan jag lärt känna familjen närmare, då, medan vi sitter där, med apparaterna i närheten, händer något. I hemmen har fusk aldrig förekommit, endast i mitt laboratorium.

Professor Hasted har sett metallföremål böjas genom paranormal kraft (psykokinesi) även på avstånd av upp till 3—4 meter från försökspersonen! Ibland har paranormal böjning skett, sedan både experimentator och försöksperson lämnat rummet och ingen människa varit i närheten av föremålet.

Det är ganska många barn som kan upprepa Gellers fenomen. Hasted har experimenterat med barn från sex till sjutton år gamla — de flesta dock i åttaårsåldern.

Professorn berättar att han kunnat iakta att föremål förflyttat sig från ett rum till ett annat. Detta innebär dock inte att de verkligen har flugit genom luften.

— Jag tror inte att de i allmänhet flyger. Jag tror att de försvinner i ett rum, och sedan åter uppträder i ett annat (disappear in one room and reappear in the other). Det är mycket sällsynt att föremålen flyger. Jag har sett ett eller två som gjort det, men jag har sett omkring 80 som jag skulle vilja säga har försvunnit och sedan åter blivit synliga, på annan plats.

— Jag har haft små identifierbara metallföremål inneslutna i förseglade kapslar, vilka placerats på ett bord. Försökspersonerna får ta kapslarna i sina händer, eftersom jag anser att de är fuskssäkra. I fyra fall har metallbiten försvunnit — och i ett fall har den kommit tillbaka igen — medan kapseln har varit oförstörd!

Man undrar: vart har de försvunna metallbitarna tagit vägen? Men ingen vet. De är så små, och har inte kunnat påträffas trots noggranna undersökningar av den närmaste omgivningen.

Professor Hasted är själv övertygad om äktheten i dessa fenomen.

Han anser att det inte kan föreligga något misstag från hans sida.

Ett av de, som det synes, mest övertygade experimenten har gjorts med ett barn, 11 år, som fått pappersklämmor (gem) inuti en glasglob med endast en mycket liten öppning att bli deformerad och hopflätade med varandra på ett ganska konstfullt sätt.

Hasted påpekar att detta naturligtvis inte har kunnat göras manuellt inuti globen. — När man lagt föremålen i en glastub som inte haft någon öppning alls, har ingen betydande böjning skett, men när man haft ett litet hål i den, då har paranormal böjning kunnat förekomma.

Hur skall man nu uppfatta dessa osynliga krafter? Är det fråga om principen *mind over matter*, dvs. andens (själens, medvetandets) makt över materien?

— Jag tror att det är det omedvetna som är ansvarigt — vilket inte betyder att medvetandet i allmänhet kan kontrollera dessa krafter; endast efter viss träning kan detta ibland ske.

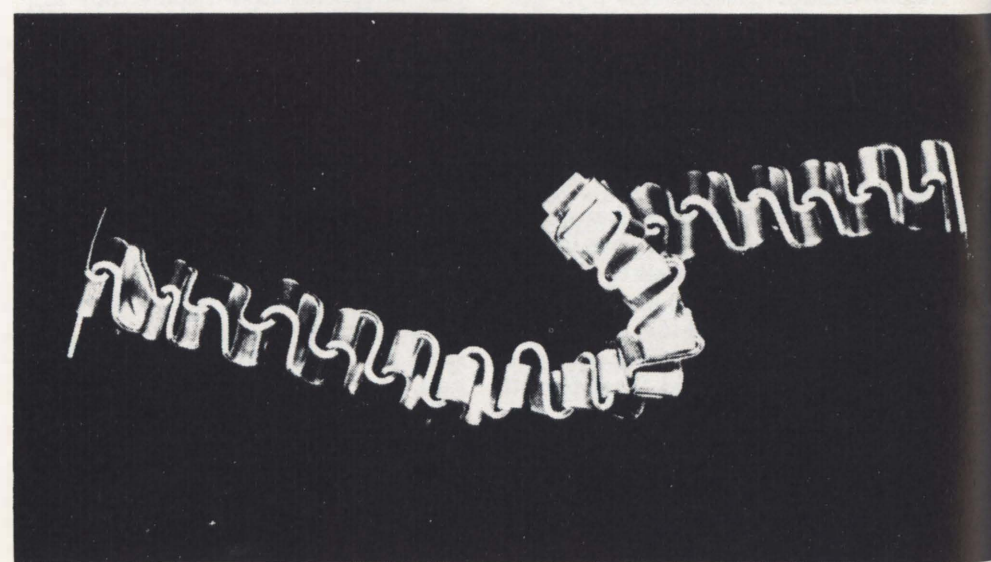
Professor Hasted börjar tala om

"parallella universa" som försök till förklaring av dessa egendomliga företeelser. Han föreslår — som en vetenskaplig spekulation — att det finns många världar ovanpå varandra i olika dimensioner, alla lika fysiska som den värld där vi själva existerar. Det finns inom fysiken en hypotes där man förklarar kvantteorin i enlighet med en idé om många existerande universa; normalt kan inte en värld komma i kontakt med de andra, fastän alla finns i samma rymd; vi uppfattar endast en av dessa världar, men vi existerar i flera, och ibland sker en viss sammanblandning av världarna, eftersom vi står i kontakt med medvetanden i andra, parallella, universa.

Så, när en metallbit försvinner, går den i själva verket över i en annan värld, varvid den blir osynlig för oss, och där den kan förflytta sig — sedan kommer den tillbaka till vår värld, och blir synlig här, men på annan plats!

Man kommer osökt att tänka på "flygande tefat" och en hypotes att dessa kommer hit från andra uni-

En tunn, platt metallstång har vridits till detta utseende genom att ett barn en stund har svängt den runt med handen.

versa. Ibland dyker de snabbt upp, som från ingenstans, eller försvinner på fläcken. Är professor Hasted intresserad av UFOs?

— Jag tror att de flygande tefaten är psykiska. Jag känner till några personer i England, som rapporterat om flygande tefat, och dessa har haft psykiska upplevelser också, så kanske finns det en förbindelse mellan UFO-fenomenet och de paranormala fenomenen.

Men på vilket sätt skulle UFOs vara psykiska? Är de materialisationer?

— Det vet jag inte. Det finns två slags psykiska fenomen: de som är verkliga och kan mätas och de som kanske bara är hallucinationer men mycket verkliga för dem som upplever dem. Till vilken kategori hör de flygande tefaten? Det vet jag inte. Men jag tror de hör till båda. Det förekommer rapporter om landningar, där gräset blivit bränt — över hundra sådana fall finns i Amerika. Jag tror inte att det alltid kan röra sig om misstag. Så de psykiska UFOs kan nog vara av den fysiskt verkliga sorten också.

Hasted säger att professor J. Allen Hynek, ledande UFO-expert, även intresserar sig för parapsykologi, eftersom han tycks se ett samband mellan dessa skilda typer av fenomen.

Men åter till det paranormala! — En viktig del av professor Hasteds utrustning är ett slags mätapparater, *sensors* (givare, detektorer). En givare omvandlar en fysikalisk, icke-elektrisk storhet till en elektrisk storhet, t.ex. töjning till resistansförändringar, vilka i sin tur får ge upphov till spännings- eller strömförändringar.

Några föremål i professor Hasteds ägo, vilka deformerats eller brutits genom paranormal kraft.

(Denna sidas bilder har tagits av Rein Vålme.)

Sensorerna ger utslag när det kommer en kraft på metallbitarna.

Under sitt experimenterande har Hasted placerat olika metallbitar i skilda delar av ett rum. Han har funnit att, ibland, när dessa metallföremål befinner sig på en rät linje från försökspersonen, t.ex. ovanför varandra, då kommer signalerna samtidigt.

Utifrån detta har han lagt fram en hypotes om en kraftyta (force surface) som kan röra sig i rummet. När den stöter på och passerar genom ett föremål, så erhåller föremålet en kraft. — Hasted säger också att denna yta kanske utgör gränsen mellan två universa. Han talar om "yteffekten mellan parallella universa".

— Jag tror att kraftytan finns i metallen och orsakar att den utvidgas och slutligen bryts itu.

Men sådana manifestationer av kraft är alltid mycket kortvariga: vanligen några få sekunder.

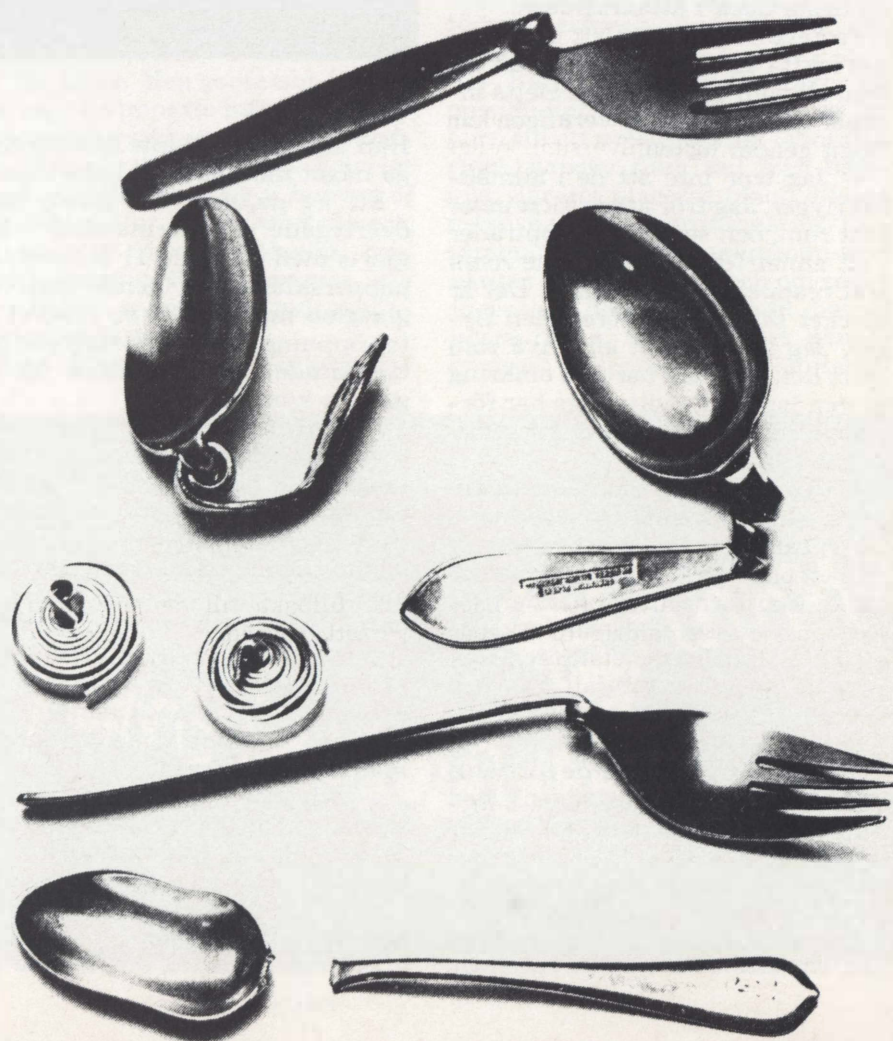
— När man undersöker brotten på metallföremålen, finner man att de flesta är helt normala, men ibland kan man se att föremålen smälter på vissa fläckar, fastän de inte blir varma, vilket är mycket egendomligt. Ibland blir metallen mycket mjuk, vilket är svårt att

tro — men om man, som jag, har hållit mjuk metall i handen, glömmar man det aldrig!

Professorn visar upp ett antal föremål som deformerats genom paranormal kraft. En tunn, platt metallstång, svår att böja manuellt, har vridits till fascinerande former av ett barn som tagit den i handen och en stund svängt den runt.

Det är enligt professor Hasteds uppfattning det omedvetna hos människan som är roten till de paranormala krafterna. Han säger om "mind", dvs. anden, medvetandet, hos människan, att han inte tror att det existerar i rummet, utan är fritt från rummet, och kanske också från tiden. "Mind" existerar kanske i en rum-tid-lös värld, där det inte hindras av rummets och tidens gränser.

Om det nu kan klarläggas att dessa paranormala egenskaper och fenomen finns, får detta då några följder för religionen? Hasted svarar att han som naturvetenskapsman hela sitt liv har varit materialist. Men nu har han vissa bevis för att det finns något annat i verkligheten också än det rent materiella. De krafter som parapsykologin studerar strider mot materialismen.

Tat twam asi

En av de centrala utsagorna i hinduismen är *tat tvam asi* (det är du). Kanske utgör dessa tre sanskritord en av de djupaste och viktigaste meningar som någonsin har uttalats om människan och världen. När man begrundar ordens innebörd, kan man ha en känsla av att snudda vid den yttersta sanningen om universum — men att fullständigt fatta den verklighet som de vise vilka ursprungligen formulerade satsen, har anat, är svårt.

Vi har vänt oss till tre personer för att få veta hur de uppfattar *tat tvam asi*: Swami Narayananda, indisk guru som besökt Danmark de senaste somrarna; Astrid Setterwall-Ångström, översättare av hinduisk litteratur; och Walther Eidlitz, en till bhakti-yoga omvänd europé, bosatt i Sverige.

Swami Narayananda:

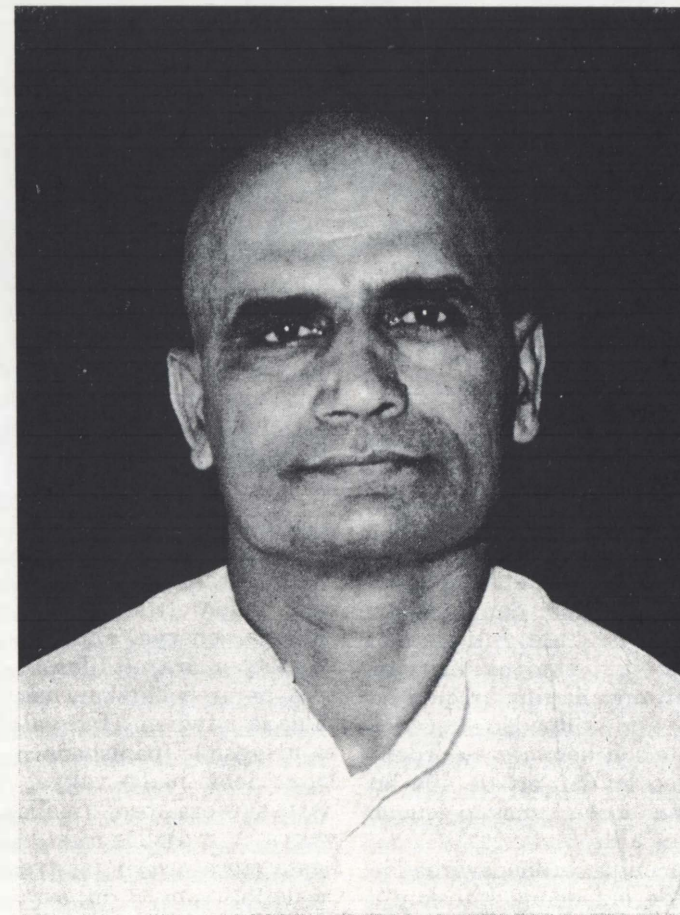
Det finns ingen verkan utan orsak. Någonting kan aldrig bli till av ingenting. Blind kraft eller död materia kan aldrig frambringa intelligenta varelser. Den stora orsaken till det synliga universum kallas Gud eller den Högsta Kraften, Naturen etc. Namnen kan variera, men saken är densamma.

En cirkel kan ha endast ett centrum, men den kan ha många radier. På samma sätt kan universum ha endast en Gud, men det kan finnas många religioner.

Gud är Alltgenomträngande, Allsmäktig, Evig och Oändlig, Medvetandeoceanen själv. Det kan bara finnas en sådan Gud. Funnes det två, skulle de begränsa varandra och vara ändliga.

Eftersom Gud är Alltgenomträngande och själva Medvetandeoceanen, kan det aldrig finnas något från Gud avskilt, som kallas död materia eller blind kraft. Det existerar endast Medvetande. Hela världsrymden och Oändligheten uppfylls av detta Enda Medvetande. Medvetandet sover, kan man säga, i mineraler, drömmer i växter och är vaket och vandrar i djur. Det är vaket, vandrar och tänker i människor och känner sig självt i heliga och vise.

Gud är Personlig och Opersonlig.

Swami Narayananda

Den yttersta aspekten är Formlöshet, men Gud kan även manifestera sig i tallösa former. En människa kan uppnå Gudsförverkligande med form eller utan form. I Savikalpa Samadhi uppnår man Gudsförverkligande med form och i Nirvikalpa Samadhi uppnår man det utan form. I Nirvikalpa Samadhi går man endast tillbaka till det Absoluta och blir ett därmed.

Solen och dess ljus är oskiljaktiga, liksom fram- och baksidan på ett mynt. På samma sätt är Gud och universum oskiljaktiga. Det har aldrig funnits en tid utan universum, och det kommer aldrig att finnas det. Universum har varit, är och kommer alltid att vara, ty Gud utan universum är ingenting, och universum i sin tur kan inte existera en enda sekund utan Gud. Så att frå-

ga när skapelsen började vore ologiskt. Om något sådant hände, måste vi säga att Gud föddes vid den tiden. Men ett sådant påstående vore ologiskt och absurt. Det finns oräkneliga solsystem i Oändligheten, och en del av dem blir nu till, en del består och en del förstörs. Denna process, födelse, växt och undergång av otaliga solsystem, pågår ständigt, utan uppehåll, i Oändligheten.

Som en solstråle förhåller sig till solen, så förhåller sig en varelse till Gud. En ljusstråle som utgår från solen och fortsätter bort från den, reflekterar och frambringar en svag bild av den. Denna bild består av ett Jag, sinne, ego, intellekt eller Chitta (mind-stuff). Så att förneka Gud innebär att förneka sitt eget ursprung, vilket är en utomordentlig dumhet. En människoande som fått kropps-

lig form genom den fysiska organismen och de fem sinnena, har glömt ursprunget, eller Gud. Vad som nu behövs är att stoppa denna benägenhet till identifiering med kroppen och föra anden tillbaka till Källan. Sadhana, eller Yoga, syftar till att göra sinnet stilla, och Samadhi för det till Källan, utgångspunkten, nämligen Gud.

Astrid Setterwall-Ångström:

I Chandogya-upanishaden belyses förhållandet att människan i sitt inre är ett med Gud. Där berättas om Uddalaka, som satte sin son Svetaketu i skola vid tolv års ålder. Han undervisades där i tolv år och kom hem ganska inbilsk och stolt över sin bildning. Hans fader frågade honom om han erhållit den kunskap genom vilken man hör det ohörbara, uppfattar det ofattbara och vet det ovetbara. När sonen undrade vad detta innebar, svarade han:

"Min son, liksom när man vet vad ett stycke lera är, man då också vet hur alla ting av lera är beskaffade, att skillnaden mellan dem bara ligger i benämningen och kommer av orden, att sanningen är att alla dessa ting är lera — sådan är den kunskap genom vilken vi vet allt. Liksom när man vet vad ett stycke guld är, man då också vet hur alla ting av guld är beskaffade, att skillnaden ligger i benämningar och kommer av orden, att sanningen är den att de alla är guld — sådan är den kunskap genom vilken vi vet allt."

"Säkert är mina vördnadsvärda lärare ovetande om denna kunskap", svarade Svetaketu, "ty om de ägt den skulle de ha meddelat mig den. Fader giv mig därför denna kunskap!"

"Vare det så", sade Uddalaka och fortsatte: "I begynnelsen fanns Varat allena, Ett Enda — utan Detta intet. Han, Den Ende, tänkte: Må Jag bli många, må Jag växa fram. Han skapade världssalltet ur sig själv och gick in i varje varelse. Han är det fina innersta Väsendet. Han är Sanningen. Han är Jaget. Och Det, Svetaketu, DET ÄR DU."

Fadern fortsatte: "Om någon hugger detta mäktiga träd vid roten, i stammen eller i toppen, blöder det, men lever ändå. Genomträngt av Jaget står det fast rotat och suger sin näring. Men om Jaget lämnar en gren, vissnar den. Om Det lämnar hela trädet, vissnar det. Likaså skall Du veta, min son, dör kroppen när Jaget lämnar den — men Jaget dör inte."

Allt som är har sitt jag i Honom

allena. Han är sanningen, det fina innersta Väsendet i allt. Han är Jaget. Och Det, Svetaketu, DET ÄR DU."

Fadern bad honom hämta en frukt från Nyagrodhaträdet, öppna den och klyva det lilla frö han fann. Han frågade: "Vad ser du?" — "Ingenting, Fader." — "Det innersta Väsendet ser du inte. Tro mig, min son — detta är det fina innersta Väsendet — i det finns alla ting till. Det är Sanningen, Det är Jaget. Och Det Svetaketu, DET ÄR DU."

När en människa ligger för döden samlas hennes närmaste och frågar: 'Känner du igen mig?' Hon känner igen dem tills hennes talförmåga smält samman med medvetandet, medvetandet med andningen, andningen med livsvärmen, hennes livsvärme med Det Högsta Varat. Men när detta skett känner hon dem inte mer. I Det som är det fina innersta Väsendet finns alla varelser till. Det är Sanningen. Det är Jaget. Och Det, Svetaketu, DET ÄR DU."

Walther Eidlitz:

Ungefär 800 år e. Kr., men enligt andra beräkningar 600 år e. Kr., levde i Indien ett stort filosofiskt geni, Shankaracharya. Han grundade en storslagen lära, ett filosofiskt system, som ännu behärskar många av de bildade i Indien. Han valde ut några utsagor i Upanishaderna och kallade dem **maha vakya**, Upanishadernas stora ord (maha = stor; vakya = ord). De mest berömda av dessa stora ord är **tat tvam asi** (tat = detta; tvam = du; asi = är) detta är du.

Jag skall citera ett stycke ur Chandogya-upanishaden, som belyser **tat tvam asi**. — Det är en fader som talar till sin son.

— Min käre, om någon hugger detta mäktiga träd vid roten, så blöder det, men lever ändå. Om någon hugger det i stammen, så blöder det, men lever ändå. Om någon hugger det i toppen, så blöder det, men lever ändå. Så står trädet genomträngt av det levande Självvet, Atman, uppfyllt av glädje. Om Atman lämnar en av dessa grenar, så vissnar den. Om Atman lämnar hela trädet, så vissnar hela trädet.

Även detta skall du veta, min käre, att, sannerligen, denna människokropp dör, när den överges av det levande Självvet. Men det levande Självvet dör inte. Detta oändligt fina är alltings innersta väsen, det är det verkliga, det är Atman. Och det är du själv, o, Shvetaketu.

— Undervisa mig mer, ärevördige!

— Det skall jag göra, min käre. Hämta en frukt från fikonsträdet där borta!

— Här är den.

— Klyv den!

— Den är kluven.

— Vad ser du?

— Jag ser små frön.

— Klyv ett av dem!

— Det är kluvet.

— Vad ser du i det?

— Ingenting alls.

Då sade fadern:

— Min käre, ur det fina, inre, som du inte ser, har detta stora fikonsträd uppstått. Tro mig, detta oändligt fina är också världssalltets innersta väsen, det är det verkliga, det är Atman. Och det är du själv, o, Shvetaketu.

— Undervisa mig mera!

— Det skall jag göra. Se, här är litet salt! Lägg det i vatten och kom tillbaka till mig tidigt i morgon!

Sonen gjorde så. Sedan sade fadern till honom:

— Hämta saltet som du igår afton lade i vattnet!

Han trevade efter det, men fann det inte. Som försvunnet var det.

— Läppja på vattnet! Hur smakar det?

— Salt.

Då sade fadern:

— Min käre, likaså ser du inte Atman i denna människokropp, och dock finns den där. Och detta oändligt fina är alltings innersta väsen. Det är det verkliga. Och det är du, o, Shvetaketu.

*

Kärnan i berättelsen är att det inre, som är osynligt, är din eviga grund och världssalltet eviga grund. **Tat tvam asi** — detta är du.

Ordet **tat** är ett försök att uttrycka någonting bortom alla ord, det gränslösa, eviga, som alltid är, oberoende av om det finns eller inte finns ett universum av tid och rum. Och detta eviga, det är du. Det är ditt eget verkliga, odödliga, innersta väsen.

*

Under årtusendenas lopp har många indiska siare kommit till klarhet genom en och samma upplevelse: **Han** som är i mitt inre, den Evige, det tysta vittnet till att jag tänker och går — **Atman** — och **Det**, som är den stora, den eviga grunden till hela världssalltet — är ett och det-samma. Eller med upanishadens ord: **Atman** och **Brahman** är ett. "Jag (jaget) är Brahman." Också denna utsaga tillhör enligt Shankaracharyas lära Upanishadernas stora ord.

I tolkningen av sådana satser skil-

jer sig två betydelsefulla yogariktningar inom indisk filosofi från varandra. Sanningssökare som följer "vishetens väg", ser människans mål i livet att genom egen levande erfarenhet väckas till medvetande om sitt innersta väsens identitet med Gudomen. Har detta skett, utplånas allt jordiskt lidande, alla jordiska fjättrar brister. Sökaren har upplevt: "Atman föds inte, och den dör inte." Han har nått sitt livs mål. Detta mål kallar man **mukti** eller "befrielse".

Likt strömmen, som i havets djup försvinner och lägger av sitt namn och sin gestalt, så uppgår, frigjord från gestalt och namn, den vise i gudomlighetens ande. **Mundaka-upanishaden III, 2:8.**

Shankaracharya har i sin tolkning av de s. k. stora orden gått ännu längre. Enligt honom utgör satsen **detta** (Brahman) **är du** (ditt innersta Själv) en absolut ekvation. Bara den gestaltlösa Brahman, det gränslösa, rena medvetandet, **är**. Allt annat, hela världen och dess mångfald, är en illusion. Den personlige Guden är också en illusion, fastän en ädla-re sådan.

Indiska gudsinvigda som följer den tjänande, vetande kärlekens väg (bhakti-yoga) tolkar satsen **tat tvam asi** på ett annat sätt, som närmare motsvarar sammanhanget i upanishaden: "Du är hans (tat)." Du är av Brahmanens natur, du tillhör Brahman, du tillhör Gudomen liksom solstrålen tillhör solen, är skild från solen och dock ej skild från solen. Den första etappen är nådd, när den sökande människan kommit till insikt om sin eviga jaggestalt och dess eviga relation till jagets urgrund, Gud. Detta är befrielsen (mukti) enligt bhakti-yoga.

Avklippta blir hjärtats knutar och sönderrivna alla tvivel; följderna av mänskans handlingar utplånas, när hon har skådat Atman (och i Atman) Gud.

Bhagavata-Purana, I, 2:21.

Förvärvandet av dylik insikt skänker befrielse från bundenheten vid det jordiska, men är enligt bhakti-yoga ingalunda slutmålet för den gudsinvigde, utan blott att jämföra med inträde genom en port. Först på andra sidan porten inleds den hemliga, dramatiska förbindelsen mellan den eviga Atman och den evige Guden. Det är ett drama av ömsesidigt

Walther Eidlitz

tjänande kärlek utan slut; dess spänning stegras i all oändlighet, och där-om vet världen intet.

Människans religion har nått sitt slutmål, och den eviga Atmans religion har börjat.

Kommentar:

Tat tvam asi kan fattas på olika sätt. Man kan, som Shankaracharya, se satsen ungefär som en ekvation, som utsäger att det (Brahman, kosmosanden) är du (jaget) — det anses då råda en fullständig identitet mellan den universella anden och den individuella anden: Brahman = Atman. Men man kan också tolka **tat tvam asi** så att de levande varelsers inre är **av samma väsen** som kos-

mosanden, att "jag" är av samma art som "Gud", så som vågen tillhör havet. Det finns kanske också andra tolkningar, men vilken tydning man än föredrar, så framträder en intim relation inte bara mellan jag och "Gud" utan även mellan jag och du: gränserna mellan varelserna utplånas och enheten och släktskapet kommer till synes. Om **tat tvam asi** accepteras genom personlig insikt, blir satsen en utomordentlig grundval för kärlek till allt som lever. Varje individuellt jag är ju i någon bemärkelse identiskt med alla andra jag och med kosmosanden själv: alla de skilda jagen är olika sätt på vilka universums ande uttrycker sig.

SM

När du är död...

En berömd vetenskapsman har berättat: "En gång var jag allvarligt sjuk, nästan i koma. Alla trodde att jag led fruktansvärt, men i själva verket erfor jag någonting ytterst angenämt. Jag tycktes flyta ovanför min kropp, högt över alltsammans."

Denne vetenskapsman hade på sin dödsbädd en del visioner, vilka beskrivits av hans sjuksköterska. "Han dog så fridfullt, somnade bara in, och han ville gå bort. Under de sista två dagarna var han i något avlägset land. Han såg underbara och vackra ting,

det är jag säker på. Han log ofta och var lycklig. Sista gången vi satt på terrassen, berättade han för mig om en underbar dröm han haft. Han sa: 'Nu vet jag sanningen, men det är ännu en liten bit som fattas. När jag vet den, kommer jag också att vara död.' " I drömmen hade han sett ett stort, runt stenblock. Vid foten av stenen fanns dessa ord ingraverade: "Och detta skall vara dig ett tecken på Helhet och Enhet."

Vetenskapsmannen var den schweiziske psykologen Carl Gustav Jung, som dog den 10 maj 1961.

Litet tunt den här gången

Ja, ihopsamlade ord och bilder för detta nummer räckte bara till 32 sidor, mot 40 normalt. Beklagat! Får skylla på otur. Ingången av manus är inte konstant under hela året, utan varierar. Men det skall erkännas att min arbetslust inte varit på toppen. Även den varierar.

Kristianstadsläkaren Nils-Olof Jacobson, som medverkat i Sökaren sedan 1964, gjorde en tur till Stockholm för att ta sig en titt på, lyssna till och skriva om Sri Chinmoy, som intresserar honom. Idén var Nils-Olofs egen, och jag hade gett klartecken. Uppsalläkaren Eva Norén sände bilder. Så på sidorna 2-5 sitter ett reportage om den indiske gurun.

Från Bengt Petersen i Helsingborg kom ett obeställt manus om Jan Fridegårds religiositet, som jag gärna accepterade för publicering. Fridegård var en gång en av mina egna favoritförfattare. Vid början av 50-talet läste jag allt han skrev. Han var förresten prenumerant på Sökaren under sina sista år.

UFO-skribenten Sune Hjorth har kritiserats i Sökaren av mig och ett par andra. Därför är det rimligt att han får lägga fram sina åsikter i våra spalter. Men han är dålig på att ange källor till sina informationer och på att göra källvärderingar.

Gunnar Ståldal är en ateistisk-humanistisk broder, som ibland väljer att publicera sig i Sökaren. För nummer 1 i år kom från hans hand ett väl genomarbetat, obeställt manus om fritänkariets historia. Jag tycker ganska mycket

som Ståldal, men sätter ett frågetecken i kanten för hans påstående att själen – liksom kroppen – består av atomer.

När dagen för manussändning till tryckeriet närmade sig, och jag hade en alldeles otillräcklig mängd artiklar i manuskådan, voro goda råd dyra. Jag började bläddra i äldre nummer av denna tidskrift och i av mig författade böcker för att se ifall något redan tryckt åter kunde användas. Jag beslöt mig för att få ihop något om "kosmiskt medvetande" – kollade vad jag förut skrivit i ämnet och läste i den ganska fascinerande boken "Cosmic consciousness" av R. M. Bucke. Resultatet blev den framställning som återfinns på sidorna 6-8. Och så hängde jag på filosofen Martinus berättelse om den kosmiska ljusupplevelse som blev inledningen till hela hans verksamhet som religionstänkare. Världsbild Förlag gav vänligt tillstånd till publiceringen.

Ännu i manusbrist hittade jag en tidigare tryckt grej om "lunatic fringe" och sände även den till tryckeriet.

I övrigt finns i numret ett referat av Paul Kurtz tankar om kritiskt tänkande och flera sidor bokrecensioner.

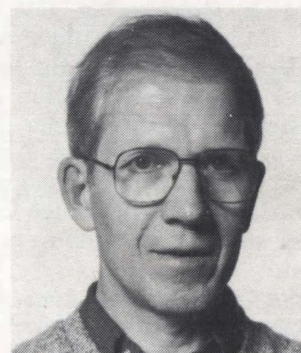
Numret är alltså ovanligt tunt. Får försöka jobba mer i fortsättningen.

I sista stund har jag plockat ihop några tidigare publicerade artiklar, vilka på sidorna 32-39 återges genom avfotografering från äldre nummer.

SM

INNEHÅLL:

<i>Nils-Olof Jacobson:</i> Sri Chinmoy i Stockholm	2
<i>SM:</i> Kosmiskt medvetande	6
<i>Martinus:</i> Det gyllene elddopet	8
<i>Bengt Petersen:</i> Den religiöse Jan Fridegård	10
<i>Sune Hjorth:</i> Den dolda sanningen om UFO	14
<i>SM:</i> Lunatic fringe	16
<i>Gunnar Ståldal:</i> Tänka fritt är stort!	20

Gunnar Ståldal

<i>Nils-Olof Jacobson:</i> Konst och livskonst	24
Brev	26
Bokrecensioner	27
Bokrevy	29
<i>SM:</i> Den gåtfulle Houdini	32
<i>SM:</i> Engelsk professor i fysik intygar "Geller-effekten"	34
<i>SM:</i> Tat twam asi	37

Glöm inte att förnya prenumerationen!

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
65220 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (8 nr) 220:-
Halvår 120:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonsspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.300:-, halv sida 750:-
småannonser 25:- per spalt-cm, men
minst 75:-

Wallin & Dalholm Boktr AB,
Lund 1991
ISSN 0038-0504